

Η ΠΑΝΔΩΡΑ.

ΟΛΛΑΝΔΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ.

(Μετάφρασις).

(Συνέχεια. Ἴδε Φυλλ. 29.)

Ὅταν ὁ Κ. Ἀμβέργης ἐξῆλθε τὸ πρῶτὸ ἀπὸ τοῦ
 δωμάτιον τῆς γυναικὸς του, τὸ πρόσωπόν του εἶχεν
 ἀναλάβει τὸ σύνθημα αὐτοῦ ἤθος· ἡ φύσις του, ἀκα-
 ριτικῶς παραχθῆσα, εἶχε δαμάσει αὐτὴ ἑαυτὴν καὶ
 εἶχεν εὖρει πάλιν τὴν ἰσοσταθμίαν της. Ἡ Ἄνουγκιά-
 τα συμπαρέλαβεν εἰς τὸν τάφον τὴν τελευταίαν ἐρω-
 τικὴν κραυγὴν, τὸ τελευταῖον δάκρυ τῆς χαλκῆς αὐ-
 τῆς καρδίας. Ἐπεφάνη δὲ πάλιν τοῖς πᾶσιν ὡς δεσπότης
 της, ὡς ἀκαμπτὸς πατήρ, ὡς ἄνθρωπος ἐπὶ τοῦ με-
 τώπου τοῦ ὁποίου οὐδεμία θλίψις κατέλιπεν ἴχνος.
 Αἱ θυγατέρες ἐκυψάν τὴν κεφαλὴν ἐνώπιόν του, ὁ Γου-
 λιέλμος δὲν τὴν εἶπε λέξιν, ἢ τάξις καὶ ἡ ἡσυχία ἐ-
 ΠΑΝΔΩΡΑ.

πανῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν. Ἡ Ἄνουγκιάτα ἀπήχθη
 ἄνευ θορύβου καὶ πομπῆς. Ἐξῆλθε δὲ διὰ τελευταίαν
 φορὰν ἀπὸ τῆς θλιβερᾶς ἐκείνης κατοικίας, ἐν ᾗ ἡ δυσ-
 τυχῆς ψυχὴ της ἐβασανίσθη μέχρι τοῦ θανάτου της.
 Ἐπαυσε δὲ νὰ ζῆ, καθὼς ἐκλείπει ὁ ἤχος, καθὼς τὸ
 νέφος παρέρχεται, καθὼς τὸ ἄνθος μαραίνεται· ἡ ἀ-
 πουσία της κατ' οὐδὲν διεκώλυσε τὸν φυσικὸν τῶν
 πραγμάτων βροῦν. Ὅσοι τὴν ἐκλαίον, τὴν ἐκλαίον καθ'
 ἑαυτοῦς· ὅσοι τὴν ἐθυμοῦντο, δὲν τὸ ἔλεγον· τὸ ὄνο-
 μά της δὲν ἐπροφέρετο· πλειοτέρα τις ἡσυχία ἐπεκρά-
 τησεν ἐντὸς τῆς μικρᾶς ἐρυθροπλίνθου οἰκίας, τὸ δὲ
 βλέμμα τοῦ Κ. Ἀμβέργου παρίστατο εἰς πάντας ἐτι-
 μᾶλλον ἀθορύβητον ἢ πρότερον.

Ἡ βαθεῖα τῆς Χριστιανᾶς θλίψις ὑπέκυπτε τὴν ἡ-
 μέραν εἰς τὴν σιδηρὰν θέλψιν τὴν πιέζουσαν ἅπαντα
 τὰ μέλη τῆς οικογενείας· ἡ δυστυχῆς ἐσιώπα, εἰρ-
 γάζετο, ἐκάθητο εἰς τὴν τράπεζαν, ἐξηκολούθει νὰ
 ζῆ ὡς ἂν ἡ καρδία της δὲν ἦτο τεθλασμένη· ἀλλὰ
 Φυλλ. 30.

τὴν νύκτα, ὅταν ἦτο μόνη εἰς τὸ μικρὸν ἐκεῖνο δωμάτιον εἰς τὸ ὅποιον ἡ μήτηρ της τοσάκις ἦλθε καὶ ἐκλαυτε μαζί της, ἐθρήνει καὶ ἐλευθέρως ἐξέφραζε τὰ αἰσθημάτα ὅσα ἐντὸς ἡμέρας ἀρρήτου εἶχον πιεσθῆ ἐντὸς τῆς καρδίας της· ἐκάλει τὴν μητέρα της, τὴν ὠμίλει, τὴν ἔπεινε τοὺς βραχίονας· ἐπεθύμει νὰ καταλίπη τὸν κόσμον τοῦτον ἵνα τὴν παρακολουθήτῃ εἰς τοὺς οὐρανοῦς· τὴν ἔλεγεν·

— Ἐλα, μητέρα μου, νὰ μ' ἐπάγῃς, Μακρὰν τοῦ, καὶ αὐτοῦ μακρὰν, ἡ ζωὴ δὲ, μὲ χρῆσιλεύει εἰς τίποτε, οὐδὲ φοβοῦμαι τὸν θάνατον, ἀφοῦ τὲ εἶδ' ἀποθανούσαν.

Διετέλει δὲ ὀλοκλήρους νύκτας κυττάζουσα τὸν οὐρανὸν· ἐζήτηε τὴν Ἀνουγκιάταν ἐντὸς τῆς λάμπειας τῶν ἀστέρων, ἐντὸς τῶν ἀκτίων τῆς σελήνης· ἐνόμιζεν ὅτι ἡ μήτηρ της θέλει πάλιν ἐπιφανῆ εἰς αὐτήν, καὶ ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ τὴν εἶδε τελευταίαν φωνὴν Ἐπρόσεγεν ὅτι βαθεῖα ἐπεκράτει σιωπῇ, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι θέλει ἀκούσει τὴν ἡδεῖαν καὶ τοσοῦτον ἀγαπητὴν τῆς Ἀνουγκιάτας φωνήν. Ἐὶν ὁ ἄνεμος ἀνέσειεν ὀλίγον τὰ φύλλα, ἡ καρδία της ἐπαλλεν εὐθύς σφοδρά. «Ἴδου αὐτή!» ἔλεγεν· ἀλλ' ὄχι· ὁ οὐρανὸς ἐφύλαττεν τὴν ψυχὴν ἥτις ἀπέπη πρὸς αὐτὸν τὸ ἀφανὲς αὐτοῦ στερέωμα ἐκλείσθη ὀπισθεν αὐτῆς, ἀλλ' εἰσελθούσης, οὐδεμίαν δὲ σκιὰ κατήρχετο ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ φωνὴ οὐδεμίαν δὲν ἤρχετο, ὡς ἦχος οὐράνιος, νὰ διακοπῇ τὴν νυκτερινὴν σιγήν.

Ἀπὸ τοῦ θανάτου τῆς Ἀνουγκιάτας, ἡ Χριστίνα ἔμενεν ἐλευθέρη. Ἰσως ὁ Κ. Ἀαβέρτης ἐνόμισεν εὐλόγως ὅτι ἡ Χριστίνα δὲν θέλει ὠρεληθῆ ἀπὸ τὴν ἐλευθερίαν της κατὰ τὰς πρώτας ταύτας τοῦ πένθους της ἡμέρας· καὶ ἴσως, ἐνῶ χλιερὰ ἦτον εἰτάει ἡ σποδὸς τῆς γυναικὸς του, ἐδίττατε νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν πρᾶξιν δι' ἣν τοσαῦτα ἐκεῖνη ἔχυσε δάκρυα. Ὅπως δὲ ποτε, ἡ Χριστίνα ἦτον ἐλευθέρη, κατὰ τὸ φαινόμενον τοῦλάχιστον. Αἱ τρεῖς ἀδελφαί, πενητηροῦσαι, δὲν διεβαίνον τὴν φλιάν τῆς κατοικίας των· ἀλλ' εἰργάζοντο δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, πῆστιον τοῦ παραθύρου τῆς αἰθούσης, ἐδείπνουν μετὰ τοῦ θεῖου καὶ τοῦ πατρὸς των, ἐπειτα δὲ ἀνέβαινον εἰς τὰ δωμάτια των. Εἰς τὰ μακρὰς ὁμοῦ ἐκεῖνας ὥρας καθ' αἶψαν ἡ Χριστίνα εἰργάζετο ἐν σιωπῇ, ἡ νέα ἐσυλλογίζετο τὸν φίλον της, ἀν' καὶ δὲν ἐτόλμα νὰ δοκιμάσῃ πάλιν νὰ τὸν ἴδῃ, διότι ἐνόμιζεν ὅτι ἡ φωνὴ τῆς μητρὸς της ἤθελε ψυθυρίσει εἰς τὸ οὐδ' της. «Κόρη μου, δὲν εἶναι καιρὸς ἀκόμη εὐτυχίας! κλαῦτε ἀκόμη ὀλίγον μόνη καὶ ἀπαρημώθητος.» Ὑπέθετεν ὅτι ὁ Ἐρβερτος ἐγίνωσκε τὴν δυστυχίαν της, καὶ ὅτι ὁ Ἐρβερτος ἔπρεπε νὰ ἐνοσήτῃ ὅτι ὑπόχρεοι ὀλίφεις τὰς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ φυλάττῃ ἀκεραίας, καὶ περὶ αὐτῶν αἰ λοιπαὶ τοῦ βίου μέριμναί πρέπει νὰ σιγήσωσιν. Ἡ Χριστίνα λοιπὸν ὑπετάσσετο καθ' ὀλοκλήριον εἰς τὴν θέλησιν τὴν κανονίζουσαν τὴν χρῆσιν πάσης ὥρας τῆς ἡμέρας, τῆς καὶ διετέλει, καθὼς ἡ Γουλιελμίνα καὶ ἡ Μαρία, ἀδιαλείπτως ἐνησχολημένη εἰς τὴν ἐργασίαν της. Ὅστις ἤθελε ἰδεῖ τὰς τρεῖς αὐτὰς κόρας ἐργαζομένας ἐν σιωπῇ καὶ μὲ ἀκούραστον ἐπιμονήν, δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποπτεύσῃ ὅτι αἱ καρδίαι των ἐπαλλον τοσοῦτον δια-

φόρω, ὅτι μυρία ἐννοιαὶ ἐκρύπτοντο εἰς ἐν τῶν νέων αὐτῶν μετώπων, ὅτι μία τῶν ψυχῶν τούτων ἐπίεγετο ὡς αἰχμαλώτος ἐντὸς τῆς σιωπῆς, καὶ ψυχρᾶς, καὶ μονοτόνου ταύτης ἀτμοσφαιρας.

Μίαν πρωτῶν, ἡ Χριστίνα ἦτις εἶχε περάσει τὴν νύκτα ὅλην κλαίουσα, ἀπεκοιμήθη ἀπὸ τὸν κόπον. Ὁροβώθη ὁ ἔρα ἐτάραττο τὴν κεφαλὴν της· ὅτε μὲν ἡ μήτηρ της τὴν ἐλαμβάνεν εἰς τοὺς βραχίονας της, τὴν ἐδαυκάλιζε, καθὼς βαυκαλίζονται οἱ ὑπνώτοντες παῖδες, καὶ ἀρίπτατο μετ' αὐτῆς ἀνὰ μέσον τῶν συννέρων, λέγουσα. — Δὲν θέλω νὰ ζήτησῃ ἡ ζωὴ φέρει ὀδύνας. Παρακάλετε τὸ θεὸν διὰ νὰ ἀποσῶνῃς νέα, διὰ νὰ μὴ κλαύσης ὅσον ἐκλαυσα ἐγώ! — Μετ' ὀλίγον ἐβλεπεν ἐκυτὴν λευκῶς ἱματισμένην, ἐστεμμένην δι' ἀνθέων καὶ κρισταμένην πλησίον τοῦ Ἐρβέρτου, ὅστις τὴν ἔλεγε. — Ἐλα μνηστὴ μου! καλὸν πρᾶγμα εἶναι ἡ ζωὴ, ἡ ἀγάπη μου θέλει σὲ προφυλάττει ἀπὸ τὰ δάκρυα· ἔλα, νὰ εὐτυχίσωμεν μαζί!

— Ἡ Χριστίνα ἐξύπνησεν αἴρην. Ὁ ἄρβυλος ὑπόκωφος εἶχε προσβάλλει τὴν ἀκοήν της· ἐκύτταξε τριγύρω της· τὸ παράθυρόν της ἦτον ἀνοιχτόν, κατὰ γῆς δὲ, ἐν τῷ μέτῳ τοῦ δωματίου της, ἔκειτο ἐπιτολὴ προσηρητημένη εἰς λιθάριον, τοῦ ὁποίου ὁ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους κρότος εἶχε ταραξεί τὸν ἐλαρρὸν τῆς νέας κόρης ὕπνον. Ἡ Χριστίνα ὠρμηθεν ἀμέσως εἰς τὸ παράθυρον, ἀλλὰ δὲν εἶδε κανένα· μίαν τῶν πρὸς τὸ μέρος, τοῦ ποταμοῦ βίτων ἐταράσσετο ἴσως, ἀλλὰ τὰ βλέμματα τῆς κόρης δὲν εἰμπόρεταν τίποτε νὰ διακρίνωσιν. Ἐλαβε τότε τὴν ἐπιτολήν, διότι ἐνόησεν ὅτι ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Ἐρβέρτου. Ὁ ἀγαπῶν νομίζει ὅτι ποτὲ δὲν βλέπει κατὰ πρῶτον τὸν χαρακτῆρα τῆς γραφῆς τοῦ ἀγαπωμένου· ἡ καρδία του τὴν ἀναγνωρίζει ὡς ἂν εἶχεν ἰδεῖ αὐτὴν πολλάκις. Ἡ Χριστίνα ἐκλαυσεν ἀπὸ τὴν χαρὰν της. — Ὡ μητέρα μου! — ἀνέκραξε· διότι αὐτὴν πρὸ πάντων ἐνεθυμήθη εἰς τὴν πρώτην ταύτην τῆς εὐτυχίας στιγμῆν, τὴν ὁποῖαν ἀπῆλαυσε μετὰ τὰς μακρὰς ἐκεῖνας ἡμέρας τοῦ πένθους καὶ τῆς στενοχωρίας.

Ἡ Χριστίνα ἠπατάτο. Ἐὰν ἡ ψυχὴ τῆς μητρὸς της ἐδύνατο νὰ κατέλθῃ ἀπὸ τὸν οὐρανὸν, ἤθελεν ἐπεκτείνει τὰς πτέρυγας αὐτῆς· ἐπὶ τῆς ἐπιστολῆς τὴν ὁποῖαν ἐκράτει, διὰ νὰ μὴ εἰμπορέσῃ νὰ τὴν ἀναγνώσῃ· ἀλλ' ἡ Χριστίνα ἦτο μόνη, μία τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου ἀκτίς ἐφώτιζε τὴν κορυφὴν τῶν ἰτεῶν, ἀγάπης ἐνεθυμήματα ἐξύπνησαν εἰς τὴν καρδίαν τῆς νέας κόρης, καὶ ἀνέγνωσε τὰ ἐξῆς·

«Χριστίνα, δὲν εἰμπορῶ νὰ γράψω εἰμὴ ὀλίγους στίχους, ἐπιστολὴ μακρὰ καὶ δύσκολος νὰ κρυβῇ δὲν ἤθελε φθάσει μέχρι σοῦ. Ἡ ψυχὴ σου ἀκούσῃ τὴν ψυχὴν μου, ἀ· μαντεύσῃ ὅτι δὲν δύναμαι νὰ εἶπω! Φίλη μου, ἠξέυρεις ὅτι ἡ οἰκογένειά μου μὲ ἀνέθεσεν εἰς τὸν πατέρα σου καὶ ἔδωκεν αὐτῷ πάντα ἐπ' ἐμὲ ἐξουσίαν. Ὅθεν δύναται νὰ μὲ μεταχειρισθῇ κατὰ τὰς ἀνάγκας τῶν ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεών του. Χριστίνα, διετάχθη νὰ ἐπιβιβασθῶ εἰς ἐν τῶν πλοίων του, τὸ ὅποιον ἀναχωρεῖ διὰ τὴν Νέαν Ὀλλανδίαν.» Κραυγὴ ἐξῆλθεν ἀπὸ τῶν χειλέων τῆς Χριστίνας, καὶ τὸ βλέμμα της, ὑπὸ δακρύων ἐξατγράπτον, διέτρεξε τοὺς ἀολούθους στίχους.

Ὁ πατήρ σου μᾶς χωρίζει διὰ παντός, παρεμβάλων μεταξύ ἡμῶν τὸ ἀχανές πέλαγος. Πρόκειται νὰ μὴ ἰδωθῶμεν πλέον! Χριστίνα, νὰ μὴ ἰδωθῶμεν! εἶναι δυνατόν; Ἡ καρδιά σου ἄρα γε κατάρθρωσε νὰ ἐννοήσῃ τὰς λέξεις τούτας, ἐντὸς τῶν ὀλίγων αὐτῶν ἡμερῶν καθ' ἃς ἔπαυσα νὰ εἶμαι πλησίον σου; Ὁχι, Χριστίνα μου! Ὁχι, μηρητί μου! ἀνάγκη νὰ ζήσωμεν καὶ ν' ἀποθάνωμεν μαζί! Ἡ μήτηρ σου δὲν ὑπάρχει ἡ παρουσία σου δὲν εἶναι ἀναγκαία πρὸς εὐτυχίαν οὐδενός· διότι πάντες οἱ λοιποὶ εἶναι ἀνελεήμονες καὶ ἄσποργοι πρὸς σέ. Τὸ μέλλον σου εἶναι φρικτόν. Ἀλλ' ἰδοὺ ἐγὼ, μεστὸς ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως· σέ παρακαλῶ, ἔλα νὰ φύγωμεν μαζί. Εἰς τὸν πλησιέστερον ἐνταῦθα λιμένα, ὑπάρχουσι πλοῖα πολλὰ, δυνάμενα νὰ φέρωσιν ἀμφοτέρους ἡμᾶς, μακρὰν τῶν τόπων τούτων, ὅπου τοσοῦτον ὑπεφέραμεν. Τὰ πάντα πρεσβίδον, τὰ πάντα παρεσκευάσθη· ἔλα μόνον, σέ περιμένω. Χριστίνα, ἀπὸ τῆν λέξιν τὴν ὁποίαν θέλει χαράξει ἡ χεὶρ σου, ἐξαρτᾶται ἡ ζωὴ μου, διότι τί τὴν θέλω ἀνευ σοῦ! Ἐὰν πρόκηται νὰ χωρισθῶμεν διὰ παντός! . . . εἰάν ὑπογράψῃς τὴν περὶ τούτου ἀπόφασιν, δὲν θέλω συμπληρώσει τὴν πικρὴν ὑπαρξίν, τὴν ὁποίαν μ' εἶναι μεν ὁ Θεός. Ἀλλὰ θέλω εἶπει· Δυστυχῆς ἡ ἡμέρα καθ' ἣν εἶδα τὸ πρῶτον τὴν ἀγαπητὴν μου! τὴν ἡμέραν ταύτην μόνον ἔζησα. Ἀμὺ ἐσὺ, ἐσὺ, Χριστίνα, μακρὰν ἐμοῦ, θέλεις ἄρα γε ἀρχίσει πάλιν ν' ἀγαπᾷς; ν' ἀγαπᾷς ἄλλον παρ' ἐμέ! . . . ἢ θέλεις ζῆσει ἀνευ ἀγάπης; . . . Ὡ! ἔλα, τόσα ὑπέφερα χάριν σοῦ! Θέλωμεν ὑπάγει εἰς τὴν Ἰσπανίαν, εἰς τὴν Σευιλλίαν, εἰς τὴν πατρίδα τῆς μητρὸς σου, εἰς τὴν χώραν ὅπου ὁ ἄνθρωπος ἀγαπᾷ ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς ὑπαρξεώς του, ὅπου παύει τοῦ νὰ ζῆ, ὅταν παύῃ τοῦ νὰ ἀγαπᾷ! Σέ προσκαλῶ, σέ περιμένω, Χριστίνα! σὺ ζυγέ μου! Ἀπόψε, περὶ μέσας νύκτας, ἔλα εἰς τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ· ἐνεὶ θέλω εὐρεθῆ καὶ μέλλον εὐτυχῆς θέλει ἀρχίσει δι' ἡμᾶς, ἔλα Χριστίνα, ἔλα!

Ἐνῶ δὲ ἀνεγίνωχεν ἡ Χριστίνα, χεῖμαρρος δακρύων ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῆς κητεπότισε τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ἐρβερτου. Ἐδοκίμασε δὲ μίαν στιγμὴν ταραχῆς φοβερᾶς. Ἡ γὰρ μὲν περιπαθῶς, ἀλλ' ἦτο νέα, καὶ ἡ ἀγάπη δὲν εἶχεν ἐτι δώσει εἰς τὴν καθαρὰν αὐτὴν ψυχὴν τὴν τὰ πάντα ἀψφροῦσαν τόλμην. Ἠσθάνετο εὐρίκην τινα ἐν ἑαυτῇ. Ὅλοι οἱ ἀγαθοὶ λόγοι τοὺς δόξιοιους ἤκουσεν ἐν τῇ πατρικῇ οἰκίᾳ, ὅλοι αἱ εὐσεβεῖς παραινέσεις τοῦ θείου της Γουλιέλμου, ὅλοι αἱ ἱεραὶ προσευχαὶ τὰς ὁποίας ἐκ παίδων ἐδιδάχθη, ἐβόμβησαν εἰς τὰς ἀκοὰς της· ἐνόμιζεν ὅτι ἡ εἰκὼν τοῦ Ἰησοῦ τὴν κυττάζει· τὰ πατερνὰ της ἦσαν ζεστὰ ἀκόμη ἀπὸ τὴν θλίψιν τῶν δακτύλων της.

— Ὡ! τ' ὄνειρόν μου, τ' ὄνειρόν μου! εἶπεν ὁ Ἐρβερτος δὲ παρακαλῶν τὴν μηρητὴν του! ἡ μήτηρ μου ἡ προσκαλοῦσα τὴν κόρην της! Ἀυτὸς, ἐπαγγελόμενος ζωὴν καὶ ἔρωτα! αὐτὴ, προτείνουσα τὸν θάνατον καὶ τὸν οὐρανόν! . . . Ὡ θεέ μου! θεέ μου! ἀνέκραξεν ἡ Χριστίνα ὀλοῦζουσα.

Μίαν στιγμὴν, ἐδοκίμασε νὰ ἀποβλέψῃ πρὸς τὸ μέλλον, λέγουσα, ὅτι δὲν θέει φύγει, ὅτι θέλει μείνει εἰς τὴν θλίβραν αὐτὴν οἰκίαν, ὅτι θέλει ζῆσει με-

μονωμένη, θρηνοῦσα τὸν Ἐρβερτον, γηράσκουσα μακρὰν αὐτοῦ, ἀνευ ἀγάπης, ἐντὸς τῶν σκυθρωπῶν ἐκείνων τείχων, ὅπου λέξις οὐδεμία ἀπὸ καρδίας ἐξερχομένη δὲν ἐμελλε πλέον ποτὲ νὰ ἀκουσθῇ. Ἀλλὰ ἀπέτρεπε τοὺς ὀφθαλμοὺς μετὰ φρίκη, αἰσθανομένη, ὅτι τὸ μέλλον ἐκεῖνο ἦτο ἀδύνατον. Ἐκλαυσε πικρῶς ἡ σπασθῆ τὰ πατερνὰ της, τὸ προεσχημάτιόν της. ὡς ἂν ἤθελε νὰ ἀποχαιρετισθῇ πάντα ὅσα εἶδον τὴν ἀγνόητα τῶν πρώτων αὐτῆς χρόνων· ἔπειτα ἡ καρδία της ἐκτύπησε σφοδρῶς. Τὸ πῦρ τοῦ βλέμματός της ἐξήρανε τὰ δάκρυα αὐτῆς. Ἐκύτταξε τὸν ποταμόν, τὸν λευκὸν Ἰστόν, ὅστις ἐφαίνετο ἀνακαλῶν εἰς αὐτὴν μακρόθεν τοὺς ἔρκους τῆς ἀγάπης της καὶ ἄφησε λυγρὸν μέγαν, ὡς ἂν ἤθελε νὰ θρούσῃ διὰ παντὸς τοὺς δεσμοὺς τοῦ ἐνεῦντος τὸ παρελθὸν αὐτῆς καὶ τὸ μέλλον. Ἡ μήτηρ δὲν ἦτο πλέον πλησίον της. . . Μετ' αὐτῆς ἅπασαι αἱ ἱεραὶ ἰδέαι, αἱ φρουροὶ τῆς ἀθωότητος, ἠπῆλθον εἰς τὸν οὐρανόν. Ἡ Χριστίνα, ἐγκαταλειφθεῖσα εἰς ἐκυτὴν, παρεδόθη εἰς τὴν φορὰν τῆς δραμητικῆς αὐτῆς φύσεως· ἐκλαυσε, ἐφρίξεν, ἐδίσταται, ἔπειτα δὲ ἀνέκραξεν — Ἀπόψε, περὶ μέσας νύκτας, θέλω ὑπάγει εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ! — Ἡ Χριστίνα ἐσπόγγισε τὰ δάκρυά της καὶ ἔμεινεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἀκίνητος διὰ νὰ κατευνάτῃ τὴν φοβερὸν ταραχὴν ἣτις ἐκυρίευε τὴν ψυχὴν της. Μέλλον ἀχανές ἀπεκαλύπτετο ἐνώπιόν της, προέκειτο νὰ λάβῃ τὴν ἐλευθερίαν της, νὰ ἴδῃ νέον κόσμον, ν' ἀρχίσῃ ζωὴν νέαν.

Ἐδῆσε δὲ νὰ περάσῃ ἡ Χριστίνα τὴν ἡμέραν ὄλην ἐν σιωπῇ ἐργαζομένη μετὰ τῶν ἀδελφῶν· τὰ δάκτυλά της ἐθραυσαν πολλάκις τὸ νῆμα· ἡ χεὶρ της ἐλησμοῦναι νὰ σύρῃ τὴν βελόνην· οἱ σκεπτικοὶ ὀφθαλμοὶ της ἐθεώρουν τὸν ὀρίζοντα καὶ δὲν ἐκύτταζον εἰμῆδιὰ παραπετάσματος δακρύων· ἐνόμιζεν ὅτι ὁ χρόνος στέκεται· οὐραὶ εἰνοιαὶ συγκεχυμέναι συνωθοῦντο ἐν τῇ κεφαλῇ της· ὁ Ἐρβερτος, τὸ μέλλον, ἡ εὐτυχία τῆς ζωῆς. . .

Ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ, ἡ Γουλιελμίνα ἡμίπικος, ἐτραγυδοῦσε βραδέως καὶ μετὰ σιγαλὴν φωνὴν στρέφουσα τὸν μάγανον. Ἡ δὲ Χριστίνα, ἄκουσα σχεδόν, καίπερ τοσοῦτον τεταραγμένη τὴν ψυχὴν, ἄκουσε τὰς παραδόξους τοῦ ἄγματος λέξεις. Ἐπροφέροντο δὲ ἀνεπαισθητῶς σχεδόν καὶ ἐνόμιζε, ὅτι ἡ Γουλιελμίνα ἐδάνειε τὴν φωνὴν της εἰς ἀόρατόν τι δν, τὸ ὅποιον ἐλάλει διὰ τοῦ στόματός της, τοσοῦτον ἐφαίνετο ἀδιάφορος πρὸς τοὺς λόγους της. Ἡ Γουλιελμίνα ἐτραγυδοῦσε τὸ ἐξῆς ἄσμα.

Στενάζω, λύπη φλογερὰ τὰ χεῖλή μου μαρναίει,
Ποθῶ ν' ἀναχωρήσω,
Εἰς ἄλλη γῆν θὰ μεεῶθω, νὰ ζῶ μεμονωμένη
Τὸν τόπον μου θ' ἀφήσω.

Ὁ κόσμος πλὴν ἀπέραντος κ' ἐγὼ μικρὰ καὶ νέα,
Τὴν οἶκον πῶς ἀφίνω;
Ἀρεμοζᾶ! εἰς τὰ βουνὰ μυκάται φρικαλέα,
Καλιτέρων νὰ μείνω.

Ὡς χεῖλῶν τὴν ἀνοιξὴν ἐπιθυμῶ τὰ ξένα,
Ποθῶ ν' ἀναχωρήσω.

Νὰ δρέψω τ' ἄρθη τοῦ βουροῦ τ' ἀφθόρως ἔσπαρ
Τὸν τόπον μου θ' ἀφήσω. [μένα·

Πλανώμεθα διώκοιτες φωτὸς ἀκτῖνα μίαν·
Ἔ Τὸν οἶκον πῶς ἀφίρω;

Ἐ Δὲν ἐγεννήθην ἄρά γε εἰς ταύτην τὴν γωνίαν;
Καλῆτερον γὰ μείρω.

Παρομοιάζω τὸ φυτὸν τοῦ ἀγεμοῦ καλλίζου,
Ποθῶ γ' ἀναχωρήσω,
Καὶ κάτω κλίνου τὸ φυτὸν καὶ τ' ἄρθη του σκορ-
Τὸν τόπον μου θ' ἀφήσω. [πίζου·

Πλὴν τ' ἄρθη θέλου προσοχήν, ἐν γῆ μικρὰ τη-
Ἔ Τὸν οἶκον πῶς ἀφίρω; [ροῦνται,

Οἱ φεύγοντες εἰς ξένην γῆν εὐκόλως λησμοιοῦνται,
Καλῆτερον γὰ μείρω.

Ἄκται τῆς φαντασίας μου, ὧ μὴ με τυραννῆτε,
Τὸν οἶκον δὲν ἀφίρω.

Ἐγὼ τὸν πόδα προχωρῶ καὶ σεῖς παλιδρομεῖτε·
Καλῆτερον γὰ μείρω;

Ἄσφ βαδίζεις, τὸ καλὸν μακρύτερον βαδίζει,
Ἔ Τὸν οἶκον πῶς ἀφίρω;

Ἄστις διώκει τὸ καλὸν εἰς τὸν ἀέρα κίττει,
Καλῆτερον γὰ μείρω.

Ἄ φεύγων τὴν πατρίδα του πικρὰ θ' ἀναστενάξῃ,
Ἔ Τὸν οἶκον πῶς ἀφίρω;

Ἄπου γεννᾶται ἡ ψυχὴ ἐκείθεν ἄς πετάξῃ!
Καλῆτερον γὰ μείρω.

Καλῆτερον τοῦ κήπου μου τὰ ῥόδα γὰ μυρίζου,
Τὸν κήπον μου προκρίνω.

Ἄ Ἄμπ' ἡμέρα φωτεινὴ, ἢ νέφη τὴν μαυρίζου,
Καλῆτερον γὰ μείρω!

Ἡ φωνὴ αὐτῆ ἡ ἀποτρέπουσα τὴν ἀναχώρητιν, εἰσέ-
δυσε θλιβερῶς ἕως εἰς τὰ βῆθη τῆς ψυχῆς τῆς Χρι-
στίνας. Ὀλίγα τινὰ δάκρυα καταπετόντα ἔβρεξαν τὸ
ῥάψιμόν της. Ἐκύτταξε τὰς ἀδελφάς της. Ἡ μὲν
Γουλιελμῖνα ἀπεκοιμήθη ὄλωσ διόλου, ὡς βαυκαλι-
ζομένη ὑπὸ τῆς ἰδίας φωνῆς· ἡ δὲ Μαρία ἠγωνίζετο
νὰ διαλύσῃ ἓνα κόμβον σχηματισθέντα εἰς τὸ νῆμά
της, καὶ ἦτο ἐντελῶς προσηλωμένη εἰς τὴν ἑνασχό-
λησιν ταύτην, ἥτις παρετείνετο χωρὶς νὰ τὴν προξε-
νήσῃ οὔτε στενοχωρίαν, οὔτε ἀνυπομονησίαν. Ομί-
χλη ἐσκέπαζε τὸ λιβάδιον καὶ ἐσχημάτιζε πλησίον
τοῦ παραθύρου κάλυμμα, τὸ ὁποῖον οἱ ὀφθαλμοὶ δὲν
ἠδύναντο νὰ διαπεράσωσι. Ζωῆς σημεῖα δὲν εἶδον
οὔτε ὄντα, οὔτε πράγματα· ἡ Χριστίνα ἐπέθηκε τὴν
χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας της, ἥτις ἐπαλλε σφοδρῶς καὶ
ἐπανελαβε μίαν τῶν στροφῶν τοῦ ἄσματος.

Ἄς χελιδὼν τὴν ἀνοιξὴν ἐπιθυμῶ τὰ ξένα,
Ποθῶ γ' ἀναχωρήσω,

Νὰ δρέψω τ' ἄρθη τοῦ βουροῦ τ' ἀφθόρως ἔσπαρ
Τὸν τόπον μου θ' ἀφήσω. [μένα·

— Ἐὰν ὁ ἥλιος, ἡ ἀνάπτυξις, ἡ εὐτυχία, δὲν ὤ-
πάρχωτιν εἰμὴ εἰς μόνον τὸν οὐρανόν, ἐπιθύρισε ἡ
νέα κόρη, καλὸν! ἀροῦ ζήτησω ὄλα ταῦτα εἰς τὴν
γῆν, ἀποθήκω καὶ ὑπάγω νὰ εὔρω τὴν μητέρα μου.

Ἡ Χριστίνα ἐπανελαβε τὴν ἐργασίαν της· καὶ ἤρ-
χιστε πάλιν ν' ἀριθμῆ πᾶσαν στιγμὴν ἀποχωρίζουσαν
αὐτὴν ἀπὸ τῆς ὥρας τῆς ἀναχωρήσεως.

Τελευταῖον ἦλθεν ἡ ἑσπέρα. Φανὸς ἀνεπλήρωσε τὰ
τελευταῖα τῆς ἡμέρας· φῶτα. Πάντες περιεστοίχισαν
τὴν τράπεζαν, ἀντὶ νὰ κἀθῆνται πλησίον τοῦ παραθύ-
ρου. Εἰσῆλθον δὲ καὶ ὁ Γουλιέλμος, καὶ ὁ Κάρολος
Ἀμβέργης. Ὁ μὲν, λαβὼν βιβλίον, ἤρχιστε νὰ ἀναγνώ-
σκῃ καθ' ἑαυτὸν, ὁ δὲ ἠνοῖξε μεγάλα κατὰστικα πε-
ριέχοντα τοὺς λογαριασμοὺς τῶν ἐμπορικῶν ἐπιχειρή-
σεών του. Βαθυτάτη σιωπὴ ἐπεκράτησεν εἰς τὴν αἴ-
θουσαν. Ὁ φανὸς οὐδένα ἀποκρώντως ἐφώτιζεν. Οἱ
ὀφθαλμοὶ ἦσαν σκυθρωποὶ, ὡς αἱ καρδίαι. Ἡ νεότης,
τὸ γῆρας, ἡ ἀδιαφορία, ἡ ταραχὴ, ἡ θλίψις, τὰ πάντα
ἐσκεπάζοντο ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ καλύμματος· ἡ σιωπὴ
τὰ πάντα ἔκρυπτε. Τὸ ὥρολόγιον ἐτήλαινε βραδέως
τὰς ἀλεπαλλήλους ὥρας. Ὅταν τὸ πληκτρον αὐτοῦ
ἐκτύπητε δεκάκις, ταραχήτις ἐγένετο περὶ τὴν τρά-
πεζαν· τὰ βιβλία ἐκλείσθησαν, αἱ ἐργασίαι ἐμαζώχθη-
σαν. Ὁ Κάρολος Ἀμβέργης ἐσηκώθη· αἱ δύο μεγα-
λήτεραι θυγατέρες του ἐπλησίασαν πρὸς αὐτὸν, δεξις
ἠτπίσθη τὸ μέτωπόν των, χωρὶς νὰ εἶπῃ λέξιν. Ἡ
δὲ Χριστίνα, ἥτις, καὶ τοι ἐλευθέρα, ἠτθάνετο ἑαυτὴν
ἐν δυσμενεῖα διατελοῦσαν, ἐπροσκύνητε μόνον τὸν
πατέρα της. Ὁ θεὸς Γουλιέλμος, ἡμίμνος ἀπὸ τῆς
ἀναγνώσεως αὐτοῦ, ἔβαλε βραδέως τὰ ὀμματοῦχλιά
του εἰς τὸν κόλπον, ὑποψιθυσίας κατὰ τι, τὸ ὁποῖον
ἦτο ἴσως ἀκλήν νύκτα· ἀλλὰ αἱ λέξεις αὗται ἐστά-
θησαν εἰς τὰ χεῖλη του καὶ δὲν ἔβρασαν εἰς τὰς ἀκοὰς
τῶν ἄλλων. Πάντες ἐξῆλθον τῆς αἰθούσης βραδέως
καὶ σιωπηλοί. Αἱ τρεῖς ἀδελφαὶ ἀνέβησαν τὴν ξυλίνην
κλίμακα. Ἡ δὲ Χριστίνα, μέλλουσα ἤδη νὰ εἰσελθῇ
εἰς τὸ δωμάτιόν της, ἠτθάνθη τὴν καρδίαν αὐτῆς θο-
ρυβουμένην· καὶ στραφεῖσα, ἐκύτταξε μακρόθεν τὰς
ἀδελφάς. Ἡ φέρουσα εἰς τὰ δωμάτια ἐκεῖνα στενὴ
πάροδος ἦτο σκοτεινὴ· διότι καὶ ἐν καθαρᾷ μεσημ-
βρία, τὸ ἐν καὶ μόνον μικρὸν αὐτῆς παράθυρον ὀλίγον
διέχεεν ἐν αὐτῇ φῶς· τὸ κηρίον τὸ ὁποῖον ἐκάστη
τῶν κορῶν ἐκείνων ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρά της, δὲν
ἐφώτιζεν εἰμὴ αὐτὴν καὶ μόνην, ὥστε ὠμοίαζον μᾶλ-
λον φαντάσματα λευκὰ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους τῆς
νυκτὸς διερχόμενα.

— Καλὴν νύκτα, Γουλιελμῖνα! καλὴν νύκτα Μα-
ρία! ἐπιθύρισε ἡ Χριστίνα. Αἱ δύο ἀδελφαὶ ἐστρά-
φησαν, ἡ Χριστίνα εἶδε τὰ γλυκὰ αὐτῶν πρόσωπα
μειδιάσαντα καὶ τὰς χεῖράς των προσελθούσας εἰς τὰ
χεῖλη διὰ νὰ ἐκπέμψωσι πρὸς αὐτὴν ἐν φίλημα· ἔπει-
τα ἐμακρύνθησαν χωρὶς νὰ εἶπωσι λέξιν.

Ἡ Χριστίνα εἰσῆλθε μόνη εἰς τὸ δωμάτιόν της·
ἠνοῖξε τὸ παράθυρόν της· ἡ νύξ ἦτον ἤρεμος, νέφη
διήρχοντο συχνάκις ἐπὶ τῆς σελήνης καὶ ἐκάλυπτον ἐκ

δαλειμάτων τὸ πῶς τῶν ἀκτίνων τῆς. Ἀστέρεις τινές, ἔλαμπον ἐκ δαλειμάτων ἐν τῷ μεταξύ τῶν νεφῶν. Ἡ Χριστίνα οὐδεμίαν ἔκκαε παρασκευὴν ἀναχωρήσεως· ἔλαβε μόνον τὰ πατερνὰ τὰ ὅποια τὴν εἶχε δώσει ἡ μήτηρ τῆς καὶ τὴν κυκλῆν ταινίαν τὴν πρὸ τοσοῦτου χρόνου προσηρημένην εἰς τὴν κιθάραν· ἐφόρεσε τὸν μαῦρον ἐπενδύτην τῆς καὶ ἐκάθητο πλησίον τοῦ παραθύρου· ἡ καρδία τῆς ἐπαλλε προῖκως, ἀλλ' οὐδεμίαν καθαρὰ ἰδίαν δὲν ἐτάραττε τὸ πνεῦμά τῆς. Ὅλον τῆς τὸ σῶμα ἐτρεμεν· ἀλλ' οὐδένα ἠθιάετο φόβον· οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἦσαν γεμάτοι δάκρυα, ἀλλ' οὐδένα ἐδοκίμαζε πόθον. Ἡ νύξ ἐκείνη ἦτο δι' αὐτὴν ἐπίσημος μᾶλλον ἢ θλιβερά· ὁ καιρὸς τῆς πάσης παρελήθεν. Ἡ Χριστίνα ἦτο ἀμετακλήτως ἀποφασισμένη καὶ μόνον περιέμενε τὴν κρίσιμον στιγμήν.

Ὅποσον ἡ αὐτὴ ὥρα διάρρορον εἰμπορεῖ νὰ ἔχη βάρους εἰς τὴν τύχην μας! Διὰ τὰς δύο κοιμωμένας ἀδελφάς, τὴν Γουλιελμίναν καὶ τὴν Μαρίαν, ἡ ὥρα ἐκείνη δὲν ἐτήμαινε τίποτε. Διὰ τὸν θεῖον Γουλιέλμον, ὅστις ἔττατο μετέωρος μετὰ ἀγρυπνίας καὶ ὕπνου, ἡ ὥρα αὐτὴ εἶχε τὴν ἀληθῆ ἀξίαν τῆς. Διὰ τὸν Κάρολον Ἀμβέργην, ὅστις εἰργάζετο, ἡ ὥρα ἦτο σύντομος· διὰ δὲ τὴν περιμένουσαν Χριστίναν, ἡ αὐτὴ ὥρα ἐφαίνετο ἀτελείωτος. Ἡ Χριστίνα ἐκύτταζε τὴν νύκτα καὶ ἐβυθίζετο εἰς τοὺς στοχασμούς τῆς, ἡ δὲ ταραχὴ τῆς ψυχῆς τῆς δὲν τὴν ἐπέτρεπε νὰ ἐννοήσῃ τὴν ἀταραξίαν τῶν πραγμάτων. Ἐλεγε δὲ καθ' ἑαυτήν· — Καὶ λοιπὸν μὲ τὴν αὐτὴν ἀπάθειαν ἡ νύξ διερχεται ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ἀπάτης! Οὐδὲν ταραττεῖ τὸ ἀχανές αὐτῆς στερέωμα, εἴτε ἀπλοῦται ἐπὶ τοὺς εὐτυχεῖς τοῦ κόσμου τούτου, εἴτε ἐπὶ τοὺς ἀτυχεῖς τῶν ἐποίων σπαράσσεται ἡ καρδία! ἡ νύξ εἶναι ἡ αἰωνία σιωπὴ, καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς αἰωνίας! — Καὶ ἡ νέα κόρη ἀνήτυχος, πεφοβισμένη, προσέθηκε ταπεινῆ τῆ φωνῆ· — Θεέ μου, ὅποσον τὰ πάντα εἶναι σκυθρωπὰ καὶ σιωπηλὰ περὶ ἐμέ! Ἐρθετε, πῶσον ἀνυπόμονος εἶμαι ν' ἀκούσω τὴν φωνὴν σου! — Ἐπειτα ἡ Χριστίνα ἐκλαυσεν ὡς ἤθελε κλαῦσει παῖς.

Τελευταῖον ἔρθατε ἡ στιγμή καθ' ἣν τὸ ὀρολόγιον τῆς ἐρυθροπλίνθου οἰκίας ἐσήμαινε μετάνυκτα, ἕκαστος αὐτοῦ κτύπος ἀντήχηεν εἰς τὴν καρδίαν τῆς Χριστίνας· ἐγερθεῖσα δὲ ἐστάθη μία στιγμήν ἀκίνητος· ἦνωσε τὰς δυνάμεις τῆς, τὴν γενναιοτήτά τῆς, τὴν θέλησίν τῆς· ἔπειτα στραφεῖσα πρὸς τὰ ἐνδότερα τοῦ δωματίου τῆς· — Σ' ἀρίνω, μητέρα μου! — ἐπιθύρισε. Τοσοῦτοι ζῶντες ἀνεπαύοντο ὑπὸ τὴν στέγην ταύτην, ἡ δὲ Χριστίνα ἐνόμιζεν ὅτι δὲν ἀρίνει εἰμὴ ἐκείνην ἥτις δὲν ὑπῆρχε πλέον ἐν αὐτῇ. — Σ' ἀρίνω, μητέρα μου! — ἐπανελάβεν. Τότε, κατὰ τὸ σχέδιον τὸ ὅποσον εἶχε προμελετήσει, ἐπλησίασεν εἰς τὸ παράθυρον· δοκοὶ περὶ αὐτῆς ἐτυλίττοντο φυτὰ ἀνέρποντα ἡσάν ἐστηριγμένα εἰς τὸν τοῖχον, ὅστις δὲν ἦτο ὕψηλός. Ἡ Χριστίνα ἐπάτησε στερεὰ εἰς τὰς δοκοὺς αὐτάς, καὶ κατήλθε βραδέως, διακόπτουσα τὴν κατάβασιν, δσάκις ξηρόν τι ξύλον ἢ φύλλωμα, τὸ ὅποσον ἠγγίζεν ὁ ποὺς ἢ ἡ χεὶρ τῆς, ἔκαμναν κἀνενα κρότον. Τοσαύτη ἦτο ἡ κοινὴ σιγή, ὥστε ὁ ἐλάχιστος ἤχος ἐφαίνετο ἱκανὸς νὰ ταραξῆ τὴν γενικὴν ἡρεμίαν·

ἡ καρδία τῆς Χριστίνας ἐπαλλε μὲ βίαν φρικτῆν. Τελευταῖον ἐπάτησε κατὰ γῆς· φθάσασα δὲ ἐκεῖ, δὲν ἐτόλμησε νὰ κινηθῆ· ἐνόμιζεν ὅτι τὴν βλέπουν, ὅτι τὴν ἀκούουν. Ἀλλὰ καθὼς ἔπασαν τὰ κινήματά τῆς, ἔπαυσε καὶ ὁ κρότος, σιωπὴ δὲ, παρήγορος ἄμα καὶ ροβερά, ἐπεκράτησε πάλιν ἀταρταχῶς.

Ἡ Χριστίνα ἔκκαε βήματα τινα, ἐσήκωσε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐκύτταζε τὴν οἰκίαν· τὸ παραθύρον τοῦ πατρὸς τῆς ἐφεγγεν ἀκόμη· ἡ κόρη ἐφορίζεν· ἀλλ' ἔπειτα, λαβοῦσα, ἐπὶ μίαν στιγμήν τόλμησε, θάρρος πλειότερον παρ' ὅτι εἶχεν ἐπὶ ἡμίσειαν ὧ· αν καθ' ἣν μετὰ προφυλάξεως ἐδαινεν, ἤ· χιτε νὰ τρέχῃ ἀνά μέσον τοῦ λιθαδίου καὶ ἔρθατε, ἀσθμαίνουσα εἰς τὸν φραγμὸν τῶν ἰτεῶν· ἐφαντάζετο ὅτι ὀπισθὲν τῆς τὸ χόρτον ἐτρίζεν ὑπὸ πόδα ἄλλον ἢ τὸν ἐδικόν τῆς. Ὁ φόβος τὴν ἐτύφλωνε καὶ ἐτάραττε τὸ λογικόν τῆς. Πρὶν ἢ εἰσέλθῃ εἰς τὸν ἰτεῶνα, ἐστρίφη διὰ τελευταίαν φοράν. Βαθυτάτη ἐπεκράτει ἡρεμία! Ὅθεν ἀνέπνευσε μὲ περισσοτέραν ἐλευθερίαν καὶ ἀνετήκωσε τοὺς κλάδους τῶν ἰτεῶν διὰ νὰ περάτῃ. Ἐγνωρίζε δ' εὐχερῶς τὸ ἐγαπητὸν ἐκεῖνο δένδρον, τὸ ὅποσον ὑπῆρχεν ὁ μόνος μάρτυς τῶν ἀρχαίων συνεντεύξεων τῆς, καὶ κύψασα πάλιν ἐπ' αὐτοῦ, ἐψύθυρισε μὲ φωνὴν τοσοῦτον ταπεινὴν ὥστε καρδία μόνη ἠδύνατο νὰ τὴν ἀκούσῃ. — Ἐρθετε, ἐδῶ εἶται;

Μία κώπη ἔλιξε τὸ ὕδωρ.

— Ἐδῶ Χριστίνα! ἀπήντησεν ὁ Ἐρθετος.

Τὸ ἀκάτιον ἐπλησίασε πρὸς τὴν ἰτέαν· ὁ νέος προυνταστής, ἐγερθεὶς, ἔστεινε τὰς χεῖρας πρὸς τὴν Χριστίναν, ἐλαφρῶς πηδήσασα εἰς τὸ πλοιάριον. Συγκίνησις βαθεῖα ἐτάραττεν ἀμοιρέτως τὰς καρδίας των· ἀλλὰ δὲν ἐπόφεραν λέξιν. Ὁ Ἐρθετος ἔλαβεν ἀμέσως τὰς κώπας καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ τοῦ μικροῦ καὶ ὑποσπίου λιμενίσκου, θραύων τοὺς κλάδους τοὺς διακωλύοντας τὴν ἐξοδὸν τοῦ ἀκατίου του. Φθάσας δὲ εἰς τὰ μέσα τοῦ ποταμοῦ, ἠπλωσεν ἐν μέσῳ τοῦ σκότους τῆς νυκτὸς τὸν λευκὸν ἰστόν, τὸ σύνθημα ἐκεῖνο των ἐρώτων των· ἐλαφρὸς τὸν ἐφύστηεν ἄνεμος· τὸ ἀκάτιον ὠλίσθησεν ἐπὶ τοῦ ὕδατος καὶ ὁ Ἐρθετος, μόλις πιστεύων εἰς τὴν εὐτυχιάν του, ἦλθε καὶ ἐκάθησεν πρὸ τῶν ποδῶν τῆς Χριστίνας. Ἡ χεὶρ του ἐζήτησε τὴν χεῖρα τῆς νέας κόρης· ἤκουσεν αὐτὴν κλαῖουσαν καὶ ἔκλαυσεν ὡς ἐκείνη. Διέμειναν δὲ ἀμόφοτεροι σιωπηλοὶ, συγκεκνημένοι, ἀνήσυχτοι, εὐτυχεῖς. Ἀλλὰ καλὴ ἦτον ἡ νύξ, ἡ σελήνη ἐπέχεε τὸ γλυκύτερον τῆς φῶς· τὸ ὕδωρ ἐψύθυριζεν ἀρμονικώτερον ἢ τὴν ἡμέραν· ἡ αἰὼα ἐχάδευε τὰ μέτωπά των δ' ἀπιοῆς ὑγρᾶς, ὁ ἰστός κατεκλίνετο ἐπ' αὐτοὺς ὡς πτέρυξ ἀοράτου ὄτους· ἦταν νέοι, ἠγαπῶντο· ἡ χαρὰ ἦτον ἀδύνατον νὰ μὴν ἐπανελθῇ εἰς τὴν καρδίαν των.

— Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ, Χριστίνα! ἐψύθυρισεν ὁ Ἐρθετος, εὐχαριστῶ διὰ τὴν ἀροσίωσιν, τὴν ἐμπιστοσύνην, τὴν ἀγάπην σου! Ὡ! πόσον ἡ ζωὴ μας θέλει ἀποβῆ εἰς τὸ ἐξῆς ὠραία! Ἴδου ἡμεῖς ἠνωμένοι διὰ παντός.

— ἠνωμένοι διὰ παντός! ἐπανελάβεν ἡ Χριστίνα, καὶ τὰ δάκρυά τῆς ἔρρευσαν πάλιν ποταμηδόν. Ἡ νέα

κόρη ησθάνετο ότι αἱ μεγάλαι εὐτυχίαι ἐκφράζονται, ὡς καὶ ἡ θλίψις, διὰ δακρύων.

— Μνηστὴ μου, σύζυγέ μου, ἀνέλαβεν ὁ νέος, ἡ ζωὴ ἡμῶν τῶν δύο εἶναι μία τοῦ λοιποῦ! Ὁ! τὸ μέλλον, ἔστω τῶρα μακρὸν! Ἐν τῇ ἀχανεῖ αὐτῇ οἰκουμένην θέλωμεν βεβαίως εὐρεῖ ἀναχωρητήριόν τι, ἐν ᾧ νὰ λησμονήσωμεν τὸν ὑπόλοιπον κόσμον!

— Ἐρβερτε, ἡ εὐτυχία μου εἶναι ὑπέρμετρος!

— Μετὰ μίαν τοιαύτης ἡμέρας ζωὴν, καίλιόν τις ν' ἀποθῆναι, ἢ ὄχι Χριστίνα; παρὰ νὰ γηράσῃ χωρὶς νὰ γνωρίσῃ ἡμέραν τοιαύτην! Ἡ ἀγάπη, ἰδοὺ ἡ ἀληθινὴ ζωὴ, ἰδοὺ ἡ δευτέρα τῆς ὑπαρξέως μας ψυχῆ, καὶ ἡ καλλιτέρα ψυχῆ, ἄνευ τῆς ὁποίας ἡ ἄλλη ἀγέβιον ἄσχοπον! Ψυχῆ μου, κύτταξε τριγύρω σου, ἴδε καὶ θαύμασε τὰ πάντα ἐρωτικῶς! Μήπως εἶδες ποτέ τι πρὸ τῆς εὐτυχούς αὐτῆς ὥρας, καθ' ἣν βλέπομεν τὸν κόσμον μαζί;

Ἡ Χριστίνα ὑψώσε τοὺς μεγάλους αὐτῆς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανόν· ἐκύτταξεν ἐπὶ μακρὸν ὅλα τὰ διερχόμενα ἐκεῖ αὐνεφα, ὄλους τοὺς λῶμποντας ἀστέρους, ὅλας τὰς κατερχομένας ἐπὶ τῆς γῆς ἀκτίνας, καὶ ἐνῶ ἐκύτταξεν, ἐσφίγγε τὴν χεῖρα τοῦ Ἐρβέρτου· ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ τῆς γλυκειάς αὐτῆς ἐκστάσεως, ἡ Χριστίνα ἀνέκραξεν·

— Ἴδε! Ἐρβερτε, ὁ ἰσθὸς κατέπετεν ἐπὶ τοῦ ἰσθίου, ἡ αὔρα ἔπαυσε· τὸ ἀκάτιόν μας δὲν προχωρεῖ.

— Ἐπὶ σημαίνει ὁ ἰσθὸς καὶ ἡ αὔρα; ἀνέκραξεν ὁ Ἐρβετος· ἔχουμεν τὰς κώπας. Ὁ λιμὴν δὲν εἶναι μακρὰν, ἐκεῖ μᾶς περιμένει πλείον ἔτοιμον νὰ ἀναχωρήσῃ διὰ τὴν ἄλλην τοῦ κόσμου ἄκραν.

Ὁ Ἐρβετος ἀπεκάλυψε τὴν κεφαλὴν, ἤρπασε τὰς κώπας καὶ τὸ ἀκάτιον ὤρμησεν ὡς ἀστραπή. Ἡ Χριστίνα, καθημένη ἀντικρῦ τοῦ καὶ περιβεβλημένη τὸν μαῦρον αὐτῆς ἐπενδύτην, ἐμειδία πρὸς αὐτόν, ἐνῶ οἱ κάθυνοι ὀφθαλμοὶ τῆς ἠένιζον πρὸς τὸν Ἐρβετον διότι μετὰ κόπου εἶχεν ἀποβλέψει πρὸς τὸν οὐρανόν καὶ ἄπασαν αὐτοῦ τὴν λαμπρότητα· πᾶν τὸ ἀποτρέπον τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Ἐρβέρτου, τὴν ἐθλίβε· δὲν εἶχεν ἐτι ἰδεῖ ἀρκετὰ τὸν ἀγαπητόν τῆς· τοσοῦτον δὲ ἠγάθησεν αὐτὸν ἀπόντα, ὥστε δὲν ἤρῳνατο ἀκόμη ν' ἀποσπασθῇ ἀπὸ τὴν εὐτυχίαν τοῦ νὰ τὸν ἀγαπᾷ παρόντα.

Τὸ ἀκάτιον ἐπέτα· ὁ ποταμὸς ὀπισθεν αὐτοῦ ἀφρίζεν· τὰ ἐξημερώματα ἦσαν ἐτι μακρὰν τὰ πάντα ἦλθον αἷσια εἰς τοὺς δύο φυγῶδας, οἵτινες ἐκυττάζοντο ἐσιώπων καὶ ἄφρονι ἐντυχεῖς νὰ φέρωνται κατὰ τὴν φορὰν τοῦ ὕδατος. Ἡ ἀγάπη, ἡ σιγὴ, ἡ νύξ, ἡ σκέψις, πᾶσαι αἱ εὐτυχίαι, αἱ τοσοῦτον τὴν ζωὴν κοσμοῦσαι, συνεχίζουν τὰς παλλούσας αὐτῶν καρδίας.

Αἰφνης ἡ Χριστίνα ἀνέκραξεν·

— Ἐρβερτε, ψυχῆ μου Ἐρβερτε, ἰδὲν ἤκουσες τίποτε;

Ὁ Ἐρβετος παύσας τὴν κωπηλασίαν, ἐσκυφεν, ἐπρὸ ἐξέ·

— Δὲν ἀκούω τίποτε, εἶπε, τίποτε παρὰ τὸν φλοῖβον τοῦ νεροῦ ἐπὶ τῆς παρὰ τὴν ὄχθην ἄμμου.

Ἀνέλαβε δὲ τὰς κώπας καὶ τὸ ἀκάτιον ἐπαγέλαβε τὸν δρόμον του. Ἡ Χριστίνα ὠχρίασεν· ἐγερθεῖσα

ἐπὶ μικρὸν καὶ στρέψασα ὀπισθεν τὴν κεφαλὴν ἠγωνίζετο νὰ διακρίνῃ τὰ ἀντικείμενα, ἀλλὰ τὸ σκότος ἦτο βαθύ.

— Ἠσύχασε, ψυχῆ μου, εἶπεν ὁ Ἐρβετος μειδίων πρὸς τὴν Χριστίαν· ἀκούεις ἀπὸ τὸν φόβον σου κρότους μὴ ὑπάρχοντας· τίποτε δὲν μετεβλήθη περὶ ἡμᾶς τὰ πάντα φαίνονται νὰ μᾶς προστατεύωσι καὶ νὰ μᾶς ἀγαπῶσιν.

— Ἐρβερτε! ἀνέκραξεν ἡ Χριστίνα ἐγειρομένη αἰφνης ὀρθῆ ἐν τῷ ἀκατίῳ, δὲν ἀπατώμαι! Ἐρβερτε, κώπη κτυπᾷ τὸ ὕδωρ ὀπισθὲν μας . . . μὴ στέκεται διὰ ν' ἀκούσῃς . . . Διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, κωπηλάτει, Ἐρβερτε, κωπηλάτει!

Ὁ τρόμος τῆς Χριστίνας ἦτο τοσοῦτος, καὶ ἐφαίνετο τοσοῦτον βεβαία περὶ τῶν ὄτων ἔλεγεν, ὥστε ὁ Ἐρβετος τὴν ὑπήκουεν ἐν σιωπῇ, καὶ αἰσθημα φόβου ἐπάγωσε τὴν καρδίαν του. Ἡ Χριστίνα πληρίασασα εἰς αὐτόν, ἐκαθῆσε πρὸ τῶν ποδῶν του καὶ ἐψιθύρισε·

— Ἐρβερτε, μᾶς κυνηγοῦν! ὁ κρότος· μόνος τῶν ἰδίων σου κωπῶν σ' ἐμπόδιζε νὰ τὸ νοήσῃς Ἀκάτιον ἄλλο ἔρχεται κατόπιν τοῦ ἐδικοῦ μας!

— Καὶ ἂν οὕτως ἔγῃ, ἀνέκραξεν ὁ Ἐρβετος, τί σημαίνει; . . . Τὸ ἄλλο αὐτὸ ἀκάτιον δὲν φέρεται τὴν Χριστίαν, δὲν ὀδηγεῖται ὑπ' ἀνθρώπου, ὑπερασπιζομένου τὴν ζωὴν, τὴν εὐτυχίαν, τὴν γυναῖκά του! Ἡ χεῖρ μου θέλει κουράσει τὴν ἐδικὴν του χεῖρα, τὸ ἀκάτιόν του δὲν θέλει φθάσει τὸ ἐδικόν μου!

Καὶ ὁ Ἐρβετος ἐδίπλασίωσε τοὺς ἀγῶνας του· αἱ φλέβες τῶν βραχιόνων του ἐπρήσθησαν τοσοῦτον ὥστε ἐνέμιζες ὅτι θέλουσ' ἀσπᾶσει, τὸ μέτωπόν του ἐκαλύφθη ὑπὸ μεγάλων ἰδρωτῶν θρόμβων.

Τὸ ἀκάτιον ἐσχίζε τὸ ὕδωρ ὡς ἂν εἶχε περὰ. Ἡ Χριστίνα ἔμνε συμαζομένη πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ νέου καὶ ἐσφίγγετο πλησίον του, ὡς ἂν ἐζήτει καταφύγιον.

— Ἀλλοίμονον! εἶπε, δὲν εἰμπορῶ νὰ σέ βοηθήσω, δὲν εἰμπορῶ νὰ κάμω τίποτε, οὐδὲ κἂν νὰ παρακαλέσω τὴν μητέρα μου ἢ τὸν Θεὸν νὰ μᾶς σώσῃ! . . . Οὐδὲ αὐτὸς, οὐδὲ αὐτὴ θέλουσ' εἰσακούσει τὴν προσευχὴν παιδὸς φεύγοντος τὴν πατρικὴν οἰκίαν.

Ὁ Ἐρβετος ἐκωπηλάτει πάντοτε· ἡ ἀναπνοὴ του μετὰ κόπου ἐξήρχετο ἀπὸ τὰ στήθη αὐτοῦ· οἱ δὲ κωπῆνες ῥώθωνες αὐτοῦ ἐφαίνοντο ζητούντες ἀέρα περισσύτερον παρ' ὅσον εὔρισκε νὰ ἀναπνεύσῃ. Αἰφνης ἀνέκραξεν·

— Ἀκούω! ὦ! κ' ἐγὼ ἀκούω!

Ἐκλινε δὲ πρὸς τὰς κώπας αὐτοῦ καὶ νέους καὶ ἀπληπισμένους κατέβαλεν ἀγῶνας. Τὰ δάκρυα τὰ καταπίπτοντα ἀπὸ τῶν θυμάτων του ἀνεμιγνύοντο μετὰ τὰς σταγῶνας τοῦ ἰδρωτῶν τοὺς ἀπὸ τοῦ μετώπου του καταβρέοντας.

Κῶπαι ἄλλαι ἐκτύπων τὸ ὕδωρ ὄχι μακρὰν τοῦ ἀκατίου τοῦ Ἐρβέρτου· χεῖρ στιβαρὰ καὶ στερεὰ τῆς ἦγεν. Ὁ νέος ἠσθάνετο τὰς δυνάμεις αὐτοῦ ἐκλειπούσας· ἐκωπηλάτει κυττάζων μὲ ἀγωνίαν τὴν Χριστίαν· οὐδεὶς ἐλάλει, ὁ κρότος μόνος τῶν κωπῶν ἄμφοτέρων τῶν ἀκατίων διέκοπτε τὴν σιωπὴν· ὁ ποτα-

μὲς ἀρρίζεν καὶ μακρὸν, ὅπισθεν αὐτοῦ ἐσχημάτιζεν ὄλκον;

Γὰ πάντα ἦσαν γαληνιαῖα καὶ αἰθρία, καθὼς ὅταν ἀνεχώρησεν ἡ Χριστίνα, μόνη ἡ ψυχὴ τῆς νέας κόρης μετέβη ἀπὸ τῆς ζωῆς εἰς τὸν θάνατον· οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς, ὑπὸ ζοφεροῦ φλεγόμενοι πυρός, παρηκολούθουν μὲ τρόμον πᾶν τοῦ Ἐρβέρτου κίνημα· ἐβλεπεν ἀπὸ τὰ δάκρυά του ὅτι μικρὰ ὑπῆρχεν ἡ ἐλπίς τῆς διὰ φυγῆς σωτηρίας. Ὁ Ἐρβετος ἐν τούτοις ἐκωπηλάτει μὲ τὴν δύναμιν τῆς ἀπελπισίας· ἀλλὰ τὸ ἀκαίσιον πλοιαρίον, τὸ ὁποῖον δὲν ἐφαίνετο, ἐπλησίαζεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον· ἡ σκιά του ἐφαίνετο ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ καὶ ἀνεμιγνύετο σχεδὸν μὲ τὸν ὄλκον τοῦ ἀκατίου τοῦ Ἐρβέρτου.

Ἡ Χριστίνα, ἐγερθεῖσα ὀρθή, ἐκύτταξε ὀπισθεν τῆς καὶ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἡ σελήνη, ἐξελοῦσα ἀπὸ τοῦ καλύπτοντος αὐτὴν νέφους, ἐφώτισε καθ' ὄλοκληρίαν τὸ ὠχρὸν καὶ ἀπαθές τοῦ Κ. Ἀμβέργου πρόσωπον. Ἡ Χριστίνα ἀρξάμενη φωνὴν σπαραγματώδη, καὶ ῥιφθεῖσα πρὸς τὸν Ἐρβετον·

— Ὁ πατήρ μου! ἀνέκραξεν Ἐρβερτε, ὁ πατήρ μου!

Εἶχεν ἰδεῖ δὲ καὶ ὁ Ἐρβετος τὸν Κ. Ἀμβέργην. Ὁ νέος αὐτός· ἐξῆς τοσοῦτον χρόνον· εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Καρόλου Ἀμβέργου, ὥστε καθὼς πάντες οἱ περὶ τοὺς αὐτὸν, ὑπέκρυψε καὶ ἐκεῖνος εἰς τὴν παράδοξον ἐπιβροχὴν τὴν ὁποίαν εἶχε τὸ βλέμμα του. Ἐνόμιζες ὅτι τὸ παραπέτασμα τοῦ σκότους ἦρθη διὰ νὰ ἀποκαλύψῃ εἰς τοὺς δύο φυγάδας τὸν πατέρα, τὸν δεσπότην, τὸν κριτὴν.

— Ἐρβερτε, σπάτου, ἀνέκραξεν ἡ Χριστίνα, εἴμεθα χαμένοι! ἐλπίς σωτηρίας δὲν ὑπάρχει· δὲν εἶδες τὸν πατέρα μου;

— Ἀρξέ με νὰ κωπηλατήσω, ἀπάντησεν ὁ Ἐρβετος ἀηλιτισμένος καὶ ἀποτρώμενος ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τῆς Χριστίνας, αἵτινες παρεμπόδιζον τὸν βραχίονά του. Ἐκτύπησε δὲ μὲ τὴν βίαν τὴν κώπην, ὥστε τὸ ἀκάτιον ἐπήδησεν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐράνη ἀποκρυνθὲν ὅπως οὖν τοῦ ἐτέρου.

— Ἐρβερτε, ἀνέλαβεν ἡ Χριστίνα, σὲ λέγω ὅτι εἴμεθα χαμένοι! δὲν βλέπεις τὸν πατέρα μου; ἢ ξεύρεις ὅτι πᾶτα ἀντίστασις εἶναι τόρα ματαία. Ὁ Θεὸς δὲν θέλει θαυματοουργῆσαι πρὸς χάριν μας. . . Ἐρβερτε, δὲν θέλω νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρός μου. Μετ' ὀλίγον θέλουν μᾶς φθάσει καὶ θελοῦν μᾶς χωρίσει! Ἀναποδογύρισε τὸ ἀκάτιον τοῦτο καὶ ἄς ἀποθάνωμεν μαζὶ, ψυχὴ μου Ἐρβερτε!

Ἡ Χριστίνα ἐβῆ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ φίλου τῆς αἰ κῶπαι ἔπεσον ἀπὸ τὰς χεῖρας του· ἀρξάμενη δὲ φωνὴν ἐναγώνιον, ἐσπριγξε σπατωδικῶς τὴν Χριστίναν εἰς τὴν καρδίαν του. Μίαν στιγμὴν, μίαν μόνην στιγμὴν, συνέλαβε τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν Χριστίναν καὶ νὰ πέτῃ μετ' αὐτῆς εἰς τὸν ποταμόν· ἀλλ' ὁ Ἐρβετος εἶχε καρδίαν εὐγενῆ καὶ ἀπέκρουσε τὸν πειρατὸν αὐτὸν τῆς ἀπελπισίας.

— Ὅχι εἶπεν ὁ Θεὸς σὲ ἔδωκε τὸ ζῆν, αὐτὸς μόνος πρέπει νὰ σὲ τὸ ἀφαιρέσῃ! ἡ χεὶρ μου, ἦτις ἐπεθύμει νὰ ῥίψῃ πρὸ τῶν ποδῶν σου ὄλους τοὺς θη-

σαυροὺς αὐτοῦ τοῦ κόσμου, δὲν θέλει σὲ δώσει τὸν θάνατον!

Καὶ ἐπειδὴ ἡ Χριστίνα ὠλόλυξε, στηρίζουσα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ὤμου του,

— Μνηστὴ μου, φίλη μου, τὴν εἶπε μὲ φωνὴν πνιγμένην, ὁ Θεὸς νὰ σὲ εὐλογῆσῃ! Μὲ ἡγάπησας γενναίως· ἡ ἀποσιώσις σου ἀπεπειράθη νὰ πράξῃ τὰ ἀδύνατα· ἐτόλμησες νὰ ἐμπιστευθῆς εἰς ἐμέ, καὶ, τάλας ἐγώ, δὲν δύναμαι νὰ σὲ ὑπερασπισθῶ! Ὡ δυστυχῆς Χριστίνα, ὑπάκουσον εἰς τὸν πατέρα σου, ἐγὼ μὴ γίνω ἡ αἰτία τῆς αἰωνίας συμφορᾶς σου! . . . Θεέ μου! δὲν μὲ δίδεις κανένα τρόπον νὰ τὴν σώσω;

Καὶ ὁ Ἐρβετος ἐκύτταξε μὲ ἀπελπισίαν τὸν ποταμόν, τὴν ὄχθην· ἐξῆτι μέσον σωτηρίας, ἀλλὰ οὐδὲν ὑπῆρχε πλέον!

— Ἐρβερτε, Ἐρβερτε! ἔλεγεν ἡ Χριστίνα, ἄνευ σοῦ δὲν ἔχω τί νὰ κάμω ἐπὶ γῆς. Ὁ ἀποθάνω ἀφοῦ σὲ ἡγάπησα!

Τὴν στιγμὴν ταύτην σύγκρουσις φοβερὰ ἀνέτεισε τὸ ἀκάτιον, κτυπητὸν βιαίως ὑπὸ τοῦ καταδύοντος αὐτὸ πλοιαρίου· καὶ ὁ Κ. Ἀμβέργης ἐπήδησεν ἀμέσως εἰς αὐτό. Ὁ Ἐρβετος, ὑπὸ μηχανικοῦ κινήματος ὠθούμενος, ἐσπριγξε τὴν Χριστίναν εἰς τὴν καρδίαν του, καὶ ὠπισθοδρόμησεν, ὡς ἂν ἠδύνατο διὰ τῆς βίας νὰ τὴν ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὸν πατέρα τῆς, ὡς ἂν ἠδύνατο ἐν τῷ ἀκατίῳ τούτῳ νὰ ὀπισθοδρομήσῃ ἀρκετὰ, ὥστε νὰ μὴ τὸν φθάσῃ ἐκεῖνος. Ὁ δὲ Κ. Ἀμβέργης, διὰ βραχίονος ῥωμαλέου, συνέλαβε τὴν Χριστίναν, τῆς ὁποίας τὸ εὐλύγιστον σῶμα ἐδιπλώθη εἰς τὸν ὄμον τοῦ πατρός τῆς, ὡς κάλαμος ὑπὸ σφοδροῦ κατακλιεῖς ἀνέμου.

— Κύριέ μου, ἐφώναζεν ὁ ἀηλιτισμένος Ἐρβετος, φανῆτε ἐλεήμων πρὸς αὐτὴν! Ἐγὼ μόνος εἶμαι ἔνοχος. Μὴ τὴν τιμωρήτε, ὑπόσχομαι νὰ φύγω, νὰ τὴν ἀπαρνηθῶ. Κύριέ μου, φανῆτε ἐλεήμων πρὸς τὴν Χριστίναν!

Ὁ Ἐρβετος ἐλάλει πρὸς ἄγαλμα κωρὸν καὶ ἄλλαν. Ὁ Κ. Ἀμβέργης, ἀποσπάσας ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ σπουδατοῦ τὴν χεῖρα τῆς Χριστίνας, τὴν ὁποίαν ὁ Ἐρβετος ἐκράτει ἀκόμη, ἐπανῆλθεν εἰς τὸ ἀκάτιόν του, καὶ, διὰ σφοδροῦ λακτίσματος, ἀπώθησε τὸ τοῦ Ἐρβέρτου πλοιαρίον. Τὰ δύο ἀκάτια, ὑπέκοντα εἰς τὴν ἀντίθετον ταύτην κίνησιν, ἐχωρίσθησαν· τὸ μὲν ῥωμαλέως ἀγόμενον, ἀνέπλευσε τὸν ποταμόν· τὸ δὲ, ἐγκαταλειφθὲν εἰς τὴν ἰδίαν φορὰν, παρετύρθη ὑπὸ τοῦ ρεύματος. Ὁ Κ. Ἀμβέργης, σταθεὶς ὀρθὸς ἐπὶ τῆς πρῶρας τοῦ ἀκατίου του, ὑψαύχην καὶ ἐσταυρωμένος ἔχων τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους, ἠτένισε πρὸς τὸν νέον βλέμμα φοβερόν καὶ ἔπειτα ἔγινεν ἄφαντος ἐν τῷ σκότει. Τὰ πάντα οὕτως ἐτελείωσαν. Ὁ πατὴρ ἀνέλαβε τὴν κόρην του, καὶ ἀνθρωπίνῃ δύναμιν μηδεμίᾳ ἠδύνατο πλέον τοῦ λοιποῦ νὰ τὴν ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὰς χεῖράς του.

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ ἀκόλουθον φυλλάδιον.)

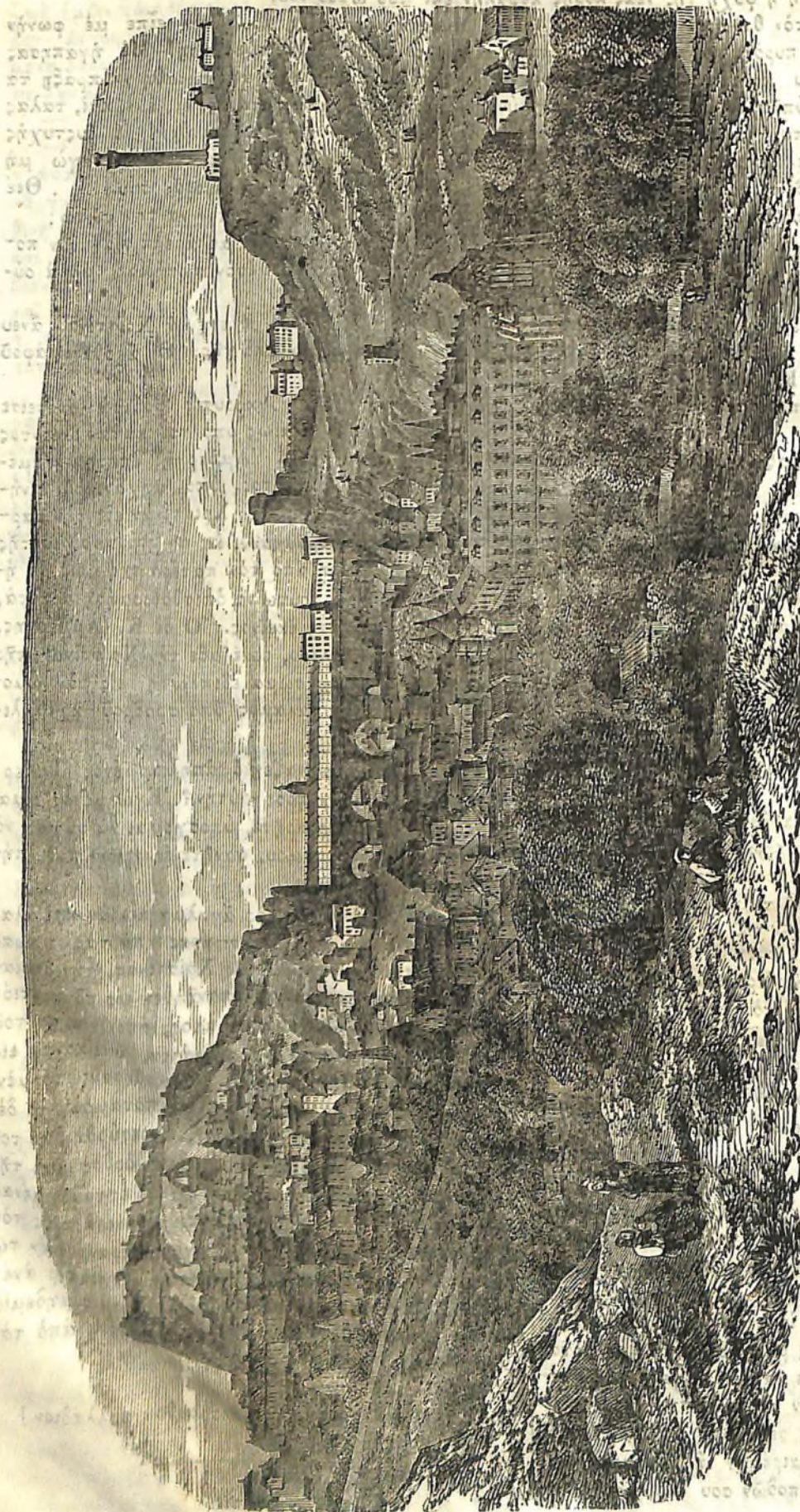
Η ΕΝ ΕΔΙΜΒΟΥΡΓΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ
ΣΥΝΟΔΟΣ.

Όταν κατά τὸ παρελθὸν ἔτος ἔφθασα διὰ τοῦ σι-

δηροδρόμου εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Σκωτίας, ἦτον
νύξ βαθεῖα, καὶ ἐκτὸς μελανῶν ὄγκων πυργουμένων
ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς μου, οὐδὲν ἐδυνάμην νὰ διακρίνω

τῆς διαθέσεως καὶ τοῦ
χαρακτήρος τῆς πό-
λεως ἄπερίσπαστος δ'
ἐκ τῆς θέας αὐτῆς, ἤ-
μην παραδεδομένος εἰς
τὰς σκέψεις μου ἐνῶ
τὴν διηρχόμην, καὶ διε-
λογιζόμην ὅτι μόλις
πρὸ τριῶν ἐβδομάδων
τὴν Ἑλλάδα ἐγκαταλεί-
ψας, ἰδοὺ εὐρισκόμην ἤ-
δη εἰς τὴν ἄλλην τῆς
Εὐρώπης ἐσχατιάν, ἧς
οὐδὲ τὴν ὑπορξιν ὑπό-
πτειον κἀν οἱ Ἕλληνες
ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς δό-
ξης των, καὶ ἐκ τῆς
πατρίδος τῆς ὀμίχλης
καὶ τῶν ἀνέμων, ἡ φαν-
τασία μ' ἔφερεν ὀπίσω
εἰς τὴν γῆν τοῦ ἡλίου.
Αὕτη ἡ στροφή τῶν δια-
λογισμῶν μου ἦν αἰτία,
φαίνεται, ὅτι δι' ἄθλις
τῆς νυκτὸς ἔβλεπον τὰς
Ἀθήνας καθ' ὕπνον. Τὴν
δ' αὐγὴν, ἅμα τοῦ λυ-
καυγοῦς ὑποφώσκοντος,
ἐξύπνησα, καὶ ἔσπευσα
νὰ ἰδῶ τὴν πόλιν, ἣτις
φημίζεται ἡ ὠραιότερα
τῆς ἀρκτου. Ἄλλ' ὅ-
ποία ὑπέβλεψεν ἡ ἐκπλη-
ξίς μου, ὅταν εἶδα ἐξα-
κολουθοῦν ἔμπρὸς μου
τὸ νυκτερινὸν φάσμα, ὅ-
ταν εἶδα τὰς Ἀθήνας
πρὸ ὀφθαλμῶν μου! Ἐ-
κεῖ ἦτον καὶ ἡ Ἀκρό-
πολις, καὶ ἡ κάτω πό-
λις, καὶ παρ' αὐτὴν ὁ
ψοῦτο ὁ Λυκαβητός, καὶ
ὑπ' αὐτὴν ἐξετείνετο τὸ
δενδρόφυτον πεδῖον, καὶ
εἰς ἀπόστασιν μετ' αὐτὸ
ἔστιλβεν ἡ γλαυκὴ θά-
λασσα! Ἡ ὁμοιότης ἦ-
τον τοσαύτη, ὥστε ἤρ-
χισα νὰ διαταξῶ ἂν ὀ-
νειρεύωμαι ἢ ἂν ἐγγι-
γορῶ ἂν ἀληθῶς ὡδὸς
πὸρῆσα μακρὰν τῶν Ἀ-
θηνῶν, ἢ ἂν αἱ Ἀθη-
ναὶ δὲν συναδοίπορῃ ἂν
μετ' ἐμοῦ.

Τὸ Ἐδιμβούργον.

Ἄλλὰ καθ' ὅσον ἀνέδουε τῆς βορείου θαλάσσης ὁ ἤλιος, κατὰ τοσοῦτον ἤλαττοῦτο μὲν ἡ ὁμοιότης, κῦξανον δὲ αἱ διαφοραί. Ἡ ἀκράπολις δὲν ἐπεχρίετο καθῶς ἡ ἡμετέρα εἰς τὰς πρώτας αὐτοῦ ἀκτίνας ὡς βῶλος ἀπέφθου χρυσοῦ, ἀλλ' ἐφαίνετο ἐξ ἐναντίας μέλαινα ὄλη, ὡς λιθάνθρακος ὄγκος τεράστιος, καὶ διετήρησεν, ἔλεγε, ἀνεξίτηλον ἐφ' ἑαυτῆς τὸ σκότος δι' οὗ ἡ νύξ εἶχε χρίσει τοὺς βράχους τῆς. Κατὰ τὴν κορυφὴν δ' ἐστέφετο οὐχὶ ὑπὸ φαιδρῶν ναῶν καὶ εὐρύθμων κίωνων, ἀλλ' ὑπὸ φρουρίου συννεύοντος καὶ ἀπειλητικοῦ, πολεμικῆν δ' ἐπίδεικνόντος τῶν χαλκῶν πυροβόλων τοῦ τὴν παράταξιν.

Περὶ στοιχίζεται δὲ ὁ λόφος ὑπὸ βαθείας κοιλάδος, ἣτις ὑπὸ τοὺς ἀμέσους αὐτοῦ πρόποδας ἐφυτεύθη εἰς τερπνοὺς παραδείσους, καὶ κρεμαστοὺς κήπους, περαιτέρω δὲ περιλαμβάνει τὸν ἀνεξίτητον λαβύρινθον τῶν πολυοράφων καὶ πεπαλαιωμένων οἰκιῶν τῆς ἀρχαίας πόλεως, κατερχομένης εἰς αὐτὴν ἀπὸ τῆς μεσημβρινῆς ὑπωρείας. Τὰ δὲ χεῖλη τῆς κοιλάδος ζευγνύουσι γέφυραι μεγαλοπρεπεῖς, καὶ ὁ ἐπ' αὐτῶν διερχόμενος, βλέπων βαθείως ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὄλην ἐκείνην τὴν ζωγραφικὴν ἀταξίαν συστημάτων οἰκιῶν καὶ ὁδῶν ἐλικοειδῶν, φαντάζεται ὅτι βαδίζει ὁδὸν ἐναέριον.

Ἡ δὲ νέα πόλις ἄρχεται ἀπὸ τοῦ ἀνατολικοῦ τῆς κοιλάδος χεῖλους, ἐκτείνεται κατ' ἀρχὰς ἐπίπεδος, καὶ μετὰ ταῦτα ἀμφιβατραειδῶς κασιούσα μέχρι τῆς πεδιάδος, ἐνοῦται διὰ τῶν τερπνῶν προαστείων τῆς μετὰ τῆς παραλιμενίου πόλεως Λεῖθ, ἀπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς σχεδὸν ὅσον ὁ Πειραιεύς ἀπέχει τῶν Ἀθηνῶν. Τοῦ μέρους τούτου τῆς πόλεως αἱ ὁδοὶ εἰσὶν εὐθύτομοι, εὐρέϊαι, ὀρθογωνίως διασταυρούμεναι, διὰ μεγαλοπρεπῶν οἰκιῶν καὶ ὠραίων δημοσίων κήπων κοσμούμεναι. Μία δ' αὐτῶν, ἡ εὐρυτάτη καὶ μακροτάτη, ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον χωροῦσα, ἔχει κατὰ τὸ μέσον αὐτῆς κολλοσιαῖα ἀγάλματα βασιλέων τῆς Σκωτίας ἢ ἄλλων ἐνδόξων ἀνδρῶν, εἰς ὧν ἕκαστον ἀπολήγει ἐκάστη τῶν πρὸς αὐτὴν ἐγκαρσίως διευθυνομένων ὁδῶν. Εἰς τὸν πόν δὲ τὸν περιφανέστατον ἐγείρεται μνημεῖον ὄλων τῶν λοιπῶν ὑπερέχον, πυραμὶς ὑψηλὴ, πανταχόθεν ἀναπεπταμένη, ἐκ μυρίων δὲ συγκειμένη πυραμιδίων, καὶ κατακόσμος κατὰ τὸν γοθικὸν βυθμόν, περιέχουσα εὐθρονον καὶ κολοσιαῖον τὸν ἀνδριάντα τοῦ ἀνθρώπου ὅστις ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἴσως συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ κλώσῃ χρυσᾶς ὄρας εἰς τὴν ζωὴν τῶν συγχρόνων του, τὸν ἀνδριάντα Βαλτερσκόπου, τοῦ μεγάλου μυθιστοριογράφου.

Εἰς τὸ πέρασ δὲ τῆς ὁδοῦ ταύτης ὑψοῦται λόφος, σχεδὸν ἐπέχων τὴν θέσιν τοῦ ἡμετέρου Ἀρείου Πάγου, ὅλος δὲ κατακεκαλυμμένος ὑπὸ λαμπρῶν μνημείων, μιμουμένων τῶν πλείστων τὰ ἄριστα τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης, τὸ τοῦ Λεωκράτους, τὴν στοάν τῶν Καρυατίδων, τὸν Παρθενῶνα. Τοῦτο εἶναι τὸ Ἡρώων τῆς Σκωτίας. Ἐνταῦθα οἱ μεγάλοι αὐτῆς ἄνδρες, στρατηγοὶ, ναύαρχοι, ὑπουργοὶ, ποιηταί, συγγραφεῖς καὶ ῥήτορες, ὡς ἦσαν τὸ ἐγκαλλώπισμα καὶ ἡ δόξα τῆς πατρίδος τῶν ἐπὶ ζωῆς τῶν, δοξάζουσι καὶ κοσμοῦσιν αὐτὴν καὶ μετὰ θάνατόν των.

Βαθείως δὲ ὑπὸ τὸν λόφον τοῦτον, ἐν κοίφῳ χωρίῳ τῆς πεδιάδος, ἴστανται τὰ σεβάσμια καὶ ἀρχαῖα ἀνακτορα τοῦ Ὀλυρουδ, συνδεόμενα μετὰ πασῶν τῶν ἀναμνήσεων τῆς Σκωτικῆς ἐκκλείας, καὶ ἐφ' ὧν ἡ φήμη, καὶ ἡ δύναμις, καὶ τὸ ἐγκλημα ἀρῆκαν ἐπίσης τὰ ἔγνητων καὶ πέραν αὐτῶν ἀνατείνει εἰς ὕψος, ὅς ἂν ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸν Ἀγγεσμον, ὡς αὐτὸς κρημνῶδες καὶ εἰς ὀξὺ ἀπολῆγον, καλούμενον δὲ Ἔδρα Ἀρθύρου, διότι, κατὰ τὴν παράδοσιν, Ἀρθύρος, ὁ πρῶτος τοῦ τόπου τούτου ἐπιβάς Σκανδιναυὸς κατακτητῆς, ἔσπησε τὸν θρόνον του εἰς ταύτην τὴν κορυφὴν.

Ἡ ὠραιότης δὲ αὐτῆς πόλις, ἣτις ἂν διὰ τὴν φυσικὴν τῆς σκηνογραφίαν ἀναπολῆ τὰς Ἀθήνας, διὰ τὸ μέγεθος ἔμως καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν αὐτῆς δύναται πρὸς μόνον τοῦ Περικλέους τὰς Ἀθήνας νὰ συγκριθῆ, κεῖται ἐν μέσῳ ἀνθηρῶν καὶ πρασίνων λειμῶνων, ἐν μέσῳ δασῶν καὶ κήπων, οἵτινες περιβαλλονται μαλακῶς ἀπὸ τὴν γλαυκὴν τῆς θαλάσσης ἀγκάλην, καὶ ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς Ἐδρας Ἀρθύρου, φαίνονται ὡς σμάραγδοι εἰς σάφυρον ἐντέχνως προσεδεμένοι.

Ἄλλ' ἀπὸ τὴν θεωρίαν τῶν καλλονῶν τῆς λαμπρᾶς ταύτης πόλεως, με ἀπέσπασεν ἐπιστολὴ ἣτις μοι ἐπέδωκε, καὶ δι' ἧς ὁ πρόεδρος τῆς ἐπιστημονικῆς συνόδου με προσεκάλεε νὰ παρευρεθῶ εἰς τὰς συνεδριάσεις αὐτῆς. Ὁ δ' ἐπιδοῦς μοι αὐτὴν με ὠδήγησεν ἀμέσως εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς πόλεως, ὅπερ εἶχε προσδιορισθῆ εἰς γραφεῖον τῆς συνόδου, καὶ εἰς λαμπρὸν ἐντευκτήριον τῶν ἐπιδημούντων ξένων. Τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο εἶναι ὁ Παρθενῶν, κατὰ τὸ ἡμισυ ὅμως μικρότερος, καὶ ἐστερημένος τῆς χρυσοῦς του ἐπιδερμίδος, προσέτι δ' ἐσθημένος καὶ τιμῶν τῶν σοφῶν ἐκείνων ἀναλογιῶν, αἵτινες ἀναδεικνύουσι τὸν Ἑλληνικὸν ναὸν ἀριστοῦργημα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Καὶ ἐν γένει, μὴ ἐπιτρέποντες εἰς τὸν θαυμασμόν ἡμῶν νὰ μᾶς παρασύρῃ, πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι τὸ Σκωτικὸν οἰκοδόμημα, ἂν καὶ χαριέστατον εἰς τὸ εἶδός του, ἂν καὶ ὑπὸ πτωχῶν ὠραίων περιβαλλόμενον, καὶ ὑπὸ γλυπτικῆς πλουσίως κοσμούμενον, εἶναι ὅμως ἀτελὲς μόνον μίμησις τοῦ Παρθενῶνος, διότι μίμησις αὐτοῦ ἐντελὲς εἶναι ἀδύνατος. Περιέχει δὲ τὸ μουσεῖον τοῦτο ἐκτὸς πλουσίας συλλογῆς προπλασμάτων τῆς γλυπτικῆς, πινακοθήκην οὐχὶ μὲν πλουσίαν, ἀλλ' ἐκλεκτὴν, καὶ μετὰ πολλῆς φιλοκαλίας καὶ κρίσεως καταρτισθεῖσαν ὑφ' ἐνός τῶν ἐπιστήμων ἀνδρῶν τῆς πόλεως, τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου ὅστις καὶ τῶν ὠραίων αὐτῆς παραδείσων τὴν διακόσμησιν διεύθυνε, ἐπιστήθιος δὲ φίλος τοῦ Βαλτερσκόπου διετέλεσε καὶ διέμεινε πολλὰ ἔτη μετὰξὺ ἡμῶν ἐν Ἀθήνας. Ἡ μία τοῦ οἰκοδομήματος τούτου πλευρὰ ἦν προσδιορισμένη διὰ τῆς συνόδου τὰς προπαρασκευαστικὰς ἐργασίας καὶ διὰ τὰς συνεντεύξεις τῶν ξένων. Ὅταν εἰσῆλθον εἰς αὐτὸ, ὁμολογῶ ὅτι σφοδρὰ συγκίνησις με κατέλαβε διότι τὸ σμῆνος τῶν ἀνθρώπων οἵτινες ἐπλήρουν τὴν αἴθουσαν, οἵτινες εἰς ἀδιάκοπον κινήσιν εἰσέρχοντο καὶ ἐξέρχοντο, διασταυροῦντο, ἀντισπάζοντο καὶ ἀντηπαρουσιαζόντο, οἱ ἄνδρες οὗτοι οἱ ἐνδεδυμένοι, οἱ περιπατοῦντες, οἱ ὀμιλοῦντες ὡς ἐγὼ καὶ ὡς πᾶς ἄλλος, αὐτοὶ οὐκ πα-

ρηγκώνιζον εἰς πᾶν βῆμά μου, ἦταν ἐκεῖνοι, ὧν τὰ ὀνόματα, εὐφημούμενα ὅπου ἡ διάνοια ἀξιούται λατρείας, εἰτὶ προωρισμένα νὰ ζήτωσι δι' ὄλων τῶν αἰώνων, δοξάζοντα τὰς πατρίδας τῶν καὶ φωτίζοντα τὸ ἀνθρώπινον γένος. Ἐδῶ ὁ ἐρμηνεύτας τῶν Ἀλπεων τὰ μυστήρια θλίβει τὴν χεῖρα τοῦ ἀναγιγνώσκοντος τὸν οὐρανὸν τοῦ πύλου ὡς βιβλίον ἠνεωγμένον. Ἐκεῖ ὁ ἐθνῶν ἀποθανόντων καὶ γλωττῶν ἐπιληηθέντων βαθύς ἀνεχνευτής, προσηρνεῖ τὸν μεγαλοφυῶς καταβῆταντα οὐρανόθεν τὸ φῶς, καὶ καθυποβαλόντα αὐτὸ, ὡς σῶμα ἅπτόν καὶ διαιρετόν, εἰς ἀκριβολόγον ἀνάλυτον, καὶ πᾶν ἔθνος, καὶ πᾶτα γλῶττα, καὶ πᾶτα ἀκαδημία, καὶ ἀμρότερα γὰ ἡμισφαίρια ἔχουσι ἐνταῦθα τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν.

Μετὰ τὰς ἀμοιβίας παρουσιάσεις καὶ φιλορρονήσεις, ὁ πρόεδρος Σιρ Δαυὶδ Βρουστερ, ἀνὴρ ἐπιστημολογίας ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, πρὸ πάντων δὲ στηρίζων τὴν Εὐρωπαϊκὴν φήμην του ἐπὶ τῶν ἐν τῇ ὀπτικῇ ἐρευρέσεων καὶ ἐφαρμογῶν του, μοι ἐνεχείρησε δελτίον εἰσαγωγὸν τὰ μέλη τῆς συνόδου οὐ μόνον εἰς τὰς συνεδριάσεις αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλα τὰ δημόσια καταστήματα, καὶ εἰς ἕνα τῶν ἰδιωτικῶν, εἰς ἃ σπάντως ἢ εἴσοδος ἐπιτρέπεται.

Τὴν αὐτὴν ἑσπέραν ἐγένετο πανδήμως ἡ ἐναρξὶς τῆς συνόδου, ἐντὸς τοῦ εὐρυτάτου μουσικοῦ ἀμφιθέατρο, λαμπρῶς περωταγωγημένου δι' ἀερίου, καὶ παρουσία καμπληθοῦς συνελεύσεως τῶν ἀριστέων τῆς διανοίας ἀμφοτέρων τῶν φύλων. Ἐνταῦθα ἠγόρευτε πρῶτος ὁ πρῶτος πρόεδρος Ῥόβερτσων, μετὰ πολλῆς εὐγλωττίας, εὐφυΐας καὶ χάριτος, παραδούς τὰ τῆς ἐνιαυσίου ὑπηρεσίας αὐτοῦ τὸν διεδέχθη δὲ ὁ Δαυὶδ Βρουστερ, ὁ τὴν προεδρίαν παραλαμβάνων, καὶ εἰς λόγον τόσον σπουδαῖον, ὥστε τῷ ἐσυγχωρήθη ὅτι ἦτον μακρὸς, διέγραψε τὴν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη πρόεδον τῆς ἐπιστήμης εἰς τὴν ἀριέρωστε πᾶσαν του τὴν ζωὴν, τῆς ἐπιστήμης τοῦ φωτὸς καὶ τῶν ἐφαρμογῶν αὐτοῦ.

Ἀπὸ δὲ τῆς ἐπαύριον ἤρξατο ἡ σύνοδος τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, εἰς ἃ: προδιωρίσθη τὸ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ πόλει ἀπερᾶντο κατὰ τὴν Πανεπιστημίου. Ἰσχυρῶς λαμπρὰ αὐτοῦ ἀμφιθέατρα ἐπεγράφησαν διὰ τῶν δικτῶν πρῶτων γραμμάτων τοῦ ἀλφάβητου, τὰ δ' αὐτὰ γράμματα ἔφερον ἐπὶ τῶν βραχιόνων οἱ πρὸ τῶν θυρῶν ἐκάστου σταθμεύοντες, τὰ εἰσιτήρια δεχόμενοι καὶ τὴν τάξιν διατηροῦντες κλητήρες. Ἀντεστοίχει δ' ἕκαστον τῶν γραμμάτων, καὶ ἦν προσδιωρισμένον τὸ δι' αὐτοῦ διακρινόμενον ἀμφιθέατρον εἰς μίαν τῶν ἀκόλουθων ἐπιστημῶν: 1. τῆς Μαθηματικοφυσικῆς. 2. τῆς Χημείας. 3. τῆς Γεωλογίας. 4. τῆς Φυσικῆς ἱστορίας. 5. τῆς Στατιστικῆς. 6. τῆς Μηχανικῆς. 7. τῆς Ἐθνολογίας. 8. τῆς Φυσιολογίας.

Κατὰ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν πρὸ μεσημβρίας ἠοιγόντο τῶν τμημάτων τούτων αἱ πύλαι, καὶ ἐν τῷ ἔσθρα αἱ ἔδραι τῶν ἀμφιθέατρων ἐπληροῦντο ἀπὸ πλῆθος ἀπειρῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἐγχωρίων καὶ ξένων, οὓς συνῆγε φιλομαθῆς περιέργεια, καὶ εἰς ἐπήκουον τῆς λαμπρᾶς δημηγύρεως ταύτης τινὲς τῶν ἀποτελούντων τὴν σύνοδον λογίω, κατὰ πρόγραμμα

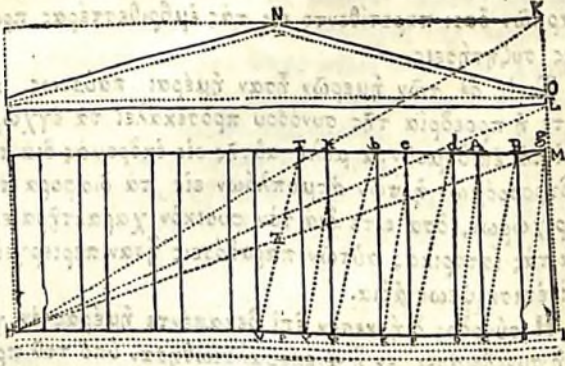
ἐκάττοτε ἐκδιδόμενον, ἀνεγίνωσκον πραγματείας συντελούσας εἰς τὴν πρόδον ἐκάττης τῶν ἐπιστημῶν ἢ ἀναεραλαιούσας αὐτὴν. Εἰς τὰς ἐκθέσεις δὲ ταύτας ἐπρότεινε ἐνστάσεις ὁ βουλούμενος τῶν ἀκροατῶν, καὶ ἐγένοντο συζητήσεις.

Καὶ προσεφέραμεν μὲν καὶ ἡμεῖς τὸν ἐλάχιστον ἡμῶν ἔρανον εἰς τὴν ἐκ συμβολῆς ἐστίασιν, παραχθέντες ὑπ' ἐθνικῆς φιλοτιμίας, καὶ ἐν οὐδέον τι ἴσως προκρίναντες ν' ἀκουσθῆ ψελλίζουσα μᾶλλον ἢ νὰ μείνη σιωπῆ ἢ φωνὴ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν μεγάλην ἐπιστημονικὴν συναυλίαν· ἀλλὰ θέλοντες τῆς ἀξίας καὶ σπουδαιότητος τῶν ἐκθέσεων ὅσαι ἀνεγινώσκοντο καὶ ἐσυζητοῦντο, νὰ δώσωμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας δικαιότεραν ἰδέαν, προτιμῶμεν ὡς παράδειγμα οὐχὶ τὴν ἡμετέραν ν' ἀναφέρωμεν πραγματείαν, ἀλλὰ ν' ἀναεραλαιώσωμεν ἐνταῦθα τὴν ὑπὸ τοῦ Κ. Ἀὐ. μέλους τῆς Ἀγγλικῆς ἀκαδημίας, πεμφθεῖσαν, ἀναγνωσθεῖσαν δὲ ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Κ. Γωδτίρου. Ἡ περίεργος αὕτη ἔκθεσις ἀπέβλεπε τὰς γεωμετρικὰς ἀναλογίας ταῦ κάλλους.

Κατὰ τὴν ἀγχινοῦττήν θεωρίαν τοῦ σοφοῦ τούτου, καθὼς σύμμετροί τινες ἤχων ἀναλογίαι, πανταχοῦ καὶ πάντοτε αἱ αὐταί, εἰσὶν αἱ τέρπουσι τὴν ἀκοὴν ἐν τῇ μουσικῇ, ὁμοίως θεμελιώδεις τινὲς ἀναλογίαι γραμμῶν, καὶ μάλιστα γωνιῶν, ἀποτελοῦσι τὸ τέρπον τὴν ὄρασιν· καὶ, τὸ περιεργότερον, κατὰ τὴν παρατήρησίν του, αἱ ἀναλογίαι εἶναι αἱ αὐταί ἐν ἀμφοτέραις ταῖς περιστάσεσιν. Ἐν τῇ μουσικῇ φέρ' εἰπεῖν, δύο χορδαί, ἀποτελοῦσι ὡς ἡ τοῦ οὐτ καὶ ἡ τοῦ σὸ.1 εἰς τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα παλμούς ἢ μὲν δύο ἢ δὲ τρεῖς, ἢ ὅσους δήποτε πολλαπλασίονας τούτων, ἦτοι τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν ἔχοντας πρὸς ἀλλήλους (20 καὶ 30, ἢ 40 καὶ 60 κτλ.), αἱ χορδαὶ αὗται ἠχοῦσιν ἐναρμονίως· ἐν ᾧ δύο χορδαί, ὡς ἡ τοῦ οὐτ καὶ ἡ τοῦ οὐτ ἐν διέσει, ἀποτελοῦσι ἢ μὲν 40 ἢ δὲ 41 παλμὸν ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ χρόνου, δυταρεστοῦσι τὴν ἀκοήν. Αἱ ἀρέσκουσι αὐτῇ ἀναλογίαι εἰσὶν αἱ ἀπλοῦσταται, αἱ τοῦ 2 πρὸς 4 διὰ τὴν διαπατῶν καὶ δις διαπατῶν, αἱ τοῦ 3 πρὸς 6 διὰ τὴν διὰ πέντε, διὰ δώδεκα καὶ οὕτω καθεξῆς. Ὁμοίως λοιπὸν, κατὰ τὸν διῆσχυρισμὸν τοῦ Κ. Ἀὐ, αἱ αὐταὶ ἀπλοῦσταται ἀναλογίαι τῶν γωνιῶν ἀποτελοῦσι τὸ καλὸν ἐν σχήματι, εἴτε εἰς τὴν τέχνην, εἴτε εἰς τὴν ἄψυχον εἴτε εἰς τὴν ἔμψυχον φύσιν ἀνήκει τὸ σχῆμα τοῦτο. Εἰσὶ δὲ αἱ ἀρμονικαὶ αὗται γωνίαι, αἱ ἐπτὰ, ἐκφραζόμεναι διὰ τῶν κλασμάτων 1|3, 1|4, 1|5, 1|6, 1|7, 1|8, 1|9. τῆς ὀρθῆς γωνίας· ὥστε πᾶν σῶμα, οὗ τὸ περίγραμμα εἶναι διατεθειμένον οὕτως, ὥστε αἱ γραμμαὶ αὐτοῦ ν' ἀποτελῶσι μετὰ τῶν διαγωνίων μίαν τῶν γωνιῶν τούτων, εἶναι ἀναγκαίως ὄρατον διὰ τοὺς ἡμετέρους ὀφθαλμοὺς, πᾶν δὲ σῶμα, οὗ αἱ γωνίαι μακρύνονται τῶν ἀναλογιῶν τούτων, εἶναι ἄσχημον.

Οὕτως, ἐξετάζων τὸν Παρθενῶνα, τὸ ὠραιότατον καὶ σοφώτατον τῶν ἀνθρωπίνων δημιουργημάτων, εὐρίσκει ὅτι ὅλαι αἱ γραμμαὶ αὐτοῦ ἀποτελοῦσι τὰς ῥηθείσας γωνίας, ὡς τοῦτο γίνεται ἄλλο ἐκ τοῦ παρόντος διαγράμματος, ὅπου εἰσὶν αἱ γωνίαι ΚΗΙ (1|3), ΛΗΙ (1|4), ΜΗΙ (1|5), ΖΥΡ (1|6), ΚΝΟ (1|7),

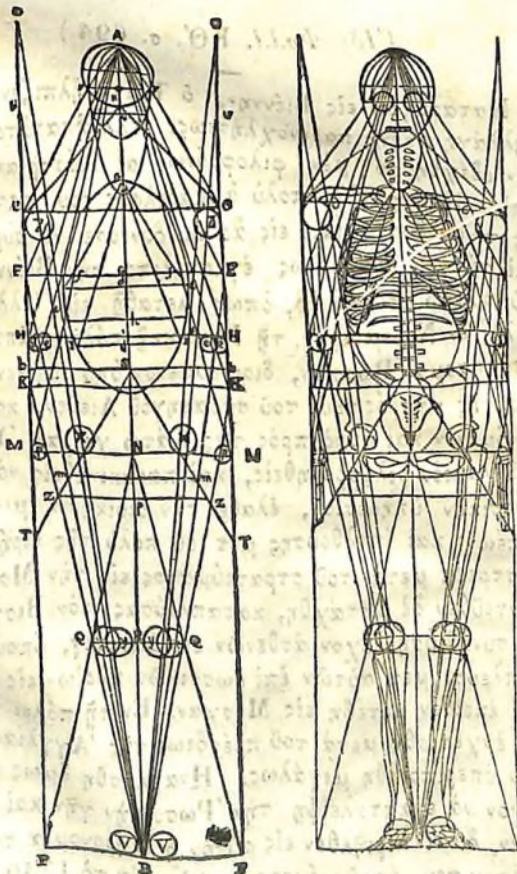
ACB (1|8), TYX (1|6) τῆς ὀρθῆς γωνίας, καὶ οὐδεμία γωνία εὐρηταί ἄλλας ἔχουσα τὰς ἀναλογίας.

Ἐν δὲ τῇ φύσει, ὅπου ἐπικρατοῦσιν οἱ καμπύλαι γραμμαί, πρέπει νὰ σπουθεῖ ὅτι αἱ ἑλλείψεις μεταβάλλονται εἰς παραλληλόγραμμα, ἐνομένων μετ' ἀλλήλων τῶν ἄκρων τῶν ἀξόνων αὐτῶν, καὶ τότε αἱ γωνίαί περὶ ὧν πρόκειται εἰσὶν αἱ ἀποτελούμεναι ὑπὸ τῶν οὕτω σχηματισθειῶν πλευρῶν καὶ τῶν διαγωνίων ἤτοι τῶν ἀξόνων.

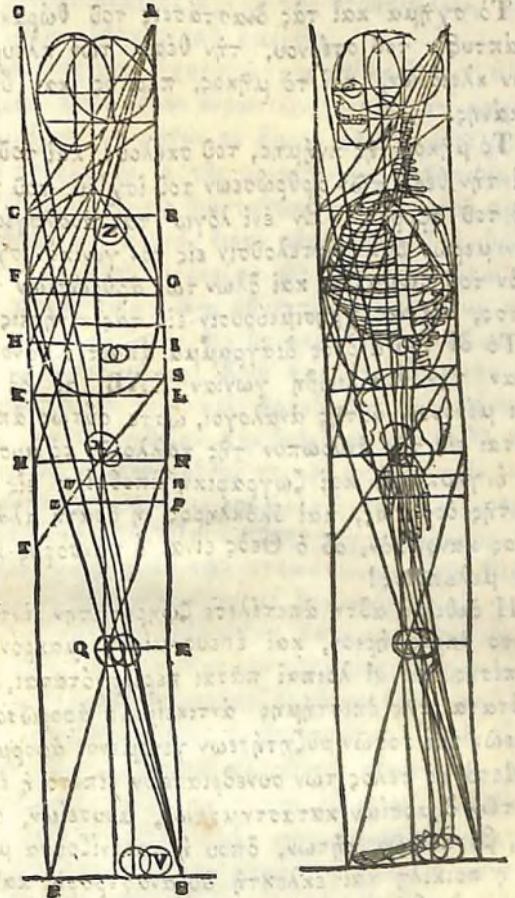
Ἀνεκάλυψε λοιπὸν λοιπὸν ἔκ. Ἄϋ εἰς τὸν σχηματισμὸν φέρ' εἰπεῖν τῶν φύλλων τάστιν πρὸς τυπικόν τι σχῆμα, πρὸς τὸν κύκλον ἀποκλίνον ἢ πρὸς τὴν ἑλλειψιν, καὶ μετὰ τοῦ ἀξονος ἢ τοῦ μέσου νεύσου τοῦ φύλλου ἁρμονικὰς γωνίας ἐνὸς πύπτου ἢ ἐνὸς τρίτου τῆς ὀρθῆς γωνίας ἀποτελοῦν.

Τέλος καὶ μάλιστα τὰς ἀναλογίας τούτας εὐρίσκει

εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ ἐντελεστάτου τῶν πλατυμάτων τῆς φύσεως, τοῦ ἀνθρώπου, καὶ αἱ ρηθεῖσαι γω

νίαί, αἰτίνες εἰς τὸν ἀνθρώπινον σκελετὸν ἐφαρμοζόμεναι, πρέπει, κατὰ τὰς ἐκτεθείσας ἀρχὰς ν' ἀποτελῶσι τὸ ὑπόδειγμα τοῦ ἀνθρώπινου κάλλους, εἰσὶν αὐταὶ ἐκεῖναι ἃς δίδει ἡ ἀνάλυσις καὶ ἀκριβῆς καταμέτρησις τῶν ἀριστουργημάτων τῆς Ἑλληνικῆς γλυπτικῆς.

Ἐστω εἰς τὰ ἐνταῦθα ἐκτετυπωμένα τέσσαρα σχήματα AB τὸ δεδομένον ὕψος σώματος γυναικείου. Ἄς ἀχθῶσιν ἐκατέρωθεν τοῦ A καὶ τοῦ B αἱ γραμμαὶ AC, AF, AH, AK, AM, BK, BO, ἀποτελοῦσαι μετὰ τῆς AB γωνίας 1|3, 1|4, 1|5, 1|6, 1|7, 1|8, καὶ 1|14 τῆς ὀρθῆς. Τὸ σημεῖον K, εἰς ὃ διασταυροῖ ἢ AK τὴν BK, δίδει τὸ πλάτος τοῦ σχήματος, καὶ ἀχθείσῃ διὰ τοῦ K τοῦ OKP, παραλλήλου πρὸς τὴν AB, ἔχομεν ὀλόκληρον τὸ περίγραμμα. Διὰ δὲ τοῦ σημείου f, καθ' ὃ ἡ AM διατέμνει τὴν FG, ἃς ἀχθῆ fa καὶ zfvx, ἀποτελοῦσαι, μετὰ τῆς AB, 1|3 ὀρθῆς γωνίας. Ἄς ἀχθῆ καὶ ἡ CE, ἀποτελοῦσα μετὰ τῆς AC 1|2 τῆς ὀρθῆς. Εἰς τὸ σημεῖον A ὑπάρχουσιν εἰς κύκλος καὶ δύο ἑλλείψεις, ὧν αἱ γωνίαί εἰσι 1|3 καὶ 1|5 ὀρθῆς γωνίας. Ὁμοίως δὲ καὶ ἡ μεγάλη ἑλλείψις aL ἔχει ὡς γωνίαν 1|3 τῆς ὀρθῆς.

Διὰ τοῦ διαγράμματος τούτου δύναται νὰ σχεδιασθῆ κατὰ τὸν K. Ἄϋ ἡ ἐντελεστερά καὶ ἁρμονικωτέρα γυναικεία μορφή, κατὰ τὰ σημεῖα ἃ προσδιορίζουσιν αἱ διατομαὶ τῶν ἄνω γραμμῶν καὶ αἱ γωνίαί, ἤτοι:

Γὰς διαστάσεις καὶ τοῦ κρανίου καὶ τῶν ὀστέων τοῦ προσώπου.

Τὸ μῆκος τοῦ νωτιαίου ὀστέου, καὶ τὴν διάθεσιν τῶν πρωτίστων ἀρθρώσεων, δι' ὧν κινεῖται ἡ κεφαλή, ὁ τραχήλος καὶ ὁ κορμὸς.

Τὸ μῆκος τοῦ τραχήλου, καὶ τὸ μῆκος τῶν σπονδύλων τῆς βράχως καὶ τῶν ψῶν.

Τὸ πλάτος τῶν ὤμων καὶ τὸ μῆκος τῶν βραχιόνων ἀπὸ τῶν ὤμων.

Τὸ σχῆμα καὶ τὰς διαστάσεις τοῦ θώρακος, τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ στέρνου, τὴν θέσιν τῶν πλευρῶν καὶ τῶν κλειδίων, καὶ τὸ μῆκος, πλάτος καὶ ὕψος τῆς λεκάνης.

Τὸ μῆκος τῆς κνήμης, τοῦ σκέλους, καὶ τοῦ ποδός, καὶ τὴν θέσιν τῶν ἀρθρώσεων τοῦ ἰσχίου, τοῦ γόνατος καὶ τοῦ σφυροῦ. Ἐν ἐνὶ λόγῳ τὰς ἀναλογίας ὄλων τῶν μερῶν ὅσα συντελοῦσιν εἰς τὸν γενικὸν σχηματισμὸν τοῦ σώματος, καὶ ὄλων τῶν ἀρθρώσεων τοῦ σώματος, αἵτινες χρησιμεύουσιν εἰς τὰς κινήσεις.

Τὸ δὲ τοῦ ἀνδρὸς διάγραμμα ἀπαιτεῖ μόνον εὐρύτεραν τὴν θεμελιώδη γωνίαν ΚΑΒ, αἱ δὲ λοιπαὶ ὄλαι μένουσιν αὐτῆς ἀνάλογοι, ὥστε οὕτως ἀποκαλύπτεται εἰς τὸν ἄνθρωπον τῆς καλλονῆς τὸ μυστήριον, καὶ ἡ γλυπτικὴ καὶ ζωγραφικὴ ἀποβαίνει εἰς μουσικὴν τῆς ὁράσεως, καὶ ὀλόκληρος ἡ ὁρατὴ πλάσις εἰς μέλος κανονικόν, οὗ ὁ Θεὸς εἶναι ὁ πάνσοφος καὶ μέγας μελοποιός!

Ἡ ἔκθεσις αὕτη ἀπετέλεσε ζωηροτάτην ἐντύπωσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον, καὶ ἐπευφημίσθη μακρόν· ἦσαν δ' ἐπίσης καὶ αἱ λοιπαὶ πᾶσαι περιεργόταται, σπουδαϊότατα τῆς ἐπιστήμης ἀντικείμενα ἀφορῶνται, καὶ μακρῶν καὶ σοφῶν συζητήσεων γενόμεναι ἀφορμαί.

Μετὰ τὸ τέλος τῶν συνεδριάσεων εἶπετο ἡ ἐπίσκεψις τῶν δημοσίων καταστημάτων, μουσείων, συλλογῶν, βοτανικῶν κήπων, ὅπου ἡ παιανίζουσα μουσικὴ καὶ ἡ ποικίλη καὶ ἐκλεκτὴ συναναστροφή καθίστων τὰς περιδιαβάσεις ταύτας ἐπίσης τερπνὰς ὅσον ἦσαν διδακτικαί.

Περὶ τὸ ἑσπέρας τὰ ἐπιφανέστερα τῶν μελῶν τῆς συνόδου, καὶ πρὸ πάντων οἱ ξένοι, ἦσαν προσκεκλημένοι εἰς πολυτελέστατα γεύματα ἢ παρὰ ταῖς ἀρχαῖς, ἢ παρὰ τοῖς ἐπισημοτέροις τῶν πολιτῶν, ἢ παρ' ἐπιστημονικοῖς σωματείοις. Παρευρεθεῖς εἰς γεῦμα, εἰς δ' οἱ προσκαλοῦντες ἦσαν ἑκατὸν ἕξ ἰατροί, οἱ δὲ προσκεκλημένοι διπλάσιοι τούτων, συνέπεσε νὰ καθῆται μεταξύ δύο ἀνδρῶν, ὧν ὁ εἰς ἀπῆλλαξε τὸ ἀνθρώπινον γένος μιᾶς τῶν δεινοτέρων ἀγγλῶνων αἵτινες βασιλεύουσι τὸν πρόσκαιρον αὐτοῦ βίον, ὁ δ' ἕτερος ἀφήρητε παντάπασιν τὴν ἀγγλῶνα ἀπὸ τῆς γῆς. Ὁ εἰς ἦν ὁ δόκτωρ Γρέγορ, ὁ ἐφευρετὴς τοῦ Κρεωτώτου, φαρμάκου ἰώντος τὸν ὀδοντόπονον, ὁ δὲ, ὁ δόκτωρ Σίμφων, ὁ ἐφευρετὴς τοῦ πρὸς πάντα πόνον τὴν αἰσθητικὴν ναρκοῦντος χλωροφορμίου. Μεταξὺ τῶν δύο ἐκείνων ἀνδρῶν καθήμενος, ἠ-θανάμην ἑμαυτὸν ὑπερήρανον διὰ τὴν ἀνθρωπίνην διάνοισιν.

Τὰς δ' ἐστίασεις διεδέχοντο γενικαί συναναστροφαί ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ Ὁδείου αἰθούσῃ, ὅπου συνήρχετο πᾶσα ἡ ἀριστοκρατεία τῆς καταγωγῆς ἢ τῆς διανοίας, πλῆθος συγγραφέων, ποιητῶν καὶ ποιητριῶν, ὄσων τὴν εὐφυῆν εὐγνωμόνως φημίξει ἡ Εὐρώπη, ἣν τέρπουσιν

ἢ φωτίζουσιν. Ἐνίοτε δὲ τῶν συναναστροφῶν τούτων ἐγένετο ἑναρξίς δι' ἐπιστημονικῆς τινος μελέτης ἐλαφρᾶς, ἣτις συνέχευτο οὕτως εἰπεῖν ἀπὸ τὰ ἄνη τῶν καρπῶν ὅσοι παρετίθεντο εἰς τὰς ἐμβριθεστέρας πρώϊνὰς συζητήσεις.

Τινὲς δὲ τῶν ἡμερῶν ἦσαν ἡμέραι παύσεως, καὶ τότε ἡ προεδρία τῆς συνόδου προσεκάλει τὰ ἐγχώρια καὶ τὰ ἐπιδημοῦντα μέλη αὐτῆς εἰς ἐκδρομὰς διὰ τῶν σιδηροδρόμων ἢ τῶν ἀτμοπλῶν εἰς τὰ διάφορα τῶν περιχώρων, ὅσα εἴτε διὰ τὸν φυσικὸν χαρακτῆρα εἴτε διὰ τὰς ἱστορικὰς αὐτῶν παραδόσεις ἦσαν περιεργείας καὶ ἐπισκέψεως ἄξια.

Ἡ σύνοδος διήρκεσεν ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρας ἐν γενικῇ συνεδριάσει, ἐν ἣ ἀνεκεφαλαιώθησαν ὑπὸ τοῦ προέδρου τὰ πρακτικὰ αὐτῆς. Τῇ δὲ δεκάτῃ ἕκτῃ ἀπὸ πρώτας ἀπέραντος σιδηροδρομικῆς συνοδείας ἐγκατέλειπε τὸ Ἐδιμβούργον, περιέχουσα κεφάλαιον ἐπιστήμης καὶ δόξης ὅσον ἔχει ὅπως λαμπρὴν δέκα ἔθνη ἢ δέκα ἑκατονταετηρίδας, καὶ μετ' ὀλίγον διακλαυθεῖσα εἰς πολλὰς ἄλλας, διέσπειρεν ἐφ' ὄλον τὸ πρόσωπον τῆς Εὐρώπης τοὺς σοφοὺς οἵτινες πανταχόθεν εἶχον συβρέυσει εἰς τὴν ἀξιωματικόν ἐκείνην σύνοδον.

P.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΒΑΡΟΝΟΥ ΤΡΕΓΚ.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ.)

(Ἰδε Φυλλ. ΚΘ'. σ. 694.)

Καταφυγὼν εἰς Βιέννην, ὁ Τρέγκ ἠλπίζεν ὅτι ἀπηλλάγη πάσης παρενοχλήσεως. Ἀλλ' ἠπατάτο· διότι, τὸν ἐδέχθησαν μὲν φιλοφρόνως αἱ Αὐστριακαὶ ἀρχαί, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ὁ ἐξάδελφός του περιέπεσε εἰς τινὰς δυστυχίας, εἰς ἀ-κινδύνευτε νὰ συμπλακῆ καὶ αὐτός. Ἐπομένως ἐγκατέλιπε τὴν Βιένναν, ἐν Αὐγούστῳ τοῦ 1748, ὅπως μεταβῆ εἰς Ὀλλανδίαν. Ἀλλ' ἐν Νυρεμβέργῃ, τῇ Βαυαρικῇ πόλει, ἀπῆντησεν ἀπότπασμα Ῥώσων, διοικούμενον ὑπὸ συγγενοῦς τινος τῆς μητρὸς του, τοῦ στρατηγοῦ Λιεύεν, καὶ διευθυνόμενον καὶ αὐτὸ πρὸς τὰς Κάτω χώρας. Ὑπ' αὐτοῦ λοιπὸν φιλοφρονηθεῖς, καὶ παρακινήσει νὰ δεχθῆ ῥωσικὴν ὑπηρεσίαν, ἔλαβε τὴν διοικητικὴν μιᾶς ἰλης ἰπέων· καὶ ἐπελούθη μετ' οὐ πολὺ τῆς εἰρήνης, ἐπέστρεψε μετὰ τοῦ στρατεύματος εἰς τὴν Μοραυῖαν. Ἐντεῦθεν δὲ διετάχθη, καταπλεύσας τὸν Βιστούλαν, νὰ συνοδείη λόχον ἀσθενῶν εἰς Δάντζιγ, ὅπου συναπέπλευσε μετ' αὐτῶν ἐπὶ ῥωσικῶν πλοίων εἰς Ρίγαν, καὶ ἐκεῖθεν μετέβη εἰς Μόσχαν. Ἐν τῇ πόλει δὲ ταύτῃ ἐτχετίσθη μετὰ τοῦ πρέσβους τῆς Ἀγγλίας, ὅστις τὸν ἐπεριποιήθη μεγάλως. Ἠναγκάσθη ὅμως μετ' ὀλίγον νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Ῥωσικὴν γῆν καὶ ὑπηρεσίαν, διότι περιῆλθεν εἰς αὐτὸν ἡ κληρονομία τοῦ ἐξαδέλφου του, ἀποθανόντος ἐν Αὐστρίᾳ τὸ 1749. Ἐπομένως ὅπως λάβῃ κατοχὴν τῆς νέας περιουσίας του, ἀπῆλθεν ἐκ Μόσχας, εἰ καὶ λυπούμενος, καὶ διευθύνθη

εἰς Βιένναν διὰ τῆς Πετροπόλεως, Στοκχόλμης, Ἀμστελοδάμου καὶ Σαξωνίας. Ἄλλ' ἀτυχῆς ἀπέβη ἡ δουροπρία του αὐτῆ· διότι εἰς Βιένναν περιεπλάκη μεμυρίους δικαστικούς ἀγῶνας ὡς πρὸς τὴν κληρονομίαν· καὶ μετὰ μακρὰς δίκας μόλις ἔλαβε τὴν κατοχὴν μέρους αὐτῆς. Συγχρόνως δὲ ἐφείλκυσε καὶ τὴν ἐχθρὰν πολλῶν δικαστῶν τῆς ἡμέρας, καθ' ὧν ὑπερασπίσθη τὰ δικαιώματά του μετ' ἐπιμονῆς.

Ἐν Μαρτίῳ τοῦ 1754 ἀπεβίωσεν ἐν Προυσίᾳ ἡ μήτηρ τοῦ Τρέγκ· καὶ τοὶ δὲ ἀναδεχθεὶς οὗτος ἦδ' ἡ Αὐστριακὴ ὑπηρεσίαν, ἐνόμισεν ὁμοῦ ἀναγκασίον ν' ἀρῆσθαι τὸ τάγμα του, καὶ ν' ἀπέλθῃ εἰς Δαντζίγ πρὸς διευθέτησιν τιῶν οἰκιακῶν ὑποθέσεων. Ἀλλὰ τοῦτο κατεμηνύθη ἀμέσως ὑπὸ τῶν ἐν Βιέννῃ ἐχθρῶν του εἰς τὴν Προυσικὴν κυβέρνησιν, καὶ ἐπέφερον ὅλας τὰς ἐπομένας του συμφορὰς. Ἐπειδὴ τὸ Δαντζίγ ἦτον πόλις αὐτόνομος, ὁ Τρέγκ διέμενον ἐν αὐτῇ ἀφόβως καὶ ἀνυπόπτως. Ἀλλ' οἱ ἄρχοντες τοῦ Δαντζίγ, ἐνδόντες εἰς τὴν ἐπιβρῆν τοῦ ἰσχυροῦ αὐτῶν γείτονος, ἐπέτρεψαν εἰς σώμα Προύτων ἀξιωματικῶν νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν, καὶ κατ' ἐπιταγὴν συλλαβόντες τὸν δυστυχῆ Τρέγκ, νὰ τὸν ἀπαγάγωσιν εἰς Πομερανίαν, Προυσικὴν χῶραν. Ἐκεῖθεν δὲ κατακλεισθεὶς εἰς κατάρακτον ἄμαξαν, καὶ ὑπὸ ἱλῆς ἰπέπων ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν μεταλλασσοῦσης φρουρούμενος, ἐστάλη εἰς Βερολίνον. Οὕτω λοιπὸν ὑποπεσὼν πάλιν ὑπὸ τῆς ἐξουσίας τοῦ Φρειδερίκου, ἀπήχθη ἀμέσως καὶ κατακλείσθη εἰς Μαγδεβούργον.

Ἀφίνομεν ὁμοῦ καὶ αὐθις τὸ οἰκτρὸν τοῦτο θῦμα τῆς τυραννίας νὰ ἐξιστορήτῃ μόνον τοὺς περιστάσεις τῆς νέας ταύτης φυλακίσεως του, πολὺ αὐστηροτέρως καὶ πολὺ διαρκεστέρως τῆς πρώτης.

Φυλάκισις ἐν Μαγδεβούργῳ.

Ἀφιχθεὶς εἰς τὸ φρούριον τοῦ Μαγδεβούργου (ἐν Ἰουλίῳ 1754) παρεδόθη εἰς τὸν φρούραρχον τῆς ἀκροπόλεως. Αὐτὸς δὲ ἀμέσως διέταξε καὶ μοὶ ἀφῆρηθησαν ὀλίγα φλωρία ὅσα εὐρέθησαν ἐπ' ἐμοῦ, καὶ ὅ,τι ἂν ἐφόρουσαν χρυσοῦν κόσμημα· ὠδηγήθη δὲ εἰς τὴν σκοτεινὴν φυλακὴν μου· ἡ θύρα ἐκλείσθη, καὶ ἔμεινα μόνος.

Τὴν εἰρκτὴν μου, εἰς κρύπτῃν ἢ ὑπόγειον θαλαμίσκον κειμένην, διήρει διάτοιχος εἰς δύο μέρη. Ὡν τὸ ἐμπρόσθιον εἶχεν ἕξ μὲν ποδῶν πλάτος, δέκα δὲ ποδῶν μήκος. Δύω θύρας εἶχεν ὁ ἐσωτερικὸς τοίχος, καὶ ἄλλη τρίτη ἦτον τῆς κρύπτῃς ἢ εἰσοδοῦς. Ὁ τοίχος εἶχε πάχος ἑπτὰ ποδῶν· τὸ δὲ παράθυρον ἐν αὐτῷ τοιαύτην εἶχε τὴν θέσιν, ὥστε φῶς μὲν εἶχον, δὲν ἐβλεπον ὁμοῦ οὔτε γῆν οὔτε οὐρανόν, ἀλλὰ μόνον τοῦ ὑπογείου τὴν ὀροφήν. Σιδηραὶ δὲ κιγκλίδες ἐφραττοῦσαν αὐτὸ ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς, μεταξύ δ' αὐτῶν ὑπῆρχε δικτυωτὸν σιδηροῦν τόσον πυκνόν, καὶ οὕτω διατεθειμένον, ὥστε ἦτον ἀδύνατον ἢ νὰ ἰδῶ τινὰ ἐκτὸς τῆς φυλακῆς μου, ἢ ἐξωθέν τις νὰ με ἰδῇ. Ἐκτὸς δὲ ὑψοῦντο εἰς ἕξ ποδῶν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ τοίχου ξύλινοι χάρακες, ἐμποδίζοντες τοὺς φρουροὺς νὰ κωνιωνῶσι μετ' ἐμοῦ. Ὅλα μου δὲ τὰ ἐπιπλα συνί-

σταντο εἰς ἓν στῶμα καὶ μίαν κλίνην ἐσφηνωμένην ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ὥστε μοὶ ἦτον ἀδύνατον νὰ τὴν σύρω πρὸς τὸ παράθυρον καὶ ν' ἀναβῶ ἐπ' αὐτῆς διὰ νὰ ἰδῶ· προσέτι δὲ μικρὰ σιδηρὰ θερμάστρα πλησίον τῆς θύρας, καὶ αὐτὴ ὁμοίως ἐσφηνωμένη. Ἀλυσιδέτος δὲν ἦμην ἀλόμῃ. Ἡ δὲ τροφή μου συνίστατο εἰς μίαν καὶ ἡμίσειαν λίτραν μέλανος ἄρτου τῶν στρατιωτῶν, καὶ εἰς μίαν ὑδρίαν ὕδατος καθ' ἡμέραν.

Ἐκ νεότητός μου εἶχον πάντοτε καλὴν ὄρεξιν· ἀλλ' ὁ ἄρτος μου ἦτον τότεν εὐρωτιῶν, ὥστε κατ' ἀρχὰς μόλις ἠδυνάμην νὰ φάγω τὸ ἥμισυ τῆς μερίδος μου. Τοῦτο δὲ προήρχετο ἐκ τῆς φιλαργυρίας τοῦ ταγματάρχου Ρείδιγγ, ὅστις διὰ τούτου τοῦ αἰσχροῦ πρόπου ἐκέρδιζεν οὐκ ὀλίγα, διότι μέγας ἦτον ὁ ἀριθμὸς τῶν δυστυχῶν ὅσοι ἐστέναζον ὡς ἐγὼ εἰς ἐκεῖνα τὰ σκοτεινὰ καταγῶγια. Καὶ ἀδύνατον μοὶ εἶναι νὰ περιγράψω ποίαν ἀγωνίαν δὲν ὑπέφερον ὑπὸ βουλιμίας ἐπὶ ἕνδεκα ὅλους μῆνας! Καθ' ἡμέραν ἐδυνάμην νὰ φάγω ἕξ λίτρα· ἄρτου· καὶ ἀφ' οὗ ἀνὰ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας κατεβρόχθιζον τὴν δοθεῖσάν μοι ἀειδῆ καὶ μικρὰν μερίδα, ἐξηκολούθουν πεινῶν ὡς καὶ πρὶν, καὶ ὁμοῦ ἐπρεπε νὰ περιμεινῶ καὶ ἄλλο ἡμερονύκτιον πρὶν λάβω νέον τεμάχιον. Μετὰ πόσης εὐχαριστητικῆς θὰ ἐδίδοσαν χίλια φλωρία ἐκ τῶν κτημάτων μου τῆς Βιέννης, ἂν μόνον ἀπαξ ἐδυνάμην μὲ ξηρὸν ἄρτον νὰ χορτάσω τὴν πεινάν μου. Πολλάκις ἀπεκραιμώμην, καὶ ἡ φαντασία μου, θερμαινομένη ὑπὸ τῆς πείνης, ἐτερατούργει καθ' ὕπνον λαμπρὰς τραπέζας, ὅπου ἔτρωγον λαίμαργως, ἐκπλήττων τοὺς συνδαιτημόνας. Ἀλλ' ἐξυπνῶν ὑπὸ τῶν νεγμῶν τοῦ ἀλγοῦντος στομάχου, μάτην ἔτεινον τὴν χεῖρα πρὸς τὴν εὐωχίαν, καὶ ἐπέστρεφον πρὸς τὴν ἀήθειαν, τὴν δεινὴν τῆς συμφορᾶς μου ἀήθειαν. Ἀλλὰ μετὰ τὰ τοιαῦτα φαντάσματα ἐλίμωπτον ἐτι μᾶλλον, ἐνοῶν ὅτι ἦτον ἀδύνατος ἢ ἐπὶ πολὺ καρτερία πρὸς τοιαύτας βασάνους.

Ἀλλ' ἡ βουλιμία μου ἠξάνε καθ' ἑκάστην, καὶ ἀφ' ὅλης τῆς ζωῆς μου τὰς δοκιμασίας, οὐτὴ ἢ ἕνδεκάμηνος ἦτον ἡ δεινοτάτη. Οὔτε ἀναφοραὶ, οὔτε παρακλήσεις ἐχρησίμευον εἰς οὐδὲν, καὶ ἀπόκρισιν ἐλάμβανον πάντοτε «δὲν δίδωμεν περισσότερον. Ὁ Βασιλεὺς τὸ διέταξε»· καὶ ἐνοστασιν ἐκ μέρους μου ἢ ἀπόκρισις αὐτῆ δὲν ἐπεδέχετο. Ἀλλ' αἱ τοιαῦται τυραννίαι μοὶ ἐνέπνεον ἐτι ζωηρότερον τὸν πόθον τῆς ἐλευθερίας.

Καθ' ἡμέραν ἡ τροφή καὶ τὸ ὕδωρ μοὶ ἐφέρετο κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν περὶ τὴν δειλὴν, καὶ τότε δὲν ἠνοίγετο ἡ ἐσωτερικὴ θύρα τῆς φυλακῆς μου, ἀλλ' ὁ ἄρτος καὶ τὸ ὕδωρ διεδιβάζετο δι' ὀπῆς εἰς τὴν θύραν κατεσκευασμένης, διότι ὁ φρούραρχος ἐκράτει ὅλα τὰ κλειδιά ὁ ἴδιος. Ἡνοίγοντο δὲ αἱ θύραι τῶν φυλακῶν μόνον ἀπαξ καθ' ἑβδομάδα, ἀνὰ πᾶσαν τετραδὴν, καὶ τότε ὁ φρούραρχος καὶ ὁ ταγματάρχης τῆς πλατείας, ἀφ' οὗ ὅλα αἱ φυλακαὶ ἐκαθαρίζοντο, τὰς ἐπεθεώρουσαν.

Παρατηρήτας ἐπὶ δύο μῆνας ὅτι ἡ μέθοδος αὕτη ἦτον ἀμετάτρεπτος, ἤρχισα νὰ ἐνεργῶ σκοπὸν ὃν εἶχον συλλάβει, καὶ οὗ τὴν ἐκτέλεσιν ἐνόμιζον δυνατὴν. Εἰς τὸ μέρος ὅπου ἔττατο ἡ θερμάστρα, τὸ ἐδαφος ἦτον κλινοστρωτῶν, καὶ ἐξετείνοντο αἱ πλίνθοι μέχρι

τοῦ τοίχου τοῦ διαιρουμένου τὴν φυλακὴν μου ἀπὸ τὴν παρακειμένην, ἥτις ἦτον κενή. Τὸ παραθύρον μου ἐφρουρεῖτο ἀπὸ ἑνα μόνον σκοπὸν. Ἐπομένως μεταξὺ τῶν στρατιωτῶν ὅσοι ἀντηλλάσσοντο ἐμπρὸς αὐτοῦ, εἶδον μετ' οὐ πολὺ δύο ἀγαθοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες μοὶ περιέγραψαν τὴν θέσιν τῆς φυλακῆς μου· καὶ ἐκ τῆς περιγραφῆς ταύτης ἐσυμπέρανα ὅτι ἡδυάμην νὰ διαφύγω ἂν κατώρθουν νὰ εἰσχωρήσω εἰς τὴν παρακειμένην φυλακὴν, ἥς ἡ θύρα ἦτον ἠνεωγμένη. Ἄν εἶχον μόνον ἕνα φίλον καὶ ἐν σκάφοι περιμένον με εἰς τὴν Ἑλβαν, ἡ σωτηρία μου ἦτον βεβαία, διότι τὸ Σαξωνικὸν ὄριον ἀπέχετο μόνον ἕν μίλιον.

Δὲν θέλω νὰ μακρολογῶ περὶ γράφων τὰ καθέκα στα τοῦ σχεδίου μου ἀλλὰ τινὰς ἐκ τῶν περιστάσεων τοῦ ἀναγκαζομαι ν' ἀναφέρω, διότι ἦτον γιγαντιαῖον καὶ εἰς ὑπέροχον βαθμὸν περιπεπλεγμένον.

Κατ' ἀρχὰς προσέειπα τὸν σίδηρον τὸν δέοντα εἰς τὸ ἔδαφος τὴν θερμάστραν, καὶ ἔχοντα ἐνὸς καὶ ἡμισείως ποδὸς μήκος, καὶ ἕκοψα τὰ καρφία, διατηρήσας ὁμοίως τὰς κεφαλὰς αὐτῶν διὰ νὰ τὰς ἐναποθέω πάλιν εἰς τὸν τόπον τῶν, καὶ νὰ μὴ κινηθῇ ἡ ὑπόψις τῶν καθ' ἐβδομάδια ἐπισκεπτομένων με. Γὰρ καρφία μ' ἐχρησίευσαν πάλιν ὡς ἐργαλεῖα, ὅπως ἐγείρω τοὺς πλίνθους, καὶ ὑπ' αὐτὰς εἶδον χῶμα. Ἀμέσως ἐπεχείρησα νὰ ὑποσκάψω τὸν ἑπταποδαῖον τοίχον ὀπίσω τῆς θερμάστρας, εἰς μέρος κρυπτόμενον ὑπ' αὐτῆς. Τὸ πρῶτον στρώμα συνέκειτο ἐκ πλίνθων. Ἄλλ' ὁ πίσω αὐτῶν ὑπῆρχον μεγάλοι περικητοὶ λίθοι. Καθ' ὅσον δὲ ἐξῆγον τὰς πλίνθους τὰς ἐκ τοῦ ἔδαφους καὶ ἐκ τοῦ τοίχου, τὰς ἤσθιμον διὰ νὰ τὰς ἐνθυμῶμαι ὥστε νὰ δύναμαι νὰ τὰς ἐναποθέω πάλιν εἰς τὸν τόπον τῶν, καὶ νὰ μὴ φαίνηται ὅτι ποτὲ ἀφῆρθον.

Τὴν προτεραιάν τῆς ἡμέρας τῆς ἐπιτελέσεως ἀποκαθίστων τὰ πάντα εἰς τὴν θέσιν τῶν μετὰ μεγίστη ἐπιμελείας ὁμοίως καὶ τὸν συνδέοντα τὰς πλίνθους πηλόν, ὃ ἐπροσπάθουν νὰ προφυλάξω. Πρὸς συμπλήρωσιν δὲ τῶν κενῶν μερῶν, ἐκροκίνιζον τὰ συνρίματα αὐτοῦ, καὶ διὰ ψήκτρας ἢ εἶχον κόψει ἀπὸ τὴν κόψην μου, ἐπέχρισον ὅλον τὸ λιθόστρωμα, ὅπερ τότε εἰς τὸ αὐτοῦ φῶς τῆ φυλακῆς μου ἐφαίνετο ὡς ἂν δὲν εἶχε βιασθῆ ποτέ. Ἰσως ἑκατοντάκις ἐπανέλαβον αὐτὴν τὴν πλινθόστρωσιν καὶ αὐτὴν τὴν ἐπίχρισιν.

Ἐν ᾧ δ' εἰργαζόμην, τοὺς λίθους καὶ τὰς πλίνθους ἐναπέθετον εἰς τὴν κλίνην μου· καὶ ἂν οἱ φύλακες μου εἶχον σοφισθῆ νὰ ἐλθῶσιν εἰς ἄλλην τινὰ ἡμέραν πλὴν τῆς προσδιωρισμένης τετράδης, ἀνεκαλυπτόμην βεβαίως. Ἐπε δὲ ὁμοῦ οὐδέποτε τοῦτο συνέβη, διὰ τοῦτο μετὰ ἐξαμηνιαίου ἀγῶνας τὸ ἡράκλειον ἔργον μου ἐφαίνετο μέλλον νὰ ἐπιτύχῃ. Ἄλλ' ἔπρεπε νὰ κατορθώσω νὰ ρίπτω τὴν ἀνασκαπτομένην ὕλην ἐκτὸς τῆς φυλακῆς μου· διότι νὰ τὴν ἐναποθέω πάλιν ὅλην εἰς τὴν ἀρχαίαν τῆς θέσιν, προκειμένου περὶ ἑπταποδαίου τοίχου, ἦτον ἀδύνατον. Καὶ τοὺς μὲν λίθους ἠναγκαζόμην βεβαίως νὰ τοὺς διατηρήσω. Τὸ χῶμα ὁμοῦ ἐκκόρπιζον εἰς τὸ ἔδαφος τῆς εἰρκτῆς μου, καὶ ὅλην τὴν ἡμέραν τὸ κατεπάτου, μέχρις οὐ τὸ ἔτριβον εἰς κόνιν λεπτήν. Σὺρων δὲ εἰς τὸ παραθύρον τὴν θερμάστραν μου, ἥτις πλέον δὲν ἦτον προσηλω-

μένη εἰς τὸ ἔδαφος, ἀνέβαινον εἰς αὐτὴν, καὶ ἔχονον ἔξω τὴν κόνιν. Ἐπειτα δὲ ἕκοψα σχίζας ἀπὸ τὴν κλίνην μου, καὶ διαλύσας ἔκ τῶν περιποδίων μου, μετὰ τὴν κλωστήν αὐτοῦ τὰς ἔδεσα, καὶ προσέθεσα καὶ ἕνα θύσανον τῶν τριῶν τῆς κεφαλῆς μου. Ἀνοιξας δὲ μεγάλην ὀπὴν εἰς τὸ μεταξὺ τῶν δύο κιγκλίδων τοῦ παραθύρου δικτυωτὸν, ὀπὴν ὁμοῦ ἦτις κάτωθεν, δὲν ἐφαίνετο, βρηθεῖα τοῦ αὐτοσχεδίου μου ἐργαλείου, ἔσπρηχον δι' αὐτῆς τὴν κόνιν ἔξω τοῦ παραθύρου· καὶ ἔπειτα περιέμενον τὴν στιγμήν καθ' ἣν ὁ ἄνεμος ὑψούτο τὴν νύκτα, καὶ τότε τὴν ἐσκοπίζον ἐντελῶς, ὥστε ὁ ἄνεμος τὴν ἐφύτα, καὶ ἴχνος αὐτῆς δὲν ἐφαίνετο ἔξωθεν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐρρίψα ἴσως τριακοσίας λίτρας χῶματος, καὶ εἶχον τόπον ὅπως ἐξακολουθῶ τὰς ἐργασίας μου. Ἐπειδὴ ὁμοῦ οὐδὲ τοῦτο ἦρκει, κατεσκεύαζον σφαιρίδια, καὶ ὅταν ὁ φρουρὸς πεοικπτῶν ἔστρεφε τὰ ὦτα, τὰς ἐφύτων ἔξω τοῦ παραθύρου διὰ χαρτίνου σωλήνος. Εἰς τὸν κενὸν δὲ μένοντα τόπον ἐναπέθετον τοὺς λίθους μου, καὶ οὕτως ἐξηκολούθουν ἐπιτυχῶς ἐργαζόμενος.

Ἄλλὰ δὲν δύναμαι νὰ περιγράψω ὅποιες δυσκολίας ἀπήνητα, ἀφ' οὗ προὐχώρησα ἕως δύο πόδας εἰς τὸν λίθον. Ἄλλα ἐργαλεῖα δὲν εἶχον ἀπὸ τὰ σιδηρὰ ἐκεῖ νὰ καρφία, ὅσα εἶχον ἀνασκαφεῖ. Εἰς εὐσπλαγχνος στρατιώτης μοὶ ἔδωκε καὶ αὐτὸς μίαν σιδηρᾶν ῥάβδον, καὶ μίαν στρατιωτικὴν μάχαιραν μετὰ τὴν θήκην τῆς· καὶ ἀφότερα τὰ ἐργαλεῖα ταῦτα μοὶ ἐχρησίευσαν τὰ μέγιστα, καὶ πρὸ πάντων τὸ δεύτερον· διότι δι' οὗτων ἕκοψα σχίζας ἀπὸ τὴν κλίνην μου, δι' ὧν ἐξῆγον τὸν πηλόν ἀπὸ τῶν λίθων τὰ διαστήματα. Ἄλλ' ἡ δυσχέρεια μετ' ἧς εἰργαζόμην διὰ τοῦ παχέος τούτου τοίχου ὑπερέβαινε πάντα ὄρα· διότι τὸ οἰκιδόμημα ἦτον ἀρχαῖον, καὶ ὁ πηλὸς εἶχε πηλάκις ἀπολιθωθῆ, ὥστε ἔπρεπε τότε νὰ κατατρίβω ὅλον τὸν λίθον εἰς κόνιν. Τέλος, μετὰ ἕξ μηνῶν ἀνεύδοτον ἐργασίαν, ἐβήσα εἰς τὸ τέρμα τῶν κόπων μου, καὶ ἤγγισα εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἐλπίδων μου, ὡς μοὶ ἀπέδειξεν ἡ σιτῆς τῶν πλίνθων, ἥτις μόνη πλέον με διήρει ἀπὸ τὴν παρακειμένην εἰρκτῆν.

Συγχρόνως εἶδον εὐκαιρίαν νὰ ὁμιλήσω πρὸς τινὰς ἐκ τῶν σκοπῶν. Μεταξὺ δ' αὐτῶν ὑπῆρχεν εἰς ἀρχαῖος στρατιώτης, Γερχάρδος καλούμενος· καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀνατέρω ἐνταῦθα, διότι ἀνέπτυξεν ὑψηλὰ καὶ εὐγενεῖς ἀρετάς. Παρ' αὐτοῦ ἔμαθον τὴν ἀκριβῆ θέσιν τῆς φυλακῆς μου, καὶ ὅλας τὰς περιστάσεις ὅσαι ἔδυνατο νὰ βοηθήσωσι τὴν φυγὴν μου. Χρήματα μόνον ἀκόμη μοὶ ἔλειπον πρὸς ἀγορὰν πλοιαρίου, ἐφ' οὗ νὰ διαπλεύσω τὸν Ἑλβαν μετὰ τοῦ Γερχάρδου, καὶ νὰ καταφύγωμεν ὁμοῦ εἰς τὴν Σαξωνίαν. Διὰ τοῦ Γερχάρδου ἐγνώρισα μίαν ἀγαθὴν νέαν Ἰουδαίαν, γεννηθεῖσαν εἰς Δεσσαύου. Ἐσθῆρ δὲ καλουμένην, καὶ ἥς ὁ πατὴρ εἶχε μείνει ὅλην δεκαετίαν εἰς τὴν φυλακὴν. Ἡ ἀγαθὴ καὶ εὐσπλαγχνος αὐτῆς κόρη, ἣν οὐδέποτε εἶχον ἰδῆ ἄλλοτε, ἐκέρδισεν ὑπὲρ ἐμοῦ δύο ἄλλους στρατιώτας, οἵτινες τῇ ἐπέτρεπον νὰ ὁμιλῇ μετ' ἐμοῦ, πάντοτε ἔταν ἐφρουροῦν αὐτοί. Συνδέσας δὲ τὰς σχίζας τῆς κλίνης μου, ἀπετέλεσα ῥαβδίον τόσον μακρὸν,

ὥστε ὑπερέβαινε τοὺς χάρακας, οἵτινες ὑψοῦντο ἐμπρός τοῦ παραθύρου μου, καὶ οὕτως ἔλαβον χαρτίον, ἄλλην δευτέραν μάχαιραν, καὶ μίαν ρίην.

Οὕτως ἔγραψα πρὸς τὴν ἀδελφὴν μου, τῇ περιέγραψα τὴν θέσιν μου, καὶ τὴν παρεκάλεσα νὰ ἐγχειρίη τριακόσια τάλληρα εἰς τὴν Ἰουδαίαν, διότι δι' αὐτῶν ἠλπίζω νὰ διαφύγω ἀπὸ τὴν φυλακὴν. Ἄλλην περιπαθὴ ἐπιστολὴν ἔγραψα πρὸς τὸν κόμητα Πουέβλην, πρέσβυν τῆς Αὐστρίας ἐν Βερολίνω, καὶ ἐν αὐτῇ περιέκλειον συναλλαγματικὴν χιλίων φιορινίων ἐπὶ τῆς διοικητικῆς μου ἐν Βιέννῃ, μετὰ παρακλήσειν νὰ παραδώτῃ καὶ αὐτὰ εἰς τὴν Ἰουδαίαν, διότι ταύτην τὴν ποσότητα τῇ εἶχον ὑποσχεθῆ εἰς ἀμοιβὴν τῆς πίστεώς της. Ἐπραξε δὲ ἡ ἀγαθωτάτη αὕτη νέα πᾶν ὅ,τι τῇ ἐζήτητα τὸ σχέδιον ἡμῶν ὅμως ἀνεκαλύφθη, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ πάλιν ἀπηλπισμένος. Καὶ ἡ λύπη μου ἠύξησεν ἐτι μᾶλλον, ὅταν ἔμαθον ὅτι ἡ εὐὴ δυστυχία ἐπέφερε νέας καταδρομὰς κατὰ τῆς οἰκογενείας τῆς Ἰουδαίας.

Τότε ἦλθεν εἰς Μαγδεβούργον καὶ ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐπισκεφθεὶς πᾶς φυλακὰς, διέταξε νὰ οἰκοδομηθῇ νέα εἰρκτή, καὶ διέγραψεν ὁ ἴδιος τὸ εἶδος τῶν ἀλύσεων εἰς ἃς ἔμελλον νὰ δεθῶ. Ὁ δὲ καλὸς κἀγαθὸς Γερχάρδος, ἀκούσας τὸν ἀξίωματικὸν λέγοντα ὅτι ἡ νέα εἰρκτή εἶναι δι' ἐμὲ, ἔσπευτε νὰ μὲ εἰδοποιήσῃ. Ἀλλὰ συγχρόνως μ' ἐβεβαίωσαν ὅτι δὲν δύναται νὰ ἦναι αὐτὴ ἐταίμη πρὸ ἑνὸς μηνὸς τοῦλάχιστον. Διὰ τοῦτο ἀπεφάσισα νὰ συμπληρωθῶ ὅσον τάχιον τὴν ῥῆξιν τοῦ τοίχου, καὶ νὰ δραπετεῦτω ἄνευ οὐδεμιᾶς βοηθείας. Τὸ πρᾶγμα δὲν ἦτον ἀδύνατον, διότι εἶχον συντρίψει τὰ ἔρια τῆς κλίνης μου, καὶ ἐξ αὐτῶν κατεσκευάσατο σχοινίον, ὅπερ σκοπὸν εἶχον νὰ δέσω εἰς ἕν κανόνιον, καὶ νὰ καταβῶ ἀπὸ τὸ τεῖχος. Μετὰ ταῦτα δὲ ἐδυνάμην νὰ κολυμβήσω διὰ τῆς Ἑλβας, νὰ φθάσω εἰς τὸ Σαξωνικὸν ὄριον, καὶ οὕτω νὰ διαρύγω.

Τὴν 26 Μαΐου 1755 εἶχον ἀποφασίσει νὰ ἀνοίξω τὴν ὀπὴν καὶ νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν παρακειμένην εἰρκτήν. Φθὰς ὅμως εἰς τὰς πλίνθους τὰς εὖρον τότε σκληρὰς καὶ στερεῶς συνδεδεμένας, ὥστε ἠναγκάσθη ν' ἀναβάλω τὸ ἔργον μέχρι τῆς ἐπαύριον. Ἐπομένως, ἀπειρηκῶς καὶ ἐξησθενημένος διέκοψα τὴν ἐργασίαν περὶ τὴν αὐγὴν, καὶ ἂν τις εἶχε τότε εἰσέλθει εἰς τὴν φυλακὴν θὰ ἀνεκάλυπτεν ἀναμφιβόλως τὸ ὄρυγμα. Ὅποια ἐχθρὰ τύχη μὲ κατέτρεχε πάντοτε καὶ μ' ἐβύθιζεν εἰς κατατροπὴν καθ' ἣν στιγμὴν ἐνόμιζον ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς εὐτυχίας!

Ἡ 27 Μαΐου ὑπῆρξε μία τῶν σκληροτέρων ἐποχῶν τῆς ζωῆς μου. Ἡ νέα μου φυλακὴ ἐν Σταρφόρτῳ εἶχεν ἐτοιμασθῆ ταχύτερον ἀφ' ὅ,τι ὁ Γερχάρδος εἶχε νομίσει, καὶ τὴν νύκτα, ἐν ᾗ ἐτοιμαζόμην νὰ φύγω, ἤκουσα ἄμαξαν ἦτις ἐστάθη ἐμπρὸς τῆς φυλακῆς μου. Οἱ στρόφιγγες καὶ τὰ κλειθρα τότε ἀντήχησαν, αἱ θύραι ἠνεώχθησαν, καὶ μόνον καιρὸς μοὶ ἔμεινε νὰ κρῦψω τὴν μάχαιραν, τὴν τελευταίαν ἐλεεινὴν μου ἐλπίδα! Ἀμέσως δὲ εἰσῆλθον ὁ ταγματάρχης τῆς πλατείας, ὁ ταγματάρχης τῆς ἡμέρας καὶ εἰς λογαγὸς, προπορευομένων δύο φανῶν.

— Ἐνδύσου!

Αὐτὴν μόνην τὴν λέξιν ἐπρόφεραν, καὶ ὑπήκουσα.

Ἐφόρουν δὲ ἀκόμη τὴν σελήνην τοῦ Κορδοβινοῦ τάγματος. Μετὰ ταῦτα μοὶ προσέφερον ἀλύσεις, καὶ ἠναγκάσθη νὰ τὰς περιδέσω ὁ ἴδιος εἰς τὰς χεῖρας καὶ εἰς τοὺς πόδας μου, ὁ δὲ ταγματάρχης τῆς πλατείας μοὶ ἔδετε τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἔπειτα, λαβόντες με ἐκ τῶν μασχαλῶν, μ' ἔφεραν εἰς τὴν ἄμαξαν. Διὰ νὰ φθάσω εἰς Σταρφόρτον ἔπρεπε νὰ διέλθω διὰ τῆς πόλεως. Κατ' ἀρχὰς δια εἰσώπων περίε μου, πλὴν τοῦ θορύβου ὃν ἀπε ἔλει ἡ συνοδεία μου. Ὅταν οὕτως εἰσῆλθομεν εἰς τὸ Μαγδεβούργον, ἤκουσα τὸ πλῆθος συρρέον περὶ ἡμᾶς διὰ νὰ μὲ ἰδῇ.

Ἄλλ' εἰς τὴν ὀδυνηρὰν ταύτην περίπτωσιν ἡ δυνάμις μου δὲν μ' ἐγκατέλειπε. Τέλος ἐστάθη ἡ ἄμαξα, καὶ κομισθεὶς εἰς τὴν νέαν μου φυλακὴν, ἐλύθη τὸς ὀφθαλμούς. Ἄλλ' ὅποια ἡ φρίκη μου, ὅταν ὑπὸ τινῶν δαυλῶν φωτιζόμενον, εἶδα τὸ ἔδαφος κατακεκαλυμμένον ἀπὸ βαρείας ἀλύσεις, καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν πύραυλον ἀνθρώκων καιόντων, καὶ δύο ἀγριανθρώπου, δυσμενῶς βλέποντας, καὶ σφύρας κρατοῦντας καὶ ἄκμονας! Καὶ ἀμέσως τὰ ὄργανα ταῦτα τοῦ δεσποτισμοῦ ἤρχισαν τὴν ἐργασίαν των. Τεράστιαι ἀλύσεις ἐσφυρηλατήθησαν περὶ τὰ σφυρὰ μου, ἐξαρτηθεῖται ἐξ ἰσχυροῦ κρῖκου ἐνωκοδομημένου εἰς τὸν τοῖχον, τρεῖς πόδας ὑπὲρ τὸ ἔδαφος, καὶ μόλις ἐπιτρέποντάς με δύο ἢ τρεῖς πόδας νὰ περιπατῶ πρὸς τὰ δεξιά καὶ τ' ἀριστερά. Μετὰ ταῦτα δ' ἐσφυρηλάτησαν ἄλλον κρῖκον, παλαιστοῦς πλάτος ἔχοντα περὶ τὸ γυμνὸν σῶμά μου, αἰτῶν δὲ συνέδεε βαρεῖα ἄλυσις μετὰ σιδηρᾶς ράβδου, διποδιαίας, ἰσοπαχοῦς δὲ μὲ ἀνδρὸς βραχίονα, καὶ ἐχούτης χειροπέδας εἰς τὰ δύο τῆς ἄκρας.

Οὐδεὶς μ' ἠύχθη τὴν καλὴν νύκτα, ἀλλ' ἀπεσύρθησαν ὅλοι ἐν φοβερᾷ σιωπῇ, ἤκουσα δὲ μόνον τὸν ἀπαισίον τριγμὸν τεσσάρων θυρῶν αἰτίνες ἐκλείσθησαν καὶ ἐκλειδώθησαν ἐπ' ἐμοῦ. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ πάλιν, ἀβοήθητος, μόνος, ἐν βαθυτάτῳ σκότει ἐπὶ τοῦ γυμνοῦ ἔδαφους, καὶ φέρων δυσβάστακτον βᾶρος ἀλύσεων.

Προέβλεπον δὲ ὅτι ἡ δεινὴ αὕτη θέσις μου δὲν ἦτον ἐφήμερος, διότι εἶχον ἀκούσει ὅτι ἐξεβράχη πύλεμος μεταξὺ Αὐστρίας καὶ Πρωσίας, καὶ πρὶν τῆς λήξεως αὐτοῦ οὐδεμίαν εἶχον ἐλπίδα. Ἀλλὰ μετὰ καρτερίας νὰ ὑπομείνω τῆς ζωῆς ἐκείνης τὴν συνεχῆ καὶ τρομερὰν βίτανον, μοὶ ἦτον ἀδύνατον. Τοιοῦτοι ἦσαν οἱ διαλογισμοί μου. Τέλος ἐπανῆλθεν ἡ ἡμέρα, ἐπανῆλθεν ὅμως χωρὶς νὰ τὴν ἰδῶ. Διετάραξε μόνον τὸ σκότος τὸ παρακεχυμένον περὶ ἐμὲ, ὥστε νὰ μοὶ δεῖξῃ τὴν φρίκην τῆς φυλακῆς μου.

Μῆκος εἶχεν αὕτη περίπου ὀκτὼ ποδῶν, πλάτος δέκα, καὶ θερμάστραν δὲν εἶχεν. Βίς μίαν δὲ τῶν γωνιῶν ὑπῆρχεν ἔδρα, ἔχουσα μῆκος τεσσάρων πλίνθων, καὶ εἰς αὐτὴν ἐδυνάμην νὰ κάθημαι, στηρίζων τὰ νῶτα εἰς τὸν τοῖχον. Ἀπέναντι τοῦ κρῖκου δι' εὐὴν ἤμην ἀλυσιδέτης εἰς τὸν τοῖχον, τὸ φῶς εἰσῆρχετο δι' ὀπῆς ἡμικυκλικῆς, ἐχούτης ἑνὸς μὲν ποδὸς ὕψους, διάμετρον δὲ δύο ποδῶν. Ἦτον δὲ ἡ ὀπὴ αὕτη ἀνοιχτή πρὸς τὸ κέντρον τοῦ τοίχου, ἔχοντος πάχος ἐξ ἑξὸς ποδῶν, καὶ ἐκεῖ ἐκλείετο διὰ πυκνοῦ δικτυωτοῦ ἔπειτα δὲ πρὸς τὰ ἔξω ἦτον κατιοῦσα, καὶ τὰ δύο τῆς πέρατα ἐκλείετο πάλιν δι' ἰσχυρῶν κικκλίδων. Ἡ

φυλακή μου ἦτον ὠκοδομημένη ἐντὸς τῆς τάφρου, καὶ ἡ ὀπή ἦτις τὴν ἐρώτιζε εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἐκαλύπτετο ὑπὸ τοῦ ἀντικειμένου τοίχου, ὥστε τὸ φῶς μοὶ ἤρχετο οὐχὶ κατ' εὐθείαν, ἀλλὰ δι' ἀντανακλάσεως, ἡ μᾶλλον φῶς διόλου δὲν ἤρχετο ἐξ αἰτίας τῶν τῶτων καλυμμάτων καὶ τῶν τῶτων κιγκλίδων. Οἱ δὲ οθαλαμοὶ μου ὁμῶς τοσοῦτον συνειθήσαν εἰς τὸ σκοτόσ, ὥστε ἐδυνάμην νὰ ἰδῶ καὶ ποτικὸν τρέχοντα. Μετὰ ζῦ τοῦ δικτυωτοῦ καὶ τῶν ἐσω κιγκλίδων ὑπῆρχε παράθυρον ὄκλιον, οὐ ἐλάχιστον τμήμα ἐδύνατο ν' ἀνοιχθῆ πρὸς ἀλλαγὴν τοῦ ἀέρος. Τὸ ὄνομα Τρέγκ ἦτον ἐνωκοδομημένον εἰς τὸν τοίχον μ' ἐρυθρὰ γράμματα ὑπὸ δὲ τοὺς πόδας μου ὑπῆρχεν ἐπιτάφιον μάρμαρον, φέρον ἐπίσης ἐγγεγλυμμένον τὸ ὄνομα Τρέγκ, καὶ ὑπεράνω αὐτοῦ κράνιον. Αἱ θύραι τῆς φυλακῆς μου ἦσαν δοῦραι καὶ διπλαῖ· ἐξωθεν δ' αὐτῶν ὑπῆρχεν εἶδος προδόμου μ' ἐν παράθυρον, ἦν δὲ καὶ αὐτὸς κεκλεισμένος μὲ διπλῆν θύραν. Ἡ τάφρος ἡ περιέχουσα τὸ φρικτὸν καταγώγιον τοῦτο, ἐκλείετο ἐκτέρωθεν διὰ χαράκων δωδεκαποδιαίων, καὶ αὐτῶν τὴν κλείδα ἐκράτει ὁ ἀξιωματικὸς τῆς φρουρᾶς· διότι ἡ θελήσις τοῦ βασιλέως ἦτον νὰ μὴ δύναμαι νὰ συνομιλήσω ἢ νὰ συγκοινωνήσω μετ' οὐδὲ ὅς τῶν σκοπῶν. Ἡ μόνη δυνατὴ εἰς τὸ σῶμά μου κίνησις ἦτον νὰ περῶ πρὸς τὰ ἄνω, ἢ νὰ τινάσσω τοὺς βραχιόνάς μου διὰ νὰ θερμανθῶ. Ἀφ' οὗ δὲ συνείθισα περισσότερον τὰς ἀλύσεις, κατώρθουν νὰ κινῶμαι καὶ πλαγίως μέχρι τεσσάρων ποδῶν. Ἀλλὰ τοῦτο μοὶ προϋξένε· πό νους εἰς τὸ κοιτιᾶν ὁστοῦν.

Ἡ φυλακή μου εἶχε στρωθῆ μὲ πηλὸν καὶ ἀτβετον μὸλις πρὸ ἑνδεκα ἡμερῶν, καὶ οὐδεὶς ἐπίστευεν ὅτι ἐδυνάμην νὰ ζήτω ὑπὲρ τῆς δεκαπέντε ἡμέρας εἰς τὸ κάθυρον ἐκεῖνο ἄντρον. Ἐπὶ ἕξ μῆνας ἐξῆσα κυλιόμενος εἰς τὸ ὕδωρ τὸ σταλάζον ἄνωθεν ἀπὸ τοῦς παχεῖς θόλους· καὶ δύναμαι νὰ βεβαιώσω, ὅτι ἐπὶ τῶν πρώτων τριῶν μηνῶν ποτέ, οὔτε στιγμήν δὲν ἐπέγνωνσα. Καὶ ὁμῶς ἡ υγεία μου δὲν ἐβλάθη. Καθ' ἡμέραν ἡ ἐπίσκεψις τῶν δεσμοφυλάκων μου ἐγένετο μετὰ τὴν μεσημβρίαν καὶ τὴν ἀλλαγὴν τῆς φρουρᾶς, καὶ τότε αἱ θύραι ἀνοίγοντο ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἀνοικταί, διότι ἄλλως ἡ υγρᾶσία τοῦ περιέχοντος ἐσθυνε τὰς λαμπάδας τῶν.

Τοιαύτη ἦτον ἡ θέσις μου, καὶ οὕτως ἔυενον ἅ φιλος, ἀπεγνωστός, ἐλεεινός, παραδεδωμένος εἰς πάσας τὰς ὀλικὰς τυραννίας τῆς θέσεώς μου καὶ πάσας τὰς ἀύλους βραχνίας τοῦ ἀλοῦντος νοός μου. Ἡ καρδία μου δὲν εἶχεν εἰτέτι ἀπολιθωθῆ εἰς ἀναλησιάν· ἐξ ἐναντίας δ' ἡ ἠθικὴ μου δύναμις μὲ εἶχεν ἐγκαταλείψει, καὶ ἡ φυλακή μου μοὶ ἐφαίνετο ἄντρον ἀπελπίσι· καὶ ὁμῶς αὐτόχειρ δὲν ἔγινα, καὶ ἐνεκαρτέρησα εἰς τὸν ἀνυπέβλητον τοῦτον βαθμὸν τῆς δυστυχίας.

Περὶ δειλὴν ἠνοιγέτο τοῦ κλωθοῦ μου ἡ θύρα, καὶ θλίψις καὶ συμπάθεια ἦτον ἐπιχεραραγμένη ἐπὶ τῶν προσώπων τῶν δεσμοφυλάκων μου· οὐδεὶς ἐπρόσερε λέγειν, οὐδεὶς μοὶ ἀπέκρινεν ἀπασιμόν. Φυβερὰ ἦτον καὶ ὅντι ἡ στιγμή τῆς ἀφίξεώς των· διότι μὴ ὄντες εἰσέτι συνειθισμένοι πρὸς τὰς τερατώδεις ἐκεῖνας σιδηρᾶς δοκοὺς καὶ τὰ κλειθρα, ἡμίσειαν ὥραν τοῦλάχισ-

στον ἠγωνίζοντο πρὶν ἀναπαύσασθαι τὰ ἀπαίσια ἐργαλεῖα ἅτινα ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἀντήχουν ἀκόμη εἰς τὰ φρικτῶδη ἐκεῖνα ὑπόγεια, ὡς ἀγρία τῆς τυραννίας ὠνή.

Μετὰ ταῦτα μοὶ ἔφερον μίαν κλίνην μ' ἐν στρώμα καὶ ἐν ἐράπλωμα, προσέτι δὲ μίαν ὑδρίαν ὕδατος, καὶ ἓνα μέλανα ἄρτον ἐξ λιτρῶν. «Νὰ μὴ κλαίεσαι ὅτι πεινᾶς, εἶπεν ὁ ὑπαπιστῆς τοῦ φρουρίου· ἔχεις ἄρτον ὅσον θέλεις νὰ τρώγῃς.» Καὶ ἡ θύρα ἐκλείσθη, καὶ ἐγκατελείφθη πάλιν εἰς τοὺς διάλογιτους μου.

Τί παράδοξον πρᾶγμα εἶναι ἡ καλουμένη εὐτυχία! Πῶς νὰ ἐκφράσω τὴν χαρὰν μου ὅταν μετὰ ἑνδεκα μηνῶν ἀνυπόφορον βουλιμίαν, αἴφνης μοὶ ἐπετραπῆ εὐωχία ὀλοκλήρου μέλανος ἄρτου! Ὁ φύσις! ποῖαν συνέδεσας ἡδονὴν μετὰ τῆς θεραπείας τῶν ἀναγκῶν σου! Ἐνθυμηθῆτέ το σεις ὅσοι τρυφᾶτε εἰς ἀκρασίαν, ὅσοι διὰ παντοίων ἐφευρέσεων ἐρεθίζετε τὴν ὀρεξίν σας καὶ δὲν δύνασθε νὰ τὴν διεγείρητε! Ἐνθυμηθῆτε διὰ πόσον ἀπλοῦ τρόπου τμήμα ἄρτου εὐρωτιῶντος γίνεται εὐωδέστερον ὄλων τῶν ἀρωμάτων τῆς ἀνατολῆς, γλυκύτερον εἰς βρῶσιν ὄλων τῶν προϊόντων τῆς ξηρᾶς ἢ τῆς θαλάσσης! Τοῦτο ἐνθυμᾶσθε, καὶ πεινᾶτε πρὶν τρώγετε.

Ἀλλὰ φεῦ! ἡ χαρὰ μου ὑπῆρξε βραχεῖα! καὶ μετ' ὀλίγον ἔμαθον ὅτι τὴν ἀκρασίαν τιμωρεῖ ἡ μεταμέλεια καὶ ἡ νόσος. Ἡ μακρὰ μου νηστεία εἶχεν ἐξασθενίσει τὰς χωνευτικὰς μου δυνάμεις. Ἐπομένως ἐπροσῆθην, ἔπια ὄλον τὸ ὕδωρ τῆς ὑδρίας μου, ἠθανόμην σπατμούς τοῦ στομάχου, κολικοπόνους, καὶ δι' ὄλης τῆς νυκτὸς μὲ ἐφλεγε καὶ μὲ ἐτυράννει ἡ δίψα. Τότε ἤρχισα νὰ καταρῶμαι ἐκείνους οἴτινες, ὅπως αὐξήσωσι τὰς βραχνίας μου, μὲ ἀφῆκαν κατ' ἀρχὰς νὰ λιμώττω, καὶ ἔπειτα νὰ παραδοθῶ εἰς τὴν ἀθήφαιαν. Ἄν δὲν εἶχον τὴν κλίνην μου νὰ ἀπλωθῶ ἐπ' αὐτῆς, τῶ ὄντι ἐκεῖνην τὴν νύκτα θὰ παρεφρόνουν ὑπὸ ἀπελπίσις. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο ὀλίγον μὲ ἀνέπαυε μόνον. Διότι μὴ ὦν συνειθισμένος εἰτέτι εἰς τὰς βαρυτάτας ἀλύσεις μου, δὲν ἐδυνάμην ἀκόμη νὰ κατακείμαι μετ' ἀνέσεως ὅταν τὰς ἐφόρουν, ὡς μετὰ ταῦτα ἐδιδυχθῆν ὑπὸ τῆς συνθηκῆς· τὰς περιετύλιξα ὁμῶς οὕτως, ὥστε κατώρθωσα νὰ κἀθημαι εἰς τὸ γυμνὸν στρώμα. Ἀφ' ὄλης τῆς ταλαιπώρους μου νύκτας, αὕτη ἦτον ἡ ἀθλιεστέρη. Τὴν ἐπαύριον, ὅταν οἱ φύλακες ἠνέωξαν τὴν φυλακὴν μου, μὲ εὔρον εἰς ἀθλίαν κατάστασιν· θαυμάσαντες δὲ διὰ τὴν πείναν μου, μοὶ ἔφεραν καὶ ἄλλον ὀλόκληρον ἄρτον· ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἠθέλησα νὰ τὸν λαβῶ, πιστεύων ὅτι τοῦ λοιποῦ δὲν εἶχον ἀνάγκην πλέον τρεφῆς. Μοὶ τὸν ἀφῆκαν ὁμῶς αὐτοὶ, μοὶ ἰδῶσαν καὶ ὕδωρ, καὶ ὑφῶντες τοὺς ὤμους των μὲ ἀπεχαίρετταν, πιστεύοντες, ὡς ἐφαίνετο ὅτι εἰς τὴν προτεχῆ των ἐπίσκεψιν δὲν θὰ μ' εὔρωσι πλέον ἐν τοῖς ζῶσι. Κλείταντες ἐπομένως τὰς θύρας, μὲ ἀφῆκαν, χωρὶς ποσῶς νὰ μ' ἐρωτήσωσιν ἂν ἔχω ἄλλης βοθηίας ἀνάγκην.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέλαβον ἀπὸ τὴν ἐλεεινὴν ταύτην θέσιν, καὶ ἀμέσως μ' ἐπεφοίτησαν πάλιν ἀποδράσεως σκέψεις. Ὅταν αἱ τέσσαρες θύραι τῆς εἰρηκτῆς μου ἠνοιγόντο, παρετήρησα ὅτι ἦσαν ὄλαι ξύλι- ναι ἤρχισα ἐπομένως νὰ συλλογίζωμαι ἂν δὲν ἐδυνά-

μήν νὰ κόψω τὰ κλειθρὰ μὲ τὴν μάχαιραν ἣτις εὐτυχῶς μοὶ εἶχε μείνει· καὶ ἂν ἀπετύγγανε καὶ αὐτὸς καὶ πᾶς ἄλλος τρόπος, τότε εἶχον καιρὸν ν' ἀποθάνω πάντοτε. Ἐπρεπεν ὁμως πρὸ πάσης ἄλλης ἀποδείρας ν' ἀπαλλαγῶ ἀπὸ τὰς ἀλύσεις μου. Κατ' ἀρχὰς τυτύχησα νὰ ἐξάξω τὴν δεξιάν χεῖρά μου ἀπὸ τῆ χειροπέδην, ἀλλὰ κατεξέσχισα τοὺς ὄνυχάς μου, καὶ τὸ αἷμα ἔρρεε ποταμηδὸν ἀπ' αὐτοῦς. Διὰ δὲ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἐπὶ ποῦ ἠγωνίσθην ματαίως· ἀλλὰ τέλος ἔλαβον κέραμον ἀπὸ τὴν καθέδραν μου, καὶ τρίβων βιαίως τὸ κλειθρον, κατῶρθωσα νὰ τὸ ἀνοίξω, διότι δὲν εἶχε κλεισθῆ μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν.

Ἡ ἄλυσις συνείχετο μετὰ τοῦ κρίκου τοῦ περὶ τὸ σῶμά μου δι' ἀγκύστρου, οὗ ἡ μία ἄκρα εἶχε μείνει ἐκτὸς τοῦ κρίκου. Διὰ τοῦτο, τὸν πόδα μου εἰς τὸν τοῖχον στηρίζων, ἔσπρωξα μὲ τσαύτην δύναμιν, ὥστε τὸ ἀγκυστρον ἐλυγίσθη, καὶ ἤνοιξε, καὶ ἠμπόρεσα ν' ἀποσπασθῶ ἀπὸ τὴν ἄλυσιν. Ἐμενεν ἀκόμη ἡ προσδέουσα τὸν πόδα μου εἰς τὸν τοῖχον. Ταύτην ἔλαβον εἰς τὰς χεῖράς μου, καὶ ἔστρεψα καὶ συνέστριψα τοὺς κρίκους αὐτῆς, μέχρις οὗ ἐντείνας πάσας μου τὰς δυνάμεις, καὶ ἡ φύσις μοὶ ἔδωκε δύναμιν τῶ ὄντι με γάλην, διἑρρήξα δὺν τῶν κρίκων.

Τότε ἐνόμισα ἑμαυτὸν εὐδαίμονα! ἀμέσως ἔτρεξα πρὸς τὴν θύραν, φιλαρῶν μὲ τὰς χεῖρας ἐξήτησα νὰ εὐρῶ τὰ καρφία τὰ συνέχοντα τὸ κλειθρον, καὶ ἀνεκάλυψα ὅτι μέγα τεμάχιον ξύλου δὲν ἐχρειάζεται νὰ κοπῆ. Ἦρχισα ἐπομένως τὴν ἐργασίαν εὐθύς, καὶ διὰ τοῦ μαχαιρίου μου ἔκοψα τὸ ξύλον ὅπως ἰδῶ πόσον ἦτον τὸ πάχος του, καὶ εὖρον πρὸς μεγάλην χαρὰν μου, ὅτι ἦτον μόνον ἐνὸς ποδός· ὥστε μοὶ ἦτον εὐκόλον νὰ κόψω καὶ τὰς τέσσαρας θύρας ἐν διαστήματι εἰκοσιτεσσάρων ὥρων.

Ἡ ἐλπίς λοιπὸν ἀνέλαμψε πάλιν εἰς τὴν καρδίαν μου. Ὅπως δὲ μὴ ἀνακαλυφθῶ, ἔσπευσα νὰ περιδεθῶ πάλιν τὰς ἀλύσεις μου, ἀλλὰ μὲ πόσας δυσκολίας! Ἄφ' οὗ ἐρπόμενος πολλὴν ὥραν ἐζήτησαν, τέλος εὖρον τὸν ἀπεσπασμένον κρίκον. Εὐτυχία μου δὲ ἦτον ὅτι αἱ ἀλύσεις μου ποτὲ δὲν ἐξετάζοντο, διότι ὑπετίθετο ὅτι μοὶ ἦτον ἀδύνατον νὰ τὰς διαρρήξω. Τοὺς διαρρηγέντας δὲ κρίκους συνέδεσα πάλιν διὰ τῆς ταινίας τῆς κόμης μου· εἰς τὴν χειροπέδην ὁμως ὅταν ἠθέλησα νὰ εἰσβιάσω πάλιν τὴν χεῖρά μου, δὲν ἠδυνήθην, διότι εἶχε πρησθῆ. Δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἠσχολήθην εἰς τοῦτο, ἀλλὰ ματαίως.

Τὴν δείλην ἐμελλον νὰ ἔλθωσιν οἱ δεσμοφύλακες νὰ μ' ἐπισκεφθῶσιν. Ἡ ἀνάγκη ἐπομένως καὶ ὁ ἐπικείμενος κίνδυνος ἐδιπλασίασαν τὰς δυνάμεις μου, καὶ μετ' ἀγωνίας καὶ βράνων ἀκατανόητων τὸ κατῶρθωσα τέλος, ὥστε ὅταν ἦλθον αὐτοὶ, ἐραίνοντο τὰ πάντα ἐν τάξει. Νὰ ἐξάξω ὁμως πάλιν τὴν δεξιάν μου χεῖρα ἐν ὅσῳ ἦτον πρησμένη, τοῦτο ἦτον ἐντελῶς ἀδύνατον. Ἐπομένως ἔμεινον ἡσυχος μέχρι τῆς 4 Ἰουλίου, ὅταν ἀμέσως ἀφ' οὗ οἱ φύλακες ἐξεληθόντες ἐκλείσαν τὴν θύραν, ἀπηλλάγην τῶν σιδήρων, καὶ τρέξας πρὸς τὴν θύραν, ἤρχισα νὰ ἐργάζωμαι. Ἡ πρώτη τῶν δύω θυρῶν, ἀνοιγομένη πρὸς τὰ ἐντὸς, ἐκόπη εἰς μίαν ὥραν μόλις. Ἀλλ' ἡ δευτέρα πολὺ διέφερε· τὸ κλειθρον ἐ-

κόπη ταχέως. Ἦναίγετο ὁμως πρὸς τὰ ἐκτὸς. Ἐπομένως ἄλλο δὲν ἔμενεν, εἰμὴ νὰ κοπῆ ὅλη ἡ θύρα ὑπὲρ τὸν μοχλόν.

Κατῶρθῆ ὁμως καὶ τοῦτο δι' ἀδιακόπου καὶ ἀκατανόητου ἐργασίας. Τὸ δὲ δυσκολώτερον, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐργάζωμαι διὰ τῆς ἀφῆς, βεβυθισμένως ὦν εἰς βαθύτατον σκότος. Ὁ ἰδῶς ἐσταλάζεν ἡ μᾶλλον ἔρρεεν ἐκ τοῦ σώματός μου, καὶ εἰς τοὺς ἐσπαραγμένους δακτύλους μου πυκνὸν ἐκολλᾶτο τὸ αἷμά μου.

Τέλος ἤρχισε νὰ ἐξημερώνῃ. Τότε ἀνεβρίχηθην ὑπὲρ τὴν θύραν ἣτις εἶχεν ἤδη κοπῆ κατὰ τὸ ἦμισυ, μέχρι τοῦ παραθύρου ὅπερ ἠνοίγετο ἐν τῷ προδύμῳ τῷ μεταξὺ τῶν δύω διπλῶν θυρῶν, ὡς περιέγραψα πρὶν. Ἐντεῦθεν δὲ εἶδα ὅτι ἡ εἰρκή μου ἦτον ἐντὸς τῆς τάφρου τοῦ πρώτου προτειχίσματος. Ἐμπρὸς μου δὲ εἶδα τὸν δρόμον τὸν ἐκ τοῦ προτειχίσματος, καὶ τὸν φρουρὸν μόνον εἰς πεντήκοντα βημάτων ἀπόστασιν, καὶ τοὺς ἐν τῇ τάφρῳ ὑψηλοὺς χάρακας, οὓς ἔπρεπε νὰ ὑπερπηρῆσω ὅπως φθάσω εἰς τὸ προτειχίσμα. Ἡ ἐλπίς μου τότε ἀνεπερωθή, καὶ ἐδιπλασίασα τοὺς ἀγωνίας μου. Ἦρχισα δὲ νὰ ἐργάζωμαι ἐπὶ τῆς πρώτης τῶν διπλῶν θυρῶν, ἣτις καὶ αὐτὴ ἠνοίγετο ἐσωτερικῶς, καὶ ἐντὸς ὀλίγου τὴν ἔκοψα καὶ αὐτήν. Πρὶν δὲ τελειώσῃ τὸ ἔργον, ὁ ἥλιος ἀνέτειλε, καὶ μοὶ ἔμεινε πλέον νὰ κόψω καὶ τὴν τετάρτην θύραν, ὡς ἔκοψα τὴν δευτέραν. Ἀλλὰ τότε ἠσθάνθην τὰς δυνάμεις μου ἐκλείπουσας, καὶ ἀμφότεραι αἱ χεῖρές μου ἐσχεύρωσαν. Ἀνεπαύθην ἐπομένως ὀλίγον, καὶ ἔπειτα ἤρχισα πάλιν· εἶχον δὲ κόψει ἐνὸς ποδὸς μῆκος, ἔταν ἡ μάχαιρά μου αἰφνης ἐθραύσθη, καὶ ἡ λεπίς ἔπεσε κατὰ γῆς.

Ὅλα· αἱ ἐλπίδες μου κατεστράφησαν τότε. Καταβηλημένος, παράφορος ὑπὸ ἀγωνίας καὶ ἀλγηθόνος, αἱματόφυρτος, ἐπέστρεψα εἰς τὸ ἄντρον μου. Τέλος ἔφθασε καὶ ἡ δείλη, ὅταν ἔμελλον νὰ φωραθῶ. Ἀπεφάσισα λοιπὸν νὰ προκαλέσω εἰς τὰ ἔσχατα τοὺς δεσμοφύλακας μου. Ὅταν ἠνεώχθη ἡ πρώτη πύλη, ὅλοι ἔμεινον πλήρεις ἐκπλήξεως· διότι ἐκεῖ παρέστην εἰς τὰς ὄψεις των, εἰς θέσιν ἀνθρώπου ἀπληπισμένου, ὁλος καθρημαγμένος, φρίκην ἐμπνέων, κέραμον κρατῶν εἰς τὴν μίαν χεῖρα, εἰς δὲ τὴν ἄλλην τὴν τεθραυσμένην μου μάχαιραν, καὶ κράζων ἅμα προσῆλθαν, Μακρὰν, ταγματάρχα, μακρὰν! Εἶπέ εἰς τὸν φρούραρχον ὅτι δὲν θέλω τοῦ λοιποῦ νὰ ζῶ ἀλυσοδέτος, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ, ὃν θελῆ ἄς ἔλθῃ νὰ μὲ φονεύσῃ. Διότι οὕτω μόνον θὰ παραδοθῶ. Οὐδεὶς θὰ εἰσέλθῃ ἐνταῦθα ὅστις τολμήσῃ νὰ πλησιάσῃ, θὰ τὸν φονεύσω. Ἰδοὺ τὰ ὄπλα μου. Ἐδῶ θ' ἀποθάνω εἰς τὸ πείσμα τῆς τυραννίας! Ὁ ὑπασπιστὴς καταπλαγείς, ἐθορυβήθη, καὶ ἀνέφερε τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν φρούραρχον. Ἐγὼ δ' ἐν αὐτοῖς ἐκάθησα εἰς τὰς κεράμους ἄς εἶχον ἀποσπασεῖ ἀπὸ τῆς καθέδρας μου, καὶ περιέμενον τὴν ἐκπασίαν. Ἡ ἐνδόμυχος μου ἀπόφασις δὲν ἦτον τόσον ἀπονενομημένη ὅσον ἐπροσποιούμην, ἀλλ' ἤθελον νὰ ἐπιτύχω συμβιβασμὸν ὠφέλιμον.

Τῷ ὄντι, ὁ φρούραρχος ἦλθε μετὰ τοῦ ὑπασπιστοῦ καὶ τινῶν ἀξιωματικῶν, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν προδύμον· ἀλλ' ὀπισθοδρόμησεν ἀνασκιρτήσας, ἅμα εἶδε τὴν

ἀπαίσιόν μου μορφήν, καὶ τὸν ἓνα μου βραχίονα ὑψωμένον, τὸν δὲ ἄλλον ὠπλισμένον μὲ κέραμον. Πρὸς αὐτὸν ἐπανελάθον ὅτι εἶχον εἰπεῖ εἰς τὸν ὑπαπιστήν, καὶ ἀμέτῳς διέταξεν ὁ φρούραρχος ἐξ στρατιῶτας νὰ εἰσέλθωσι διὰ τῆς βίτας. Ἀλλ' ὁ πρόδρομος μόλις εἶχεν ἐξ ποδῶν πλάτος, ὅττι δὴ μόνον στρατιῶται ἐδύναντο νὰ προσβάλωσι συγχρόνως τὸ κατὰ φύσιν μου. Ὅταν δὲ εἶδον τὰς ἀπειλητικὰς κινήσεις μου ἐτοίμας νὰ κατενεχθῶσι κατὰ κεφαλῆς των, ὡς ἐσθροδόμεθαι ἐντρομοί. Μικρὰ παῦσις ἐγένετο, καὶ μετὰ ταῦτα ὁ γέρον ὑπαπιστῆς καὶ ὁ ἐρημέριος τῶν φυλακῶν προυχώρησαν πρὸς τὴν θύραν τῆς ἐδικῆς μου ὁπως μὲ πρᾶξιον. Ἐπί τινος καιρὸν ἐξηκολούθησεν ἡ συνδιάλεξις· ἀλλὰ τέλος ὠργίσθη ὁ φρούραρχος, καὶ διέταξε νέαν προσβολήν. Ἀλλ' ὁ πρῶτος στρατιώτης ἔπεσε τετρωμένος, καὶ οἱ λοιποὶ ἐτράπησαν εἰς φυγήν. Τότε πάλιν ὁ ὑπαπιστῆς τῆς πλατείαις ἤρχισε τὰς διαπραγματεύσεις.

— Δι' ὄνομα Θεοῦ, ἀγαπητὲ Τρέγκ, εἶπε, τί κακὸν σ' ἔκαμα ὥστε θέλεις νὰ μὲ κατατρέψῃς; Εἶμαι ὑπεύθυνος ὅτι δι' ἀμελείας μου εἶχες μάχικρον κεκρυμμένον. Πείστητι, σὲ πρᾶκκαλῶ Πρᾶυθήτι. Ἐχεις ἀκόμη ἐλπίδας, ἔχεις φίλους, ἀκόμη.

— Ἀλλὰ δὲν θὰ μὲ δέσετε μὲ βαρύτερας τῶν πρὶν ἀλύσεων; ἀπεκρίθη, ἐγὼ.

Τότε ἐξῆλθεν αὐτὸς, συνωμίλητε μετὰ τοῦ φρουράρχου, καὶ ἐπανελάθον μοὶ ἔδωκε τὸν λόγον τῆς τιμῆς του ὅτι τὸ πρᾶγμα θ' ἀποσιωπηθῆ, καὶ τὰ πάντα θὰ ἐπανελάθωσι εἰς τὴν πρώτην κατάστασιν των.

Ὅπως ἐτελείωσεν ἡ διαπραγματεύσεις, καὶ ἐκυριεύθη τὸ ἐλεεινὸν φρούριόν μου. Ἡ κατάστασίς μου ἐνέπνεεν οἶκτον· χειρουργοὶ ἐλθὼν ἐξέταξε τὰς πληγὰς μου καὶ τὰς ἐθεράπευσε· μοὶ ἐδόθη δ' ἄλλος χιτῶν, καὶ αἱ καλημαχμέναι πλίνθοι ἠλλάγησαν. Ἐγὼ δὲ, ἡμιθανῆς, ἐκείμη ἐπὶ τοῦ στρώματός μου. Ἡ δίψα μου ἦτον ἀνυπόφορος, καὶ ὁ ἱατρὸς μοὶ διώριεν ὀλίγον σίτον. Δύο σκοποὶ ἐτέθησαν εἰς τὸν τρόδον, καὶ οὕτως ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας ἀρέθην ἀενόχλητος καὶ ἀνευ ἀλύσεων. Καὶ ζῶμὸς ἀκόμη μοὶ ἐδίδοτο καθ' ἡμέραν καὶ πότον ἡδονικὸς εἰς τὴν γεῦσιν ἦτον, πότας μοὶ ἐδίδοι δυνάμεις καὶ πότον μ' ἐξωογόνοι, εἶναι ἀληθῶς ἀπερίγραπτον. Ἐπὶ δὴα ὅλας ἡμέρας κατεκείμη εἰς βύθος, καὶ μόνον ἡ ἀθῆστος δίψα μ' ἐξύπνη ἐνίστα καὶ ἔπινον. Οἱ πόδες καὶ αἱ χεῖρές μου εἶχον πρηθῆ, καὶ ἠθιανόμην σφοδρῶτατους πόνους εἰς τὸ νῶτον καὶ εἰς ὅλα τὰ μέλη μου.

Τὴν δὲ πεμπτὴν ἡμέραν αἱ θύραι ἐπεσκευάστησαν. Ἡ ἐπιδοτέρα κατεκλύθη ἐντελῶς μὲ σιδηρᾶς πλάκας, καὶ ἐγὼ ἐσιδηροδέθην πάλιν ὡς πρὶν. Ἰσως ἐπίτασιν τῆς σκληρότητος ἐνόμισαν περιττήν. Ἀλλ' ἡ κυριώτερη τῶν ἀλύσεων, ἡ προσδέουτά με εἰς τὸν τοῖχον, αὐτὴ ἦτον παχυτέρα τῆς προτέρης ἣν εἶχον θραύσει. Ἐλτὸς δὲ τούτου μόνου, κατὰ τὰ λοιπὰ ὅλα ἐτηρήθη ἀκριβῶς ἡ συνθήκη. Ἐλυποῦντο δὲ πολὺ οἱ ἀξιωματικοί, ὅτι ἀνευ τῆς ἀδείας τοῦ Βασιλέως δὲν ἐδύναντο ν' ἀνακουφίσωσι τὰ δεινὰ μου. Μοὶ ἠυχῆθησαν ὅμως κρητερίαν καὶ δύναμιν, καὶ ἔκλεισαν τὰς θύρας μου μὲ μοχλοὺς καὶ κλειδιά.

Ἡ ἐνδυμασία μου κατὰ ταύτην τὴν ἐποχὴν εἶχε ἀξία περιγραφῆς. Ἐπειδὴ αἱ χεῖρές μου ἦσαν δεδεμένα· καὶ κεχωρισμένοι διὰ σιδηρᾶς ράβδου, καὶ οἱ πόδες μου ἀλυτόδετοι εἰς τὸν τοῖχον, δὲν ἐδύναμην νὰ ἐδύωμ κατὰ τὸν συνηθὴ τρόπον οὔτε χιτῶνα οὔτε κάλυκιν. Διὰ τοῦτο ὁ μὲν χιτῶν, ἐκ τοῦ ὑφάσματος τῶν ὑποκαμίτων τῶν ἀπλῶν στρατιωτῶν, ἐδέετο περίεξ τοῦ σώματός μου, καὶ ἠλάττετο κατὰ δεκαπενθήμερίαν, τὰ δὲ χονδρειδῆ περιπόδια προτεκομβοῦντο περὶ τὰς κινήσεις μου, καὶ εἰς τοὺς πόδας ἐφόρουσαν τρυτὰς ἐμβάδας. Ὅταν δὲ ἐβλεπον ἐμυτὸν, φέροντα τὴν τῆς στολῆς τοῦ κκυούργου, οὕτως ἀλυτόδετον εἰς τοὺς τοίχους τοιαύτης κρύπτῃς, μύτην ἐπικαλούμενον δικαιοσύνην ἢ εὐτπλαγχίναν, ἠθιανόμην δὲ ἀμεμπτον τὴν συνείδησί μου, ἀνεύροχον τὴν καρδίαν μου, ὅταν ἀνεπόλων τὴν πρώτην λαμπρότητά μου ἐν Βερολίῳ καὶ Μύσχα, καὶ παρεδύναμην τοὺς καιροὺς ἐκείνους μετὰ τῆς θλιβεραῖς, τῆς τρομεραῖς ταύτης μεταβολῆς τῆς τύχης, ἐβουζόμεν εἰς θλίψιν καὶ παρεδιδόμεν εἰς ἀγανακτικόν, εἰς βυθὸν ὅστις τὸν καρτερικώτατον ἦρωα ἢ φλόσσον ἐδύνατο νὰ φέρῃ εἰς παραφροσύνην ἢ εἰς ἀπελπισίαν.

Μόνη δὲ ἡ ὑπερηγάνεια, ἡ συναισθητικὴ τοῦ δικαίου μου, καὶ ἡ ἀπικύτος ἐργασία τῆς ἐρευρητικῆς κεραλῆς μου καὶ τοῦ σιδηροῦ σώματός μου, αὐτὰ κατῶρθον νὰ διατηρῶσιν ὡς ἐκ θύματος τὴν ζωὴν μου. Γὰ ἀδιάκοπα σωματικὰ μου γυμνάσματα καὶ ἡ ἐνασχόλησις τῆς φαιτικῆς μου πρὸς εὑρεσιν τρόπων ἀπελευθερώσεως δεινῶν τὴν ὑρείαν μου. Τίς ἐδύνατο νὰ φαντασθῆ ὅτι ἄθροιστος ἀλυτόδετος ὡς ἐγὼ εὑρισκε τρόπους ν' ἀτκή τὸ σῶμά του; Καὶ ὅμως κινῶν βιαίως τοὺς βραχίονάς μου, συττρέφων τὸ ἄνω μέρος τοῦ σώματός μου, πηδῶν πρὸς τὰ ἄνω, κατῶρθον πολλάκις νὰ περιχυθῶ ἀπὸ μέγαν ἰδρῶτα. Ἀφ' οὗ δὲ οὕτως ἀπηύδουν, κατεκείμη, καὶ ἐκοιμώμην ὑγειέστατον ὕπνον, καὶ διελογίζεμην πολλάκις πόσοι στρατηγοί, ἐκτεθειμένοι εἰς ἀκρασίαν τῆς ἀτμοσφαιρας καὶ εἰς τοὺς κινδύνους τοῦ πολέμου, πόσοι ἐκ τῶν βυθιτάντων με εἰς τὴν ἐλεεινὴν ἐκείνην κατάστασιν, θὰ ἦσαν εὐδαίμονες ἀνὲν ἐδύναντο νὰ κοιμῶνται, ὡς ἐγὼ, μὲ τὴν συνείδητιν ἐλευθέρην. Πολλάκις παρηγορούμην σκεπτόμενος πόσον εὐτυχέστερος ἦμην ἀπὸ τοῦ ὅσους ποδαρχία, λιθίασι, ἄλλαι βτανίζουσαι τοὺς ἀνθρώπους νόστοι ἐταλαιπώρουσαν εἰς τὴν κλίνην τῆς ἀγωνίας! Πόσον εὐτυχέστερος ἐγὼ ἐν τῇ ἀθωότητί μου ἀπὸ τὸν κκυούργον τὸν καταδεδικασμένον εἰς ἀπαίσχυντον θάνατον, εἰς τὴν περιφρόνησιν τῶν ἀνθρώπων καὶ εἰς τὴν βύσανον τῆς συναισθητικῆς τοῦ ἐγκλήματος!

Πρὸς τὰς ἀλύσεις μου, αἵτινες πρὶν μοὶ ἐφαίνοντο ἀνυπόφοροι, ἤρχισα νὰ συνηθίζω ὀλίγον. Ἐδύναμην δὲ ἤδη νὰ κτανίζω τὴν μακρὰν κόμην μου, καὶ νὰ τὴν δένω τοῦλάχιστον μὲ τὴν μίαν χεῖρα. Τὸ γένειόν μου, μεῖναν τοσοῦτον καιρὸν ἀξήρητον, μ' ἐδίδεν ἔκφρασιν θρηνώδη. ἤρχισα ἐπομένως νὰ τὸ ἀποσπῶ πρόβριζον. Κατ' ἀρχὰς ἠθιανόμην δριμεῖς πόνους, καὶ μάλιστα περὶ τὰ χεῖλη. Ἀλλὰ καὶ αὐτῶν ἐθιανόμην ἡ συνήθεια, καὶ δι' ὅλων τῶν ἐπομένων ἐτῶν ἐξετέλουσαν

τὸν καλλωπισμὸν τοῦτον ἀπαξ κατὰ ἕξ ἐβδομάδας ἢ δύο μῆνας, διότι τόσος καιρὸς ἀπῆρτετο ἕως νὰ μακρύνωσιν αἱ τρίχες καὶ νὰ δύναμαι νὰ τὰς συλλάβω με τοὺς δνυγας. Ζωύφια δὲν με ἠνόχλουν, διότι ἡ ὑγρασία τοῦ ἀντροῦ μου ἦτον ἀντιπαθὴς εἰς αὐτά. Οὐδὲ τὰ μέλη μου δὲ ποτὲ ἐπρήσθησαν, διότι ἐγυμναζόμην ὡς περιέγραψα.

(Ἀκολουθεῖ).

Η ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΕΚΘΕΣΙΣ.

Ὅτε συνελήφθη καὶ διεδόθη ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ θαυμασία τῶν ἰδέα τῆς παγκοσμίου ἐκθέσεως, τὸ μέγιστον τῶν ἐμποδίων ὑπῆρξε τὸ ἐφεξῆς. Πῶς νὰ εὐρεθῆ θέσις κατάλληλος; ἢ, καὶ ἂν εὐρεθῆ, ὅποιον νὰ ἦναι τὸ κτίριον; πῶς νὰ ἐργασθῶσι τόσαι μυριάδες ἐργατῶν, καὶ ὅποιου ὕλικου νὰ γίνῃ χρῆσις; καὶ τί νὰ γείνωσι τὰ γηραιὰ δένδρα, εἰ μάρτυρες αὐτοὶ τῶν παρελθόντων χρόνων, ὅσα ἤθελον τύχει κατὰ τὴν θέσιν ἐκείνην; Ὅλαι αὐταὶ αἱ δυσκολίαι ἦσαν ἀληθῆ προβλήματα, ἅτινα δὲν ἐλύθησαν ὑπ' οὐδενὸς τῶν παρουσιασθέντων ἐργολάβων· διότι ὅλοι προέτειναν νὰ κατασκευάσωσι παλάτια στερεὰ καὶ αἰώνια, ἀκολουθοῦντες τοὺς ἐξοχωτέρους μὲν ἀλλὰ καὶ συνήθεις κανόνας τῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Ἀλλὰ τὸ κοινὸν τῆς Ἀγγλίας δὲν ἐπεθύμει τοιαύτην οἰκοδομήν· ἐξ ἐναντίας ἀπῆτει νὰ ἦναι ἐφήμερος, νὰ ἔχῃ τοίχους λεπτοὺς καὶ διαφανεῖς, καὶ στέγην ἑλαφρὰν.

Ἡ λύσις τῶν προβλημάτων τούτων ἀπεδεικνύετο ἡμέρᾳ τῆ ἡμέρᾳ δυσκολωτέρα, καὶ ὁ χρόνος παρήρχετο, ὅτε ὁ Κ. Πάξτων συνέλαβε σχέδιον τεράστιον. Ἀλλὰ τίς οὗτος ὁ Κ. Πάξτων; ἦτο τάχα ἀρχιτέκτων, μηχανικὸς; ἢ κάτοχος ἄλλης τινὸς ἐπιστήμης; Διόλου! ὁ Κ. Πάξτων ἦτο ἀπλοῦς κηπουρὸς τοῦ δουκὸς Δέβονσιρ, διανύσας ὀλόκληρον τὸν βίον μεταξὺ τῶν σπανιωτέρων καὶ ὠραιότερων ἀνθῶν τῆς οἰκουμένης. Ἐστοχάσθη λοιπὸν, ὀδηγούμενος ὑπὸ τῆς περὶ τὴν διατήρησιν τῶν ἀθῶν τούτων πείρας του, ὅτι, ἀντὶ οἰκοδομήματος στερεοῦ, ἦτο προτιμότερον νὰ καθιδρυθῆ μέγα στέγαστρον ἐξ ὑάλου, κατὰ τὴν ἀνέγειναι τοῦ ὁποίου ἤθελε σεβασθῆ καὶ τὰς δρυς αὐτὰς ὡς ἄθη λειμῶνος. Καὶ ἰδοὺ ὁ Κ. Πάξτων ἐπιδεικνύων μικρὸν τεμάχιον χάρτου ἐφ' οὗ ἦτο ἐσχεδιασμένον τὸ μέγα καὶ ἀπέραντον στέγαστρον τοῦ Υ. δαίου κήπου (Hyde Park). Οἱ Ἀγγλοὶ, οἵτινες ἐννοοῦσιν εὐκόλως, καὶ ἐκτελοῦσι προθυμότερον ὅλα τὰ μεγάλα ἔργα, παρεδέχθησαν ἀμέσως αὐτὸ, καὶ μετὰ τινὰς μῆνας τὰ μέρη ἐξ ὧν σύγκειται τὸ μυθῶδες ἐκεῖνο παλάτιον, μεταφερθέντα παρεσκευασμένα εἰς τὴν ὠρισμένην θέσιν, ἀπετέλεσαν, δαπάνῃ δύο ἑκατομμυρίων καὶ διακοσίων χιλιάδων δραχμῶν, τὴν μεγαλοπρεπῆ οἰκοδομήν ἐν ἣ ἀπετέθησαν τὰ θαυμάσια τοῦ κόσμου, καὶ ὑπὸ τὴν ὁποίαν περιεπλανήθησαν καὶ περιπλανῶνται ὅαι σχεδὸν αἱ σὺλαι τῆς γῆς.

Τὴν 19 Ἀπριλίου καθ' ἡμᾶς, ἡ βασιλίς τῆς Μεγάλης Βρετανίας ἐπεσκέφθη ἐν παρατάξει καὶ πομπῇ,

τὸ μεγαλοῦργημα τοῦτο, καὶ μετὰ τὴν βασιλίδα εἰσῆλθον εἰς αὐτὸ ὅλοι ὅσοι ἐπλήρωσαν ὡς τιμὴν εἰσόδου δρ. 8 καὶ λ. 40.

Ὡ! πόσον λαμπρὰ καὶ περιέργως ἦτο ἡ ἡμέρα ἐκείνη! Ποτὲ παρὰ τὰς πύλας θεάτρου, οὔτε ὅτ' ἐμελλὸν νὰ παραστήσωσιν ἢ νὰ χορεύωσι τὰ περιφημότερα πρόσωπα, δὲν συνεσωρεύθη τοσοῦτον πλῆθος! Αἱ πύλαι ἤνοιξαν τὴν ἐννάτην πρὸ μεσημβρίας· πόσοι πεδες κατεπατήθησαν, πόσα εἴθη συνεβλήθησαν, πόσαι ἐσθῆτες κατεκερατίσθησαν, πόσα σάλια ἐγεινόν ἀφαντα, πόσαι κραυγαὶ ἤκουσθησαν! Τέλος πάντων εἰσῆλθον· ὅλοι ἔσπευδον νὰ καταλαβῶσι τὰς πρώτας θέσεις· ἀλλ' ὑπῆρχον ἱκαναὶ διὰ εἰκοσιτέσσαρας χιλιάδας θεατῶν; Ἦρχισαν λοιπὸν καὶ πάλιν αἱ πρώται εἰριδες καὶ αἱ συμπιέσεις, τῶν ὁποίων οὐδ' αὐταὶ αἱ Κυρίαὶ ἔμειναν ἀμέτοχοι. Ἀπῆτουν δικαιοματικῶς, καὶ δὲν εἶχον ἄδικον, νὰ ὑποχωρήσωσιν εἰς ἄλλαι εἰς αὐτάς· καὶ βεβαίως ἤθελον ἐπιτύχει ἐὰν οἱ θεαταὶ ἦσαν μόνον ἄνδρες· ἀλλ' ἔπρεπε ν' ἀπευθυνθῶσι καὶ πρὸς Κυρίας, καὶ τότε ἐδύνατο νὰ ἐπέλθῃ πάλιν, καὶ πάλιν ἀναμφιβόλως διεξοδικωτάτη. Πόσοι ἐπεθύμησαν τὴν ἡμέραν ἐκείνην νὰ ἦσαν Κινέζοι, ἐταν εἶδον τὸν μαρμαρίνον Χαϊσιγκ κύψαντα, μὲ πρόσωπον λεμονόχρουν, μὲ ὀδόντας κίτρινους, μὲ βλέμμα ὑγρὸν, μὲ μύστακα ἀπέραντον, μὲ πῖλον δξύλοφον, μ' ἐπεγλύτην ποδῆρη, μὲ κομβία τῆς ἐβδόμης κλάσεως, καὶ μὲ βῆμα ὑπότρομον, ἐνώπιον τῆς βασιλίσσης, ἀσπασθέντα, κατὰ τὸ Ἀσιατικὸν ἔθος, τὸν πόδα τῆς!

Καὶ ὅμως δὲν διαταράχθη ἡ τάξις, ἂν καὶ ὁ μὲν ἀριθμὸς τῶν θεατῶν ἀνέβαινεν εἰς 24 000, θέσεις δὲ δὲν ὑπῆρχον εἰμὴ διὰ 4 ἢ 5000 χιλιάδας.

Ἐκαστος τῶν φερόντων εἰσιτήριον ἐνόμιζεν ὅτι μόνος αὐτὸς εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ τοποθετηθῆ καλῶς. Κύριε χωροφύλαξ, ἡρώτα, ποῦ εἶναι ἡ κλίμαξ ὑπ' ἀρ. 5; — Εἰς τὴν Κίναν, κύριε, πρέπει νὰ ὑπάγετε εἰς τὴν Κίναν ἐὰν θέλετε νὰ τὴν εὑρετε. — Κ' ἐγὼ ἔχω ἀρ. 101. ποῦ νὰ ὑπάγω, παρακαλῶ; — Γυρίσατε ὀπισθεν τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν ἀκρὰν τῆς Περσίας, ἕως τὴν μικρὰν Ἀσίαν· ἐκεῖ θὰ εὑρετε τὴν κλίμακα. — Ποῦ εἶναι, κύριε χωροφύλαξ, ἡ θέσις τῶν κλιμάκων; — Ἡ θέσις αὐτὴ, κύριε, εἶναι εἰς τὸ κάτω πάτωμα.

Οἱ ἐπισκεπτόμενοι τὸ παλάτιον τοῦτο, εἰσερχόμενοι διὰ τῆς πρὸς μεσημβρίαν κυρίας πύλης, διαβαίνουσι διὰ μεγαλοπρεποῦς θύρας δικτυωτῆς τῆς ὁποίας αἱ δύο πτυχαὶ εἶναι ὀρειχάλκινοι, καὶ συναντῶσι κατὰ πρῶτον ὠραιὰν κρήνην ἐκ χρυστάλλου, ἣτις κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἐγκαινίων διέχεεν ἀφθόνως ὕδωρ τῆς Κολονίας, καθὼς καὶ πλῆθος ἀγαλμάτων, μεταξὺ τῶν ὁποίων διαπρέπουσι τὸ τῆς βασιλίδος, καὶ τὸ σύμπλεγμα τὸ πριστοῦν τοῦ Ἀργοναύτας. Καὶ ἐξ ἀριστερῶν μὲν βλέπουσι τὰ πλοῦτη τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, ἐκ δεξιῶν δὲ τοὺς θησαυροὺς τὰ ἀραβικὰ ἐνδύματα καὶ τὰ προϊόντα τῆς Τύνιδος. Ἐκεῖ πηζίον καὶ ἡ Βρασιλία ἐπιδεικνύει τὰ πολύτιμα ξύλα καὶ τὰ ὀρυκτὰ τῆς, ἡ δὲ Κίνα τὰ βαρύτεριμα σκεύη καὶ ἄλλα βιομηχανικὰ προϊόντα τῆς. Τρία λοιπὸν μέρη τοῦ κόσμου ἐρίζουσι κατὰ πρῶτον ποῖον νὰ ἐλκύσῃ μᾶλλον τὴν προσοχὴν τῶν εἰσερχομένων,

οΐτινες, όταν φθάσῃσι πλησιέστερον τῆς κρυσταλλίνου κρήνης, ἐξ ἧς καταπίπτουσι ἀδιακόπως κρουνοὶ ὕδατος δροσεροῦ, καὶ ρίψῃσι τὸ βλέμμα πρὸς ἀνατολὰς, βλέπουσι διὰ μιᾶς τὰ διάφορα προϊόντα ὄλων τῶν κλιμάτων καὶ ὄλων τῶν τόπων. Στραφέντες δὲ πρὸς δυσμὰς, ἐξίστανται ἐνώπιον τῶν προϊόντων τῶν Ἀγγλικῶν ἀποικιῶν, τῆς καλλονῆς καὶ τῆς δυνάμεως τῶν μηχανῶν τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας, καὶ τῶν ἄλλων ἀνεκτιμῆτων ἔργων τῆς βιομηχανίας τῆς.

Μετὰ τὴν ἐκθεσιν τῶν προϊόντων τῆς Κίνας, τῆς Τύνιδος, καὶ τῆς νοτιοῦ Ἀμερικῆς, οἱ θεῶνται μεταφέρονται εἰς τοὺς κόλπους αὐτοῦς τῆς μεσημβρινῆς Ἑβρώτης, καὶ ἐπισκέπτονται τὰ Ἑλβετικά βιομηχανήματα ἐκεῖθεν δὲ μεταβαίνουν εἰς τὴν Γαλλίαν, τῆς ὁποίας τὰ προϊόντα συναμιλλῶνται πρὸς τὰ τῆς Ἀγγλίας. Ἐκεῖ πλησίον κεῖται ἡ Βελγικὴ, καὶ παρὰ ταύτην ἡ Αὐστρία ἦεν, ἐκτεινομένη ὀπισθεν ἐκείνης, προσεγγίζει τὴν Γαλλίαν αὐτήν. Πρὸς ἀνατολὰς τῆς Αὐστρίας κεῖνται τὰ Γερμανικὰ Κράτη τὰ ἀπαρτίζοντα τὴν τελωνιακὴν ἑνωσιν, καὶ μετ' αὐτὰ ἡ Ἀρκτὴ Γερμανία, ἡ Νορβηγία καὶ ἡ Σουηδία, ὅθεν οἱ ξένοι ἀπέρχονται εἰς Ῥωσίαν, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὰς Ὀμοσπόνδους πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς. Ἐνταῦθα οἱ περιηγηταί, τρεπόμενοι πρὸς ἀνατολὰς, καὶ διαβαίνοντες τὸ μέρος τοῦ παλαιῦ τοῦ κείμενον ἀπέναντι ἐκείνου τὸ ὁποῖον διέτρεξαν, φθάνουσιν εἰς τὸ δεύτερον τμήμα τῶν Ὀμοσπόνδων πολιτειῶν διασχίζοντες δὲ πλαγίως αὐτὰς, ἐμβαίνουν εἰς αἰθούσαν ἀναπαύσεως, ἐκατέρωθεν τῆς ὁποίας ὑπάρχουσι δύο αὐλαὶ ὅπου κεῖνται τρία δένδρα θάλλοντα, τῶν ὁποίων τὴν ἐκρίζωσιν δὲν ἐπέτρεψεν ἡ ἐξουσία. Ἐπειδὴ δὲ, ἐάν περιελαβάνοντο ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ κτιρίου, ἤθελον προσβληθῆ οἱ κανόνες τῆς συμμετρίας, ἀρέθησαν καὶ τὰ τρία ἀστέρη. Ἐκεῖθεν, διαπερῶντες τὸ Ῥωτικὸν τετράγωνον, διευθύνονται πρὸς δυσμὰς, καὶ ἐπισκεπτόμενοι καθ' ὁδὸν τὴν Δανίαν, καὶ τὸ ἀπέναντι μέρος τῆς Γερμανίας, τῆς Γερμανικῆς τελωνιακῆς ἐνώσεως καὶ τὴν Αὐστρίαν, διέρχονται ἀλληλοδιαδόχως διὰ τῆς Ὀλλανδίας, τῆς Βελγικῆς, τῆς Γαλλίας, τῆς Ἰταλίας, τῆς Ἰσπανίας, τῆς Πορτογαλλίας, τῆς Ἑλλάδος, τῆς Αἰγύπτου, τῆς Τουρκίας, τῆς Περσίας, καὶ τῆς Ἀραβίας, καὶ φθάνουσιν ἐκ νέου εἰς τὴν κρυσταλλίνου κρήνην. Διαβαίνοντες τότε διὰ τῆς ἐκ δεξιῶν σιδηροστέκτου ὁδοῦ, εἰσέρχονται εἰς νέας αἰθούσας ἀναπαύσεως, ὅπου ἀναψύχονται πρὶν ἢ εἰσβάλωσιν εἰς τὴν Βρετανικὴν ἐπικράτειαν.

Μετὰ τὰς αἰθούσας ταύτας, ἐπὶ τὸς παρόδου κειμένης ἐκ δεξιῶν, ἀρχεται τὸ κατὰ τῆς Ἰνδίας Βρετανικὸν Κράτος. Οἱ περιηγηταί, διαβαίνοντες τὴν Γαπροβάνην, τὴν Μελίτην, καὶ πολλὰς ἄλλας ἀποικίας, φθάνουσιν εἰς τὸ μέρος ὅπου εὐρίσκονται αἱ μηχαναί. Ἐκεῖ βλέπουσι μηχανὰς παντοίας καὶ σκεύη ναυτικὰ ἄξια λόγου. Μετ' ἄλλογον εἰσέρχονται εἰς τὴν περιχρῆν τῶν ὀχημάτων, καὶ διαπερῶσι τὴν σιδηρᾶν ὁδὸν ἐρῆς κεῖνται δείγματα ἀμερικανικῶν ἀμαξῶν. Πρὸς δὲ τὴν ἄκρην τῆς ὁδοῦ ταύτης, ἐξ ἀριστερῶν, εὐρίσκονται μηχαναὶ ἀτμοπλοίων, μύλων, τυπογραφίας καὶ ὑφαντικῆς.

Οἱ περιηγηταί, διευθυνόμενοι πρὸς δυσμὰς, θαυμάζουσι τοὺς ὑφαντικούς ἱστῶς τῆς μεταξῆς, τοῦ λίνου, τοῦ ἐρίου καὶ τοῦ βαμβακίου. Ὅλα σχεδὸν αὐταὶ αἱ μηχαναὶ ἐργάζονται καθ' ὅσον ἐπισκέπτονται αὐτὰς οἱ ξένοι. Μετὰ ταῦτα εἰσέρχονται εἰς ἄλλας αἰθούσας ἀναπαύσεως, καὶ εἰς τινὰς αὐλὰς ἀστεγεῖς ὅπου ἀνυψοῦνται δένδρα ἄγρια.

Οἱ περιηγηταί, ἐπισκερθέντες τὰ μέρη περὶ ὧν ὠμιλήσαμεν ἐπιτροχάδην, διευθύνονται ἐκ νέου πρὸς ἀνατολὰς. Καὶ ἀπὸ ἰδῶσιν ἐξ ἀριστερῶν διάφορα εἶδη ἐκ βαμβακίου, ἐκ δερμάτων πολυτίμων, καὶ ἐξ ὀρυκτῶν προχωροῦσι πρὸς δυσμὰς ὅπου ἀπαντῶσι τὰς ἀνατολικὰς Ἰνδίας, τὴν Καναδικὴν, τὴν νήσον Μαιρικίαν, τὴν Γαβρίην, κ. τ. λ., καὶ μετὰ ταῦτα φθάνουσιν εἰς τὸ μέρος ὅπου εἶναι ἐκτεθειμένα εἶδη κατασκευασθέντα ἐν Ἀγγλίᾳ, ὡς σιδηρικά, ἐπιπλα, ὑφίσματα ποικίλλα, ἐργαλεῖα γεωργικὰ, πρὸς δὲ καὶ συλλογὴ ὀρυκτῶν τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας. Ἀπὸ δὲ παρατηρήσῃσι καὶ τὴν αἰθούσαν τῶν ἀγαλμάτων, φθάνουσιν εἰς τὸ τέρμα τῆς περιηγήσεως τοῦ κατωγείου, διατρέξαντες οὕτως ἐξ σχεδὸν μίλια.

Μετὰ ταῦτα ἀναβαίνουν εἰς τὴν μεσημβρινὴν αἰθούσαν τοῦ αἰωγέου διὰ τῆς κλίμακος τῆς διαχωριζούσης τὴν Καναδικὴν ἀπὸ τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν διευθύνονται δὲ πρὸς δυσμὰς, καὶ θαυμάζουσι ἀλληλοδιαδόχως τὴν ἀπειρον ποικιλίαν χημικῶν προϊόντων, οὐσιῶν καταλλήλων πρὸς τροφὴν καὶ ἄλλων φυτικῶν καὶ ζωικῶν, ὀπλων, πυροβόλων καὶ σχεδίων πλοίων. Πρὸς τὴν δυτικὴν ἄκρην τοῦ κτιρίου θαυμάζουσι ἐπίσης ἐργαλεῖα φυσικῆς, μέταλλα πολύτιμα, μεταξωτὰ, ταβίνας, σάλια, κεκρυφάλους, καὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ παρεκεῖ ὄργανα μουσικὰ τῆς Γερμανίας, ἐργόχειρα ψαθόπλεκτα τῆς Ἑλβετίας, βαμβακεῖα τῆς Ἀμερικῆς, καὶ πολλὰ ἄλλα εἶδη ἀνήκοντα εἰς τὰ ἔθνη τὰ κατοικοῦντα τὸ κατώγειον. Τοιαῦτα καὶ ἄλλα ὄρατα εἶδη περιέχει καὶ ἡ πρόσθορος κεντρικὴ αἰθούσα.

Ἐν τινὶ μέρει τῆς μεγάλης ταύτης αἰθούτης εἶναι ἀποθεθειμένοι οἱ ἐξωγραφημένοι ὕαλοι ὄλων τῶν τόπων, καθ' ὅλην δὲ τὴν λοιπὴν φαίνονται τέρποντα τὸν ὀφθαλμὸν ἀγαλεῖα πῆλινα, κρύσταλλοι, ὄργανα χειρουργίας, μουσικῆς καὶ φυσικῆς, καὶ διάφορα πρότυπα. Ἐκεῖθεν οἱ περιηγηταί, καταβαίνοντες τὴν κλίμακα τὴν διαχωρίζουσαν τὰς ἀνατολικὰς Ἰνδίας ἀπὸ τῶν νήτων Γαπροβάνης καὶ Μελίτης, εὐρίσκονται καὶ αἰθὺς ἐνώπιον τῆς κρυσταλλίνου κρήνης κειμένης ἐν μέσῳ τοῦ οἰκοδομήματος, καὶ τρεπόμενοι πρὸς ἀριστερὰ, ἐξέρχονται διὰ τῆς ἀρκτικῆς πύλης.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον οἱ περιηγηταί ἐπισκέπτονται τέσσαρα αἰθούσας, ἐξ ὧν ἐκάστη ἔχει μῆκος ἐνὸς τρίτου τοῦ μιλίου (τὸ μίλιον σύγκειται ἐκ 1609 μέτρων καὶ 33 ἑκατομμέτρων)· ἐπειδὴ δὲ, διὰ τὴν ὑπάρχουσα ἐλευθέρῃ ἢ διόδῳ ἐκατέρωθεν, τὰ διάφορα εἶδη εἶναι τοποθετημένα εἰς τὸ κέντρον, τὸ διάστημα τὸ ὁποῖον διέτρεξαν ἀπαρτίζεται ἐκ τεσσάρων περιῶν μιλίων, εἰς ἃ, προστιθεμένων καὶ τῶν τοῦ κατωγείου ἐξ, συμποσοῦνται δέκα μίλια, ἵκανὰ νὰ καταπονήσῃσι καὶ τὸν πλέον φιλοθεάμονα περιηγητήν.

Ἐκ τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ παλατιοῦ τούτου,

τὰ ἐλκύνοντα πρὸ παντὸς ἄλλου τὸν θαυμασμὸν τῶν θεατῶν εἶναι τὰς ἐξῆς ἢ χρηστάλλινος κρήνη περὶ ἧς ὠμίληταμεν ἤδη, ὁ περίφημος ἀδάμας Κοϊντορ, ἡ ὄρος φωτός, ἡ μηχανὴ ἢ κατασκευάζουσα ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ φακέλλους ἐπιστολῶν, τὸ ἐκ μονολίθου γαιάνθρακος περικαλλῶς γεγλυμμένον ἀνακλινητήριον, ἐφ' οὗ κάθηνται ἐν ἀνέσει ἑπτὰ ἄνθρωποι, αἱ κομψοπρεπεῖς αἰθουσαι τῆς Αὐστρίας καὶ αἱ τῆς ἀνακτύσεως. Ἀλλὰ μεταξὺ τῶν θαυμασίων τούτων ἐκεῖνο οὐ τινος πρέπει νὰ γίνη ἐνταῦθα ἰδίως μνεῖα, εἶναι τὸ ὄρος τοῦ φωτός. Τὸ ὄρος τοῦτο τοῦ φωτός, τὸ ὁποῖον, μὲ ὄλον τὸν πρὸς τὰ κλασικὰ ὄρη τῆς πατρίδος μου ἀρχαιολογικὸν ἔρωτά μου, ἤθελον, τὸ ὁμολογῶ ἐν κατανοῦναι, προτιμῆζει καὶ τοῦ Παρνατοῦ, καὶ τοῦ Ὀλύμπου, καὶ αὐτοῦ τοῦ μουσοτρόφου Ἐλικῶνος, ἀνήκει πρὸ τινῶν μὲν ἐτῶν εἰς τὸν Ρούγγετ Σίγκ, βασιλέα τῆς Λαχόρας, σήμερον δὲ ἀνήκει εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς οἵτινες κατέκτησαν καὶ τὴν Λαχόραν, καὶ τὸν βασιλέα, καὶ τὸν ἀδάμαντά του. Τὸ ὄνομα ὄρος δὲν ἐδόθη ἴσως ἀτόπως εἰς αὐτὸν, διότι εἶναι ὁ ὀγκωδέστερος τῶν σωζωμένων πολυτίμων λίθων. Ἀλλ' ἡ ἀξία του εἶναι ἔτι πλέον ὀγκώδης! διότι ἀντιστοιχεῖ πρὸς τεσσάρων ἐτῶν εἰσοδήματα τῆς Ἑλλάδος, ἢ πρὸς τὸ ἐξ ἑκατομμυρίων ἐξήκοντα δάνειον τὸ ὁποῖον ἐχορήγησαν πρὸς αὐτὴν αἱ τρεῖς Δυνάμεις! Διὰ τί νὰ μὴ σπεύσωμεν νὰ κατακτήσωμεν ἡμεῖς πρὸ τῶν Ἀγγλων τὴν Λαχόραν;

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Dactylogogie, ὑπὸ I. Barrois, μέγας τόμος εἰς 4ον. μετὰ 61 ἰχνογραφικῶν πιθῶκων. Τιμᾶται φρ. 70.

Διετρέξαμεν τὸ βιβλίον τοῦτο ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους, καὶ ἀρ' οὗ ἀνέγνωμεν καὶ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ συλλαβὴν, ἐμείναμεν ἀκόμη δισταζόντες ἀν' ὁ συγγραφεὺς παίζων τὸ συντάξεν ἢ σπουδάζων. Ἡ διάχυσις ὅμως θὰ ἦτον δι' αὐτὸν ὀπωπῶν πολυδάπανος, διότι δὲν πιστεύομεν νὰ ἔχη αὐτὸς τὴν ἀξίωσιν ὅτι θὰ εὐρεθῶσιν ἄνθρωποι οἵτινες καὶ νὰ πληρώσωσι καὶ ἀκόμη ν' ἀναγνώσωσι τὸ βιβλίον του.

Ἄν ἐπρόκειτο περὶ κακοήθους τινός καὶ ἐνταυτῶ ἀμαθοῦς ἀπατεῶνος, μὴ ἐννοοῦντος ὅτι ὅσας λέξεις τόσας ἀνοησίας ἐκφέρει, ἢ κρίσις δὲν θὰ ἦτον δύσκολος. Ἐκαστος ὅστις δὲν ἐδδελύττετο νὰ ἐκτείνῃ τὴν χεῖρα πρὸς τὸ μυσαρὸν παραπέτασμα, εὐκόλως θὰ τὸ διέσχίζεν. Ἀλλὰ τοιαύτη ἢ περίστασις δὲν εἶναι ἐνταῦθα. Ὁ Κ. Βαβρόου δὲν εἶναι ἀμαθής. Πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Ἡ πολυμαθεία του μάλιστα φαίνεται ἀπειραντος, καὶ ἂν τις γλῶσσα ἀπωλέσθῃ ἐν μέσῳ τῆς μεγάλης συγχύσεως ἐν Βαθυλῶνι, πέπεισμαι, ὅτι ὁ Κ. Βαβρόου τὴν εὔρε καὶ τὴν ἡξεύρει κ' ἐκεῖνην. Ὁ Κ. Βαβρόου ἀπατεῶν δὲν εἶναι, φαίνεται πιστεύων ὅσα πρεσβεύει, καὶ ἂν τινὰ ἀπατᾷ, ἐκυτὸν ἀπατᾷ πρῶτον. Ἡ πίστις του τὸν ἀπώλεσε.

Δακτυλογολογία δε ἐπιγράφεται τὸ σύγγραμμά του,

διότι δι᾽ ἄσχυρίζεται ὅτι κατ' ἀργάς, πιθανῶς πρὶν πλασθῆ ἢ γλῶσσα ἐντὸς τοῦ στόματος, οἱ ἄνθρωποι ὠμίλου διὰ τῶν δακτύλων, ὅπερ τοῦλάχιστον εἶχε τὸ προτέρημα ὅτι δὲν ἀπετέλει πολλὴν τὰσχήν.

Ὁ Ἀδάμ, ὅταν ἤθελε νὰ εἶπῃ εἰς τὴν Εὐάν ὅτι πεινᾷ, δὲν ἐπρολόγιζεν ὡς ἐν Μίλτωνι:

Μόνη σύντροφε, καὶ μόνη τῆς χαρᾶς μου κοινωνεῖ, γλυκυτέρ' ἀρ' ὅτι πᾶσι τῆς Ἐδέμ αἱ ἡδοναί, ἀλλὰ συνάπτων τοὺς πέντε δακτύλους του, τοὺς ἔφρεν ἐπανειλημμένως πρὸς τὸ ἀνοικτὸν στόμα του! (σελ. 33).

Ἄλλ' ὅμως ὁ Θεὸς ἀπεφάτισε νὰ ὀμιλῶσι καὶ ἄλλην γλῶσσαν ὡς ἄνθρωποι, καὶ ἠνέωξε τὰ χεῖλη αὐτῶν. Ἡ γλῶσσα δὲ αὕτη, ἢ ὁ συγγραφεὺς ὀνομάζει πατριαρχικὴν καὶ προελληνικὴν, ἦτον . . . οὐδαμῶς ἄλλη ἢ αὕτη ἢ Ἑλληνικὴ! Ἄν ὑπὲρ αὐτῆς δὲν καθιστᾷ φιλοπρόσωπον ἴσως τὸν Κ. Βαβρόου ἢ πεποιθήσις ὅτι αὐτὸς μὲν ἡξεύρει τὴν Ἑλληνικὴν, οἱ δὲ ἄλλοι δὲν τὴν ἡξεύρου, πεποιθήσις διττῶς ἐστραλμένη, ἂν ἢ ἀνακάλυψις του ὑπὲρ τῆς τοιαύτης ἀρχαιότητος τῆς γλώσσης ἡμῶν εἶναι ὀρθή, τῷ χρεωστοῦμεν τῷ ὄντι μεγάλην εὐγνωμοσύνην. Ὁ Ἀδάμ λοιπὸν καὶ ἡ Εὐά ὅταν ὠμίλησαν διὰ τοῦ στόματος, ὠμίλησαν Ἑλληνιστί (*).

Ἄλλ' ὀλίγον μετὰ τὸν Ἀδάμ, ἐφ' ἐνός τῶν ἀπογόνων του ὅς τις εἶχε γνωρίζει ἀκόμη αὐτὸν, ἐπὶ τοῦ Νῶε, ἐτυγχάνθησαν αἱ διάλεκτοι, δηλαδὴ ἡ λαλουμένη (Ἑλληνικὴ) γλῶσσα ἐξεχυδαίσθη πολλαχῶς, μόνος δὲ ὁ Ἴάφεθ διετήρησεν αὐτὴν καθαρὰν, καὶ κατὰ τὴν εὐλογίαν τοῦ Νῶε (ἐν Γενέσ. Θ'. κζ'. πλατύνας ὁ Θεὸς τὸν Ἴάφεθ) τὴν διέσπειρε πάλιν ἐφ' ὅλην τὴν γῆν διὰ τῶν Πελαγῶν (σελ. 41), ὅπερ ἀναγνωρίζει καὶ ὁ Κικέρων (pro Archia), μαρτυρῶν ὅτι πανταχοῦ ἀναγινώσκειται ἢ Ἑλληνικὴ, λέγει ὁ Κ. Βαβρόου, (σ. 42) μιγνύων, φοβούμεθα, ὀλίγον θαρραλέως χρόνος καὶ τόπους.

Ἄλλ' ἐκτός τούτου παρέμενεν ἢ Ἑλληνικὴ ἀρχαιότητος ἐκεῖνη γλῶσσα καὶ παρ' ὅλοις τοῖς ἔθνεσι, τοῖς Κινέζοις, τοῖς Δρουδαῖς, τοῖς Μεξικανοῖς (σ. 46), ὡς γλῶσσα τῶν σοφῶν, γλῶσσα τῶν ἱερέων ἀπόκρυφος, ἢ ἢ ἐγχωρίως λαλουμένη ἢ θυγάτηρ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον παραρθαρῆσα. Παρέμεινε δὲ ὁμοίως παρ' ὅλοις τοῖς ἔθνεσι καὶ ἡ ἄλλη γλῶσσα, ἢ διὰ τῶν σχηματῶν, ἢ κυρίως γλῶσσα, ἢ ἢ φωνῆ ἦτον μόνον βοήθημα (σ. 35), καὶ εἰς τὴν δυνάμεθα ν' ἀναγνωρίσωμεν δύο περιόδους, τὴν σχηματολογικὴν, πρὶν ἐφευρεθῆ ἢ φωνῆ, καὶ τὴν κυρίως δακτυλογικὴν, ἀρ' οὗ εὐρέθη.

Ἄλλ' ἀρ' οὗ ἢ φωνητικὴ γλῶσσα εὐρέθη, τινὰ ἔθνη συνέλαβον τὴν ἰδέαν ν' ἀπομνημονεύωσι καὶ διὰ γραφῆς τὰ λεγόμενα. Ἀντικείμενα λοιπὸν τινὰ ἴσως ἐσημείωσαν εἰκονικῶς, ὅσον ἐχάραττον μορφήν λέοντος, ὅταν ἤθελον νὰ γράψωσι τὴν λέξιν Λέων. Ἀλλὰ ὅμως, τὰ πλεῖστα, ὅλα τὰ ῥήματα, ὅλα αἱ ἀρηρημέναι λέξεις, καὶ τέλος, κατ' ἀναλογίαν καὶ αὐτὰ τὰ ὀνόματα ἐ-

(*) Διὰ τὴν Ἀδάμ νὰ μὴ παράγῃται ἐκ τοῦ α καὶ δ α μ ν ω, ὁμοῦ δ' ἐδάμαστος, ὁ ἰσχυρὸς, Εὐά δὲ ἐκ τοῦ Ἐ δ α, ἢ καλῆ, καὶ Ἐ δ δ μ ἐκ τοῦ Ἐ δ ω, ὁ τροφὸς τῆς κηποις; Ἑλληνιστῶσαν τὰς ἐκ τοῦ κ α γ δ ν φ ω τ θ ς παραγωγὰς ἐκείνας;

γράφοντο πρωτοφωνικῶς, δηλαδή ἀνθ' ἑκάστης λέξεως ἐχαράτετο ἡ εἰδὼν ἀντικειμένου τινός, οὗ τὸ ὄνομα ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ καὶ ποσῶν τῶν γλωσσῶν ἀρχαιότητι Ἐλληνικῇ γλώσσῃ ἤρχιζεν ἀπὸ τῆς αὐτῆς φωνῆς ἀφ' ἧς καὶ ἡ λέξις ἦτις ἐπέκειτο νὰ γραφῆ (σ. 90). Οὕτω φέρ' εἰπεῖν, θέλοντες νὰ γράψωσι τὴν λέξιν *Λέγω*, ἐχάραττον *Λέιγτα* ἢ *Λιγῶν* ἢ *Λεκάινη* ἢ *Λύσαν*, ἢ ὅτι ἄλλο ἀρχόμενον ἀπὸ τοῦ Λ. Τοῦτο, καὶ τοῦτο μόνον ἦν κατὰ τὸν Κ. Βαβρόν, ὁ δὲ τὸ ἱερογλυφικὸν σύστημα τῆς Αἰγύπτου ὥστε ἀφ' οὗ ἅπαξ εἶρε τὴν κλεῖδα, ἡ ἀνάγνωσις τῶν ἱερογλυφικῶν εἰς τὸν γνωρίζοντα τὴν Ἑλληνικὴν ὡς ὁ Κ. Βαβρόν, δὲν παρέχει οὐδεμίαν δυσκολίαν. Ἰσὺ μικρὰ παραδείγματα. Ἐν τοῖς Αἰγυπτιακοῖς μνημείοις ὑπεράνω τῶν Βασιλικῶν Πλατείων (ἰδ. Πανδ. Φυλ. 26, σελ. . .) φαίνονται συνήθως κεχαραγμένα εἰς κύκλους μετὰ παχείας στιγμαῆς ἐν τῷ μέσῳ (ἢ εἰκὼν τοῦ ἡλίου), καὶ ὑπ' αὐτὸν ἐν πτηνῶν (χηναῖώπηξ), ἔπειτα δὲν ἐν θρύον καὶ μία μελισσα. Περὶ τῆς χηναλώπεκος λέγει ὁ Ὁραπόλλων (Ἱερογλ. Α'. 53): *Υἱὸν δὲ βουλόμενοι γράφαι, χηναλώπεκα ζωγραφουσι*. Διὰ τοῦτο οἱ Αἰγυπτιολόγοι ἐξήγησαν τὰ δύο πρῶτα σημεῖα διὰ τοῦ Ἰὸς ἡλίου, τίτλου ὅστις ἀπαντᾶται εἰς τὴν ὑπὸ Ἐρμαπίωνος μετάφρασιν Αἰγυπτιακοῦ Ὁβελίσκου, καὶ ἐν ἐάμβανον πάντοτε οἱ τὰ αὐτὰ μετὰ τῶν Αἰγυπτίων ἦθη ἔχοντες βασιλεῖς τῶν Αἰθιοπῶν (Βίων, Αἰθιοπ.). Τὰ δὲ ἄλλα δύο σημεῖα ἐξήγησαν: *Βασιλεὺς Βαβρόν καὶ νότον* (ἰδ. Πανδ. αὐτ.). Ἄλλ' ὁ Κ. Βαβρόν ἀναγινώσκει τὰ τέσσαρα ταῦτα σημεῖα ὡς ἔκεται: *Ὁφθαλμὸς, Στρονθὸς, Σκόλοψ, Μέλισσα*, ὧν ἡ πρωτοφωνία εἶδει τὰ γράμματα Ο. Σ. Σ. Μ., ἄπερ ὁ Κ. Βαβρόν ἀνευ δυσκολίας συμπληροῖ εἰς: *Ὁ Σερμὸς Σεβάσιμος Μείδων*, σημαίνον κατ' αὐτὸν: *Ὁ ἔντιμος, ἱερὸς ἡγεμὼν!*

Τῆς πρώτης, λέγει, γραμμῆς τοῦ ἐν Παρισίοις Ὁβελίσκου τοῦ Λουξὸρ τὰ σημεῖα εἰσὶ: Τέγος. Κλεῖς. Κλεῖς. Ταινία. Τμηγῆ. Τεθμός. Ταινία. Τέγος. Κλεῖς. ὧν ἡ πρωτοφωνία *Τ. Κ. Κ. Τ.* (Τ. Τ. ἐκ περισσοῦ). Τ. Κ. συμπληρωμένη εἰς *Τέθμιος Κείρανος, Καίρον Τέγος, Τ. ἡμῶν Τιμωρός. Δαίμων Κόσμου*, καὶ δηλοῦσα ἐν τῇ πατριαρχικῇ ἢ προελληνικῇ γλώσσῃ: *Νόμιμος Βασιλεὺς, νέον θαῦμα, γενναῖος ἐκδικητῆς, τύχη τοῦ κόσμου!*

Ἐπὶ ἄλλου ἱερογλυφικοῦ εὐρίσκει ἀπεικονισμένα ταῦτα τὰ ἀντικείμενα: *Τεθμός. Ὄρνις. Ε. Κνήμη Λοξός. Σταυρός. Ταινία. Τεθμός. Κέντρον. Βαλανός. Ἡμαί. Ταινία. Ἰέραξ*, ὧν ἡ πρωτοφωνία: *Τ. Ο. Ε. Κ. Α. Σ. Τ. Τ. Κ. Β. Η. Τ. Ι.* ἦν συμπληροῖ εἰς *Τόπος Ὀχθηρῶ Κεῖλας Λέμβους Τρεῖς Ταχτεῖ Βλη(Κ)χροὺς Τε(Η)ειῶ Ἱεροῦς*, ἦτοι: *Ἀφιερωτῶ (τῷ Ἀνοῦβιδι) τρεῖς ἐλαφρὰς λέμβους αἵτινες μ' ἐκόμισαν εἰς τὴν ὄχθην ταύτην!* (σ. 106). Καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μνημείου ἄλλα σημεῖα, ὧν ἡ πρωτοφωνία *Τ. Α. Ο. Ρ. Κ. Σ. Ρ.* ἦτοι, λέγει: *Τάχα Αἰτῶν, Ὡς Ῥύεται Κείρανος Σιωπῶντα Ῥαγοῖν*, ὅπερ ὑποτίθεται ὅτι σημαίνει: *Ἀμέτῳ ἐξαιτούμενος παρὰ τοῦ βασιλέως προστασίαν ὅπως καλλιεργήσῃ ἐν ἀσφαλείᾳ!*

Τὰ Ἑλληνικὰ ταῦτα, ἀν ὠμιλοῦντο ἐπὶ Νῶε, ἔχει ἄδικον νὰ λέγῃ ὁ Κ. Βαβρόν ὅτι δὲν ἐλησμονήθησαν μετὰ τὴν πυργοποιίαν ἔκτοτε δὲν ἤξεύρομεν οὐδένα ὅστις τὰ ὠμίσει. Προσέτι ὁ συγγραφεὺς εὐρίσκειται καὶ ὑπὸ τὴν δεινὴν ἀπάτην ὅτι τὰ γράμματα ἐπὶ Κάδμου ἦσαν δεκαεξ, καὶ ὡς ἐκ τούτου τὸ Τέγος, πότε ἐκλαμβάνεται ὡς Γ. πότε ὡς Θ. πότε ὡς Δ. καὶ ἄλλα ὁμοίως. Ἀλλὰ διατὶ τὸ σχῆμα τοῦτο (Λ) ὅπερ ὁ Κ. Βαβρόν ὀνομάζει *Τέγος*, ἐγὼ νὰ μὴ τὸ ὀνομάσω γωνίαν, ἢ τοῦλάχιστον Στέγην, καὶ νὰ ἔχω ὡς πρωτοφωνίαν ἀντὶ τοῦ Γ τὸ Γ ἢ τὸ Σ; καὶ ὁμοίως περὶ ὄλων τῶν ἄλλων σημείων. Ἐπειτα ὁ Κ. Βαβρόν τὰς πρωτοφωνίας φέρ' εἰπεῖν Ο. Σ. Σ. Μ. συμπληροῖ εἰς *Ὁ Σερμὸς Σεβάσιμος Μείδων*. Ἀλλὰ τί μ' ἐμποδίζει νὰ τὰς συμπληρώσω εἰς *Οὐδὲν Σερμῆας* *Σίγα μᾶλλον*, ἢ εἰς εἴτι ἄλλο;

Ἀλλὰ μετὰ τὴν Ἱερογλυφικὴν ὑπῆρξε καὶ ἄλλη τῆς γραφῆς πρόσδος: αὕτη ἦν ἡ κυρίως *Δακτυλογία*, τῆς Ἀδαμιαίας ἐκείνης Σχηματολογίας πρωτότοκος θυγάτηρ, διὰ τοῦτο ὁμοιομόρφως καὶ ἀπορριλλάκτως διεσπαρμένη καθ' ὅλον τὸν κόσμον καὶ διατηρουμένη ἐφ' ὄλων τῶν αἰώνων, στηριζομένη δὲ πάντοτε καὶ αὐτὴ ἐπὶ τῆς ἀρχαιότητος Ἑλληνικῆς γλώσσῃ. Ὅτι αὗτος εἶναι ὁ ἀρχαιότατος τρόπος τοῦ διαλέγεσθαι, μαρτυρεῖ, λέγει ὁ συγγραφεὺς, ἀψευδῶς καὶ ἡλίου προφανέστερον ἡ ἱερὰ Γραφή, ἢ μᾶλλον τὸ κηρύττει ὁ Κύριος τοῖς Ἰουδαίοις: διότι τὸ χωρίον τοῦ Ησαίου (ΜΘ'. 16): *Ἐπὶ τῶν χειρῶν μου ἐξωγράφησά σου τὰ τεῖχη*, ὀρθῶς μεταφραζόμενον ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ, ἔχει οὕτω: *Σὲ ἠκρίβωσα ταραῶν τῶν ἐπὶ ?!* (σελ. 52). Καὶ αὐτῆς ἡ βᾶσις εἶναι ἀπαράλλακτος τῆ τῆ; ἱερογλυφικῆς, μὲ μόνον τὴν διαφορὰν ὅτι ἀντὶ δι' εἰκόνων, ἡ πρωτοφωνία ἐκφράζεται δ' ἀ διαθέσεως τῶν δακτύλων. Ὅσον ἐν τῇ ἱερογλυφικῇ θέλων νὰ γράψω τὴν λέξιν *Αἰτῶ*, χαράττω (κατὰ τὸν Κ. Βαβρόν) ἕνα Ἀετόν. Ἐν δὲ τῇ δακτυλογικῇ διαθέτω τὰ δάκτυλα τῆς χειρός μου εἰς τρόπον ὅστις σημαίνει Α. Ὅστε βλέπων τινὰ διδόντα πέντε διαφόρους θέσεις εἰς τοὺς δακτύλους του, σῆτινες νὰ ἐμφανίσωσι τὰ πέντε γράμματα Μ. Α. Θ. Π. Α., δὲν θέλεις ἔχει οὐδεμίαν δυσκολίαν ν' ἀναγνώσῃς *Μῆτην Ἀεῖθε Θεῖ Πηλεῖδάειω Ἀχιλλῆος*. (ἐν τούτοις εἰς φιλόλογος φίλος μου εἰς ἐν ἐπρότεινα τὰ πέντε ἐκεῖνα γράμματα, ἀνέγνω:

Μαῦρος Ἀράπης Θαβέξες Πλυνόλουσε Ἀσπρίζει!).

Αὕτη δὲ ἡ δακτυλογία ἅπαξ προσδιορισθεῖσα, καὶ ἔχουσα, ἐννοεῖται, δεκαεξ θέσεις τῶν δακτύλων, ὅσα ὑποθέτει ὁ Κ. Βαβρόν ὅτι εἶχε γράμματα ἢ γραμματικὴ τοῦ Κάδμου (ἰδ. τὰ σχήματα ταῦτα ἐν Planche III), δὲν μετεβλήθη ποτέ, ἀλλὰ μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσῃς ἐπεκράτει καὶ αὕτη ἀπὸ τοῦ Νῶε μέχρι τοῦδε, ἀπὸ Κίνας μέχρι Μεξικοῦ καὶ πολυνησίας.

Ἐπομένως, ὅλη ἡ Ἀσουσιακὴ σιτησείδης γραφὴ οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ δακτυλογία, αἱ σφῆνες παριστώσι δακτύλους διαφόρους συνδυασμένους, καὶ ἐπομένως τοῦν τεῦθεν εὐκόλως μεταφραζόμενος εἰς Σ. Κ. Τ. Τ. Π. Ο., κτλ. ἄπερ οἱ περὶ τὸν Κ. Βαβρόν προχειρότατα συμπληρώσαντες, θὰ ἔχωσιν ἐν ἐλαχίστῳ χρο-

να εξηγημένην πᾶσαν τὴν μέχρι τοῦδε ἄγνωστον ἱστορίαν τῶν ἀρχαίων Ἀσιαίων, ἐθίων.

Τὴν δακτυλογίαν δὲ, ἐπομένως καὶ τὴν ἐλληνικὴν γλῶτταν, ἤξευρον ὄλοι οἱ πικρὸς χρόνου καὶ τόπου καλλιτέχναι. Ὁ ἀνδρῶν τοῦ Ἀντωνίου φέρ' εἰπεῖν (ἄρχαί καὶ ἐπὶ Ῥωμαίων), ἐν Πικρίῳς ἔχει οὕτω διατεθειμένους τοὺς δακτύλους, ὥστε διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς ἐκφράζει τὸ γράμμα Ρ, διὰ τῆς ἄλλης τὸ Α. ὁ περ δηλοῖ (ὄλα ταῦτα ὁ Κ. Βαβρόου τὰ λέγει) Ῥέζω Δίωρ! δηλαδὴ, θυσιάσω τὴν ζωὴν μου! Ὁ Βελβεδέρος Ἀπόλλων δ' ἄ τῶν δακτύλων τῆς μιᾶς χειρὸς λέγει Π, διὰ τῶν τῆς ἄλλης Υ, ἦτοι Πύθων Ὑβρις. Ἐπὶ ἐνὸς ἐπιταρίου ἀγγείου παρίσταται, κατὰ τὸ σύνθημα, γυνὴ καθήμενὴ καὶ ἐμπρὸς αὐτῆς ἀνὴρ ἰστάμενος. Ὁ Κ. Βαβρόου βλέπει εἰς τοὺς δακτύλους ἐκείνης τὸ Γ, τοῦτου τὸ Ρ, ὁ περ, λέγει, δηλοῖ Γρῦ; Ῥαθάμυξ! δηλαδὴ ἐρωτᾷ ἢ γυνὴ Γρῦ; τόσον δόλιγὸν ἦτον ἢ ζωὴ μου;! καὶ ἀποκρίνεται ἐκεῖνος Ῥαθάμυξ, μία σταγὼν εἶναι μόνον! — Ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ τοῦ αὐτοῦ Μουσείου διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς σημειοῖ Ι, καὶ διὰ τῆς ἄλλης Κ, δηλαδὴ φέρει εἰς τοὺς δακτύλους τοῦ τὴν ὑπογραφήν του. Ὁμοίως καὶ ὁ Σάραπις, ὁμοίως καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς (Pl. XI) Ὁ Ὅσιρις διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς σημειοῖ Ο (τὸ ὄνομά του), διὰ τῆς ἄλλης Α (Αἰτέω!). — ἐνὸς Ἰνδικοῦ ἀγάλματος ἢ μία χεὶρ ἐμφαίνει Δ ἢ ἄλλη Α, δηλαδὴ Δίκη, Ἀρχή. Ἐπὶ τῶν Ἀναγλύφων τῆς Νινευί εἰς Ἀσίριος βασιλεὺς σχηματίζει διὰ τῶν δακτύλων τῶν δύο χειρῶν τὰ γράμματα Γ. Ε. ἦτοι Γεράτω Ἐταῖρον, ἦτοι ἀνταμοιβὴν τοὺς συμμάχους μου! Τὸ ἀγαλμα τοῦ Βισνοῦ σχηματίζει διὰ τῶν δύο χειρῶν Μ. Π, ἦτοι Μήτηρ, Πατήρ. Εἰς Μεξικανικὴν ζωγραφίαν παριστώσων δύο ἀνθρωπάκια, δὴθεν νομίζον καὶ νόμφον, ὁ μὲν δ' ἄ τῶν δακτύλων του σχηματίζει Ι. Α ἦτοι Ἰλάω, Ἀνάγκη ἦτοι, εἰμὶ πρόθυμος εἰς τὸν δεξιὸν τῶν γάμων!, ἢ δὲ Α. Π ἦτοι Αἰρέω Πρύτανιν, ἦτοι ἐκλέγω προστάτην! Ἄλλος Μεξικανὸς δακτυλογεῖ Π(αρθένος), Γ(υή), ἄλλος Ἀ(ρνομα) Γ(υή) Ἀ(ρω). δηλ. συγκατανεύω, Ἀ(νάγκη), κτλ. Ἐπὶ Αἰγυπτιακοῦ ἀναγλύτου παρίσταται ὁ Ὅσιρις καὶ ἢ Ἰσις, καὶ εἰς αὐτοὺς παρομοιάζει νεκρὸν ὁ Ἄνουβις, ἐν ᾧ κριτεῖ εἰς τὴν χεῖρα ἄρτον. Εἰς τοὺς δακτύλους αὐτῶν ἀναγινώσκει ὁ Κ. Βαβρόου: Ἐ(ίω) Δ(εῦρο), λέγει ἢ Ἰσις. Ἐ(ρύω), λέγει ὁ Ὅσιρις. Ἀ(ρτον) Ἀ(ζω) λέγει ὁ Ἄνουβις. Ὑπὸ δὲ τὸ ἀνάγλυτον ὑπάρχει καὶ Φοινικικὴ ἐπιγραφή. Ἄλλ' ἐνοεῖται ὅτι κατὰ τὸν Κ. Βαβρόου ὄλοι αἱ ἐπιγραφαὶ εἰσὶν Ἑλληνικαί, ἢ οὐ Ἑλληνικαὶ εἰσὶν ὄλοι αἱ γλῶτται. Εἰς τὴν ἐπιγραφήν λοιπὸν ἐκείνην ἀναγνωρίζει τὰ γράμματα: INKAY NISΓ ΣΤ, καὶ ἀναγινώσκει IN(τευ)K(τικ)AY NIS(ο)T(ης) ΣΤ(έγει), δηλαδὴ Ἐντευκτικὴ νησιώτης στέγω, δηλαδὴ Ἰλεσι προστάται τῶν νησιωτῶν!

Ἄν αὕτη εἶναι ἢ Ἑλληνικὴ εἰς ἢ ὁ Κ. Βαβρόου ἀποδίδει τὴν τιμὴν τῆς ἐπικρατήσεως ἐφ' ὅλης τῆς γῆς, ἴσως δικαίωτερον ἡμῶν δύνανται νὰ κωχνηθῶσιν ἐπ' αὐτῆς οἱ Μεξικανοὶ ἢ οἱ Παταγῶνες.

P.

Ο ΓΕΡΩΝ ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ, ἢ περὶ κοινωνικῶν καθήκοντων. Β βλίον πρὸς χρῆσιν τοῦ λαοῦ, συνταχθέν μὲν Ἰταλιστὶ ὑπὸ Κ. Καντοῦ, μεταφρασθέν δὲ ὑπὸ Α. Π., καὶ ἐκδοθέν ἀναλώματι καὶ τύποις Α. Κορομηλά. Ἐκδ. Β' ἐν Ἀθήναις 1851. Τιμ. λ. 75.

Μόνη ἢ ἐπιγραφή τοῦ πονήματος τούτου, καὶ ἐὰν δὲν παρηκολουθεῖτο ὑπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ γνωστοῦ ἠθογράφου καὶ ἱστοριογράφου Κρίταρος Καντοῦ, ἀρκεῖ νὰ πείτη τὸν ἀναγνώστην περὶ τῆς ὠφελείας τῶν ἐν αὐτῷ Ὁ συγγραφεὺς, ὁμιλῶν περὶ ἐλαττωμάτων καὶ ἀρετῶν, καὶ διδάσκων τὰ πρὸς τὴν πατρίδα, τὴν θρησκείαν καὶ τὰ πρὸς ἀλλήλους καθήκοντα, ἐπιλοτέχηται οἰοῦναι κώδικα κεφαλαιώδη καὶ εὐληπτον τῶν καθήκοντων τούτων, καταλληλότατον, διὰ τὸ πρακτικὸν πρὸ πάντων τῆς διδασκαλίας, νὰ ἀναγινώσκειται οὐ μόνον ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῆς φειτώσης εἰς τὰ σχολεῖα νεολαίας.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΣΩΣΤΗ.

Γιατί κτυπᾷ τῆς ἐκκλησιᾶς ἀγγίλιχ ἢ καμπάνα
Τοῦ Σώστη κλαίγει ὁ πατήρ κ' ἢ ἄτυχὴ του μάνα,
Κλαίγουν τὸν υἱὸν ποῦ ἔχλασε σὰν τὸ λουλούδι ὠραῖον
Τὸν υἱὸν ποῦ ἦτον κύχημα τῶν ἀμυγδαλῶν νέων,
Τὸ Σώστην κλαίγουν ποῦ πεσε μαχόμενος γενναίως
Ποῦ ἦτονος ὁ μόνος τῶν υἱῶν ὁ τελευταῖος.
Καθὼς ὁ λέων πάντοτε εἰς τοὺς ἐχθρούς ὠρμούσε
Καὶ Τούρκους ἂν δὲν σκότωνε χιλιούς, δὲν γυρνοῦσε.
Πλὴν ζήλεψεν ἢ μοῖρα τοῦ τὴν τάσιν του ἀνδρείου,
Καὶ τέλος τὸν παραίτησε μὲ ἄβραν ἀσπλαγχνία.
Κι' ἐν ᾧ μὴ μέρη ὠρησε καὶ Τούρκους ἐπολέμα,
Καὶ τῶν ἀπίστων ἔτρεχεν ὡς ποταμὸς τὸ αἷμα,
Καὶ ἐκ τὸν ἐδίωκεν μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι,
Καὶ προπαλοῦσε σ' ὄλους τῶν τὸν θάνατον νὰ φέρη.
Μὴ σφάιρα ἐρχεται, κτυπᾷ τὸν Σώστη σ' τὸ πλευρό του,
Ἀρχίζει νὰ ζαλίζεται, πέφτει ἀπ' τ' ἄλογό του,
Γὰ παλληκάρια του εὐθὺς τρέχουν νὰ τὸν γλυτώσουν
Ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ἢ δρμυὸν νὰ τὸ ἀποσκοτώσουν.
Κι' αὐτὸς ὁ Σώστης πολεμᾷ συμμαχόμενος εἰς τὸ χῶμα
Πλὴν νὰ θαμβῶν ἤρχισε τὸ ζωηρό του ὄμμα,
Τὸν θάνατον ἐνόησεν ὅτι τὸν πλησιάζει,
Τὰ παλληκάρια του εὐθὺς στρέφει καὶ τὰ φωνάζει
«Τὰ λέγει, παλληκάρια μου, ἐγὼ πλὴν ἀποθνήσκω,
«Καὶ τὴν πατρίδα μου νὰ διῶ ἐλεύθερην δὲ μνήσκω»
«Πλὴν σεῖς κτυπᾶτε πάντοτε τοὺς Τούρκους μὲ ἀνδρεία,
«Καὶ πρόθυμ' ἀποθνήσκετε γιὰ τὴν ἐλευθερίαν»
«Βλέπετε στὸν πατέρα μου πῶς πέθανε μὲν νέος,
«Ἀφ' οὗ πλὴν ἐπολέμησα τοὺς Τούρκους ὡς γενναῖος,
«Καὶ τὸ σπαθὶ μου δόστε του τὸ αἵματοβορραμένο
«Εἰς τῶν ἐχθρῶν τόσας φορὰς τὰ σήθηξε βουτηγμένο»

»Νὰ τὸ κρεμάσῃ πέτε τον ἐμπρὸς στὴ Παναγία
 »Σ' αὐτὴν ὅπου μὲ ἔσωσε ἀπὸ δεινὰ μυρία.»
 Αὐτὰ εἶπε κ' ἐκόπηκε στὸ στόμα ἢ φωνὴ του
 Καὶ ἡ ἀνδρεία πέταξε στοὺς οὐρανοὺς ψυχὴ του.
 Τὰ παλληκάρια του εὐθύς τὸ σῶμά του σηκώνουν,
 Ἄρχιζουσι μὲ εὐλάβεια αὐτὸ νὰ σαβανώνουν,
 Καὶ τὸν πατέρα του εὐθύς τρέχ' ἕνας νὰ μυνησῇ
 Τὸν υἱόν του ν' ἄλθῃ μὲ αὐτοὺς μαζί νὰ συνθρηνησῇ
 Καὶ ἔρχετ' ὁ κακόμοιρος ὁ δύστηνος πατέρας,
 Καὶ βλέπει στάς ἐσχάτας του τοῦ βιοῦ τὰς ἡμέρας,
 Τὸν υἱόν του ποῦ ἀνέθρεψε καὶ εἶχε γιὰ καμάρι
 Τὸ μόνον ὄλου τοῦ χωριοῦ ἀνδρεῖο παλληκάρι,
 Νεκρὸν στὸ νεκροκραββατο ἐπάνω ξαπλωμένον
 Ἄπο μιά σφαῖρα τοῦ ἐχθροῦ στὸ στήθος λαβωμένον.
 Πέφτει καὶ κλαίει καὶ θρηνεῖ, τὸ σῶμα τ' ἀγκαλιάζει
 Καὶ γιὰ τοῦ υἱοῦ του τὸν χαμὸν βραυναστενάζει.
 Αὐτὸν εἶχε στὸ γῆρας του τὸ μόνον βάσταγμα του
 Ἄφ' οὗ τοῦ πῆρ' ὁ θάνατος τὰ ἄλλα τὰ παιδιὰ του,
 Πλὴν τέλος ἀπ' τὸ λείψανον τὸν δυστυχεῖ χωρίζουν!
 Στὴν ἐκκλησίαν ὄλοι τοὺς, σιγὰ, σιγὰ, βραδίζουσι
 Ἐξὶ πρωτοπαλληκάρια τὸ λείψανον σηκώνουν,
 Καὶ τ' ἄλλα ὅλα κλαίοντες τὸν ἀρχηγόν τους ζώνουν
 Κι' ἀφοῦ τὸν διάβασ' ὁ παπᾶς αὐτὰ τὸν τάρον σκάπτουν
 Στὸ παρεκκλήσι ἐμπροστά, κ' ἐκεῖ τὸν Σώστη θάρτουν
 Κι' ἀφοῦ τὸν ἐκλάψαν, εὐθύς τρέχουν νὰ πολεμήσουν
 Τοῦ ἀρχιηγῶ των τὸν χαμὸν τρέχουν νὰ ἐκδικήσουν!

Πλὴν τ' εἶναι αὐτὸ τὸ φάντασμα ποῦ προχωρεῖ τὸ
 (βραδί)

Ἵταν τῆς γῆς μας τῆς νυκτὸς σκεπάζει τὸ σκοτάδι,
 Καὶ κλαίει εἰς τὸν τάφον του ἐπὶ ἀκουμβισμένον
 Μὲ τὰ μαλιζὰ του ξέπλεχτα καὶ μαυροφορεμένον;
 Μοναχοκόρη εἶν' αὐτὴ τοῦ Δήμου ἢ Ἑλένη,
 Ποῦ εἰς τὸν Σώστη ἦτονε ἀπὸ μικρὴ ταγμένη,
 Καὶ πρόσμεν' ἀπ' τὸν πόλεμον ὁ Σώστης νὰ γυρίσῃ
 Καὶ εὐθύς μ' αὐτὸν τοὺς γάμους της νὰ τοὺς πανῆ
 (γυρίσῃ.)

Πλὴν μὲν ἡμέρα στὸ βουνὸ ἐν ᾧ συλλογισμένη
 Ἐκάθονταν τὸν Σώστη της κ' ἐπρόσμεν' ἡ καυμένη,
 Ἄνθρώπους βλέπει μακρὰ ἀγάγια νὰ προβαίνουν
 Στὴν ἐκκλησίαν λεψανον παπάδες νὰ πηγαίνουν.
 Τρέχει βῶτα ποδὸς ἦν αὐτὸς ποῦ πᾶν ὁ πεθαμένος.
 Πλὴν ὅταν βλέπ' ὁ Σώστης της πῶς ἦτο σκοτωμένος,
 Κλονεῖται, πέφτ' ἀναίσθητη καὶ λιγοθυμισμένη.
 Κι' ἀφοῦ συνῆλθεν ἔκτοτε πλέον ἀπηλπισμένη,
 Ἔρχεται μόνη στῆς νυκτὸς τὸ φοβερὸ σκοτάδι
 Καὶ κλαίει εἰς τοῦ Σώστη της τὸν τάφον καθ' ἑβράδι!!!
 Κ.

Η ΚΟΓΧΥΛΗ.

[Ἐκ τῶν τοῦ Κ. Λαμαρτίνου.]

Τῆ Κυρία Πηνελόπη **

Come, blue-eyed maid of heaven! [Byron]

I

Ἵταν εἰς ἀκτὴν θαλάσσης περιφέρεις ἄργον βῆμα,
 Ἐπὶ τῆς σιλιβούσης ἄμμου, ἦν φιλεῖ μαλακὸν κῶμα,
 Τὴν ὠραίαν εεφαλὴν σου κλίνει, ἀνθηρά μου φίλη,
 Πρὸ ποδῶν σου ἀφροβόλος σὲ προσμειδᾷ κογχύλη.

II

Ἡ κειμηλιοῦχος κάλη τοῦ ὠκεανοῦ δὲν ἔχει
 Ἄλλην παρομοίαν. Μόλις ἡ γλυκύτης, ἥτις βρέχει
 Τὴν μορφὴν σου, ἐξισοῦται μὲ τὸ ῥόδιόν της χρῶμα.
 Ἀκατάληπτος φωνὴ τις φεύγει τὸ ὑγρὸν της στόμα.

III

Πότε ἦχον τριχυμίας οἰμωζούσης ἀκροᾶσαι,
 Ἢτις πλῆττει μ' ἀφροῦς μαύρους τὴν ἀκτὴν ἐφ' ἧς
 [πλανᾶσαι,
 Πότε τὰς μυστηριώδεις τῶν θατῶν μας φρικιάσεις,
 Πότε δὲ φωνὰς κρυφίας καὶ συγκεκομμένας φράσεις.

IV

Ὡ! δὲν ἤθελες νομίσει, ἄγγελε, πῶς ἡ κογχύλη,
 Γῆς ὁποίας διαφεύγουν φωναὶ ἄγνωστοὶ τὰ χεῖλη,
 Τῶν τῆς φύσεως θορύβων θαυμαστὴν ἠχῶ ἐγκλείει,
 Τὴν ὁποίαν εἰς τὸ οὖς σου μυστηριωδῶς μηνύει!

V

Λάβε την, ἀγαθὴ κόρη, καὶ δόποταν ἡ ψυχὴ σου
 Παραδίδεται εἰς σκέψεις καὶ εἰς ὄνειρα, βυθίσου
 Καὶ τοὺς κυανοῦς σου κλείτε ὀφθαλμοῦς, ἀκροσμένη
 Ἰῆς σειρᾶς τῶν ἠχῶν, ἥτις ἐκ τῆς κόγχης σου ἐκβαίνει.

VI

Μεταξὺ τῶν φθόγγων, ὅσους ἐκ τοῦ στέρνου της ἐκ-
 [βάλλει,
 Ἄν τὰ μουσικὰ σου ὦτα ἦχος ἰλαρὸς προσβάλλῃ,
 Ὅστις μόλις ἀνυφοῦται ἐκ τῶν λείων της χειλῶν
 Ὡς ψυχῆς ἐρωτευμένης στεναγγὰ τι σιγαλέον,

VII

Ἦχοι ὡς τὴν πρωϊνὴν σου προσευγῆ', πηρθένε, ῥέων,
 Ἢ τὴν αὔραν ὁμοιάζων φρίσσουσαν ἐπὶ ἀνθέων,
 Καθ' ἣν ὠραν διαχέει ἡ μολπὴ τῆς ἀρδόνος
 Ὅνειρα χαρᾶς φυγούσης καὶ εὐσέβειαν συγχρόνως:

VIII

Ἄν καὶ θέλητρον καὶ φόβον εἰς τὸ στήθος σου ἐμπνέῃ,
 Ἄν ἐγείρηται καὶ κάλιν χαμηλοῦται καὶ ἐκπνέῃ,
 Ἄν εἰς τὴν καρδίαν πίπτῃ μὲ σταλάγματα δακρύων,
 Ἄν χορδὴν ἐλπίδος σείῃ μετὰ στεναγμῶν μυχιῶν,

IX

Τὸ μυστήριον μὴ ζῆ-ει νὰ γνωρίσῃς ἀνυσύχως.
 Εἴμ' ἐγὼ, ἀγνή μου φίλη, ὁ μυστηριώδης ἦχος.
 Ποία οὐρανωτέρα ἐπὶ γῆς ἦδον ἄλλη,
 Ἢ ὁ ἦχος τῆς ψυχῆς μου, ὅστις εἰς τὸ οὖς σου πάλλει;

8 Μαΐου, 1851.

X. A. PARMENIADIS.